

HAJDÚ-BIHARI

XXXVIII. ÉVFOLYAM
280. SZÁM

ÁRA: 1,80 FORINT

1981. XI. 29.,
VASÁRNAP

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Megteremteni az egészséges növekedés közérzetét

KÖZGAZDÁSZOK KÖZGYŰLÉSE

Szombat reggel a Magyar Tudományos Akadémia disztermében megkezdődött a Magyar Közgazdasági Társaság VII. közgyűlése. Csikos-Nagy Béla államtitkárnak, a társaság elnökének megnyitóját követően Faluvégi Lajos, a Minisztertanács elnökhelyettese, az Országos Tervhivatal elnöke tartott előadást, amelyben a magyar népgazdaság növekedésének és egyensúlyi helyzetének összefüggéseit taglalta. Részletesen szólt a hatodik ötéves terv három gazdaságpolitikai alapcéljáról: a kül-gazdasági egyensúly javításáról és megszüntetéséről, a kialakult életszínvonal megőrzésére tett erőfeszítésekről, s a fokozott alkalmaz-

kodásról a világgazdaságban végbemenő változásokhoz. A kibontakozást úgy alapozhatjuk meg — mondotta —, hogy átalakítjuk a termelési szerkezetet, fokozzuk a korszerű, exportképes, gazdaságos termelést. Ma már nem engedhetjük meg magunknak azt a fényűzést, hogy elavult, csak ráfizetéssel értékesíthető termékek termelését növeljük, vagy akár fenntartsuk. A lendületes fejlesztés, és a fájdalmas, de elkerülhetetlen leépítés átlagát viszonylag lassú növekedési ütemre kell hozni. Gyakori az a félreértés, hogy a lassú növekedési ütem gazdaságpolitikai célja, mert ez segít megteremteni az egyensúlyt.

(Folytatás a 2. oldalon)

Módosítják az élelmiszer-törvény végrehajtási rendeleteit

Az élelmiszer-törvény végrehajtási rendeleteinek módosítását tervezi a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi, az Egészségügyi, valamint a Belkereskedelmi Minisztérium. Az öt évvel ezelőtt kiadott jogszabályok egyes előírásai ugyanis túlhaladtak, nehezítik az új élelmiszerek gyártásának engedélyezését, nem vonatkoznak az új termelési formákra. Amint az Egészségügyi Minisztériumban elmondták, az élelmiszerkutatók legújabb eredményeit, az élelmiszergyártás jelenlegi szervezését figyelembe véve újraszabályozzák — a közeljövőben — az élelmiszergyártás engedélyezésének és forgalmazásának módját.

A három tárca szakemberei ezekben a napokban egyeztetik az élelmiszeripar, a kereskedelem és a fogyasztók igényeit. Az egészségügyi képviselői javasolják a többi közt, hogy a különleges élelmiszereket: a diétás, a vitaminnal dúsított, a növelt tápértékű, a csökkentett energiatartalmú készítményeket megkülönböztető jelzéssel forgalmazzák. A cukorbetegnek számára készülő diabetikus termékeket narancssárga, a sószegény készítményeket világoszöld, a zsírszegényeket lila korong, a glutén — búzaliszt — nélküli termékeket pedig fehér alapon áthúzott búzaliszt jelzésű dobozba, üvegbe csomagolják. Ily módon a kereskedelmi dolgozók és a vásárlók könnyen felismer-

hetik ezeket. Az Egészségügyi Minisztériumban úgy vélik, szükséges feltüntetni ezeknek az áruknak a címkéin a készítmények tartalmát, azt, hogy ezek kik számára ajánlottak, melyik készítményből mennyi fogyasztható. Az ezekben használt egyes adalékok, például a szorbit mellékhatására is ajánlatos felhívni a figyelmet. Az élelmiszer-törvény várható végrehajtási rendeletei megkönnyítik az új termékek gyártásának engedélyezését, előírják, mit kell ismertetni a csomagoláson és mit nem. Az élelmiszerek minőségi előírásait, fogyasztóhatóságának időtartamát, értékesítésének, tárolásának, reklámozásának módját is szabályozzák majd. (MTI)

FŐNIX NAPOK

Főiskolák
a Kölcsey Művelődési Központban

A Kölcsey Művelődési Központ megnyitása óta törekedik arra, hogy a nagyközönség számára is elérhető, rendszeres bemutatkozásai lehetőséget teremtsen a debreceni üzemek, vállalatok, intézmények részére. Mától kezdve egy héten át a debreceni egyetem és főiskolák veszik birtokukba a művelődési központ terméit. Ez az első alkalom, amikor a hét felsőfokú oktatási intézmény kultúracsoportjai, előadói szűkebb otthonuk falai közül kilépve, sorozatszerűen lépnek a város közönsége elé.

A program ma, vasárnap 18 órától a KLTE és a DOTE közös dzsesszklubjának lemezbemutatójával kezdődik. Hétfőn ugyancsak 18 órakor nyílik meg az egyetemi főiskolai hallgatók, oktatók és dolgozók képzőművészeti kiállítása. 19 órakor a színházteremben kezdődik a bemutatkozó ünnepi műsor, amelyen többek között a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola rézfúvós együttese, énekkara, a Tanítóképző Főiskola énekkara, a Tanító-

képző Főiskola Gyakorló Általános Iskolájának énekkara, a DATE-MEDOSZ Hortobágy néptáncegyüttes, a Karikás népzenei együttes és a Tanítóképző Főiskola szavalói lépnek a pódiumra. Ízelítőül néhány további program a rendezvény sorozatból. Kedden 19 órakor hangzik el dr. Beck Mihály tanszékvezető egyetemi tanár (KLTE) előadása a tudományról és az áltudományról, szerdán 16 órakor dr. Szegegyi Gyula rektorhelyettes (DOTE) vezetésével beszélgetésre várják az érdeklődőket az egyetemi-főiskolai felvételiéről. Pénteken 17.30-kor Mikolás Tibor építész-mérnök (Ybl Miklós Műszaki Főiskola) tekint át a modern építészet 150 évét. Szombaton táncbálat rendeznek a DATE-MEDOSZ Hortobágy együttesével közreműködésével. Vasárnap 18 órától a KITE Missouri együttese énekel. Az egyhetes program sorozat ünnepi záróműsorára december 7-én, hétfőn 19 órától a Bartók Teremben kerül sor.

ENSZ

Rác Pál felszólalása

Az ENSZ-közgyűlés teljesülésén, a dél-afrikai kormány apartheid politikája című napirendi pont vitáján, pénteken felszólalt Rác Pál nagykövét, Magyarország állandó képviselője. Megállapította, hogy növekszik az afrikai lakosság ellenállása a fajkülönböző rendszerrel szemben, amire a pretoriai kormány erősödő terrorral válaszol. Elítélte az úgynevezett bantuszánizálás politikáját, amellyel a rezsim a faji fe-

szűtség csökkentése érdekében erőszakkal elkülönített körzetekbe telepíti a fekete-bőrű lakosságot. A magyar képviselő elismeréssel szövegezte az apartheid-elleni különleges bizottságának munkájáról, megállapítva, hogy a testület nagy erőfeszítéseket tesz a nemzetközi közvélemény mozgósítására a fajkülönböző rendszer elleni harcban. (A bizottságnak Magyarország is tagja.)

Debreceni versmondó sikere

Díjkiosztó ünnepséggel és gálaműsorral ért véget az Auróra '81 vers- és prózamondó művészeti fesztivál, valamint a Radnóti Miklós országos felnőtt amatőr versmondóverseny szombaton Győrött, a megyei művelődési központban. Auróra díjat kapott Babits László (Buda-pest), Háda János (Buda-pest) és Bander Hajnalika (Debrecen). Radnóti-díjban

részesült Bakon Erika (Budapest), Torday Ferenc (Budapest) és Holmann Endre (Szentes). A díj átadása utáni gálán a díjnyertes vers- és prózamondók, valamint a budafokai, a pesterszabai kamarakórus, továbbá a nyíregyházi rézfúvós ötos és a KISZ Központi Művészegyüttes rézfúvós szextetteje adott műsort.

Könyvek népművelőknek

Ritkaságnak számító árubemutatót tekinthetnek meg az érdeklődők november 24-e óta Debrecenben, az Ady Endre Könyvesboltban: a bolt a Népművelési Propaganda Iroda kiadványainak teljes skáláját mutatja be. Az elméleti és módszertani kiadványok az irodalom, a népművészet, a színi-játék, a bábjáték, a táncművészet, a zene kérdéseivel és tudnivalóival foglalkoznak, s közülük nem egy korábban hiánycikknek számított. Az árubemutató december 10-ig tekinthető meg. A későbbiek során a kiadó folyamatosan rendelkezésre bocsátja újdonságait az Ady Endre Könyvesbolt-nak.

Munkarend ünnepek előtt és után

AZ ÜZLETEK NYITVA TARTÁSA

A közelgő két ünnep — karácsony, szilveszter — munkarendünkben bizonyos változtatásokat tesz szükségessé. A rendelet a következőket írja elő: december 12-én — szombaton — szombati munkanap lesz. December 24-én — csütörtökön — heti pihenőnap, 27-én — vasárnap — teljes (csütörtöki) munkanap. December 31-én (csütörtökön) heti pihenőnap. 1982. január 2-án — szombaton — szabad szombat, január 3-án, vasárnap teljes (csütörtöki) munkanap. Az 1982. január 2-i, szombati munkanapot azoknál a gazdálkodó szervezeteknél kell ledolgozni 1981. december 12-én, ahol 1982. január 1-ig bezárólag nem térnek át az ötnapos munkahétre, vagy ahol ez a szabadnap más szerv tevékenységét, vagy a lakosság ellátását, a szolgáltatásokat zavarná.

A megyei tanács kereskedelmi osztályától kapott információ szerint a karácsonyi és szilveszteri munkarendhez igazodó üzletek ünnepi nyitvatartását a következőkben határozták meg. December 13-án, ezüstvasárnap, valamint december 20-án, aranyvasárnap, a korábbi évek kialakult gyakorlatának megfelelően — első sorban a városokban — az áruházak, a ruházati és vegyesipar-cikk-szaküzletek a kereskedelmi centrumokban tartanak nyitva, ezüstvasárnap 9-től 13-ig, aranyvasárnap 9-től 14 óráig. Ez utóbbi két napon az élelmiszerboltok zárva lesznek. December 14. és 23. között a városok kereskedelmi centrumaiban található iparcikk- és ruházati üzletek nyitva tartása indokolt mértékben meghosszabbítható. December 23-án valamennyi élelmiszerüzlet 19 óráig üzemel. Az ennél egyébként később záró élelmiszerüzletek szokásos nyitvatartási rendjük szerint tartanak majd nyitva. A debreceni vásárcsarnok 18 óráig kereskedelmi centrumaiban található iparcikk- és ruházati üzletek nyitva tartása indokolt mértékben meghosszabbítható. December 23-án valamennyi élelmiszerüzlet 19 óráig üzemel. Az ennél egyébként később záró élelmiszerüzletek szokásos nyitvatartási rendjük szerint tartanak majd nyitva. A debreceni vásárcsarnok 18 óráig kereskedelmi centrumaiban található iparcikk- és ruházati üzletek nyitva tartása indokolt mértékben meghosszabbítható. December 24-én (csütörtökön) az élelmiszerüzletek, a piacok, a debreceni vásárcsarnok

Az újévi módosított nyitvatartási rend: december 30-án (szerdán) valamennyi élelmiszerüzlet 19 óráig tart nyitva, az ennél később záró élelmiszerüzletek szokásos nyitvatartási rendjük szerint üzemelnek. A debreceni vásárcsarnok 18 óráig kereskedelmi centrumaiban található iparcikk- és ruházati üzletek és áruházak a szerdai nyitva tartásuk szerint létező gáthatók. December 31-én (csütörtökön) a másfél és kétbűszakos üzletek, kivéve az ABC-áruházak vonzáskörzetébe tartozó boltok, vidéken 7-től 12-ig, Debrecenben 7-től 13 óráig tartanak nyitva. Egy-egy önálló település élelmiszer-ellátását a vegyesbolt nyitva tartásával is biztosítani kell. Ezen a napon az áruházak, a ruházati és vegyesipar-cikk-üzletek zárva lesznek, a piacok pedig a vasárnap nyitva tartásnak megfelelően üzemelnek. A vendéglátó üzletek hosszabbított, szilveszteri nyitva tartással várják a vendégeket. 1982. január 1-én és 2-án az élelmiszer-, ruházati, iparcikk-boltok és áruházak zárva lesznek; hasonlóképpen a piacok (január 1-én), melyek január 2-án vasárnap nyitva tartás szerint kereskednek fel. A vendéglátó üzletek mindkét napon árusítanak tejet és kenyeret. 1982. január 3-án (vasárnap) valamennyi nyílt árusítású üzlet, vendéglátóhely a szerdai nyitva tartás szerint üzemel.

nyfejtők
mébe!
81. november 7-1
jelent keresztjeit
megfejtése: Moszk
a könyveknek —
radalmi dráma —
— Őt este.
a Könyvtalványt
sely Lajosné, Deb-
L. 2.; Dárdai Ang-
n, Csengő u. 3.
Sándorné, Debrecen-
társaság útja 62.
ta, Debrecen, Vo-
útja 26/A II. em.
a, Debrecen, Ta-
g útja 19.; Vincze-
cen, Hajdú J. u.
oczi Gyuláné, Be-
ódesi u. 6.; Faze-
aba, Sallai u. 2.;
la, Monostorpályi,
3.; Sebők Eszter,
Árpád u. 81.

VELETES
ERKESZTŐ
László
n: 12-144

verőszámai:
51, 75, 76

er havi szelvé-
nyeremény-sorso-
táteként szelvé-
részt. (MTI)

MELES. A szén-
ai közül elsőként
1981. évi tervüket
14-es akna dol-
eleje óta együ-
ter tonna szent
december végéig
an 32 ezer ton-
nek.

COZGALOM.
ocialista brigád-
ozó tevékenyke-
megyei Tejipari
A brigádok vál-
lillió forinttal já-
vállalat gazdasá-
meléséhez. A jö-
latnál a fiatalok
vételét szándé-
ani a brigádmoz-
erről az ifjúsági
is állásfoglalás

ÉK. December 1-
6 órakor a Hóki-
meszjátékokat mu-
püspökudányi
központ színház-
Népszínház mű-
ek a művelődési
pálthatók.

RTÉNETI klu-
a Kölcsey Műve-
nt. A klubba ré-
prok kedvelőit,
művek gazdait,
ják. Debreceniek
egyaránt jelent-
december végéig
a pontot szervez-
ánál, Debrecen,
a 1-3., telefon:

PORT. A tőkés
nk 1976-tól 80-ig
usan, 236 száza-
edett, és elérte az
0 millió forintos

osítás
lással

en vannak azok,
si betétszámlán
különböző tar-
zetési kötelezett-
etőség van arra
pjármű kötelező
jának levonásá-
adjon bárki az
tájékoztat az
sító. Ezekben az
háromvenként
szaki vizsgán a
nem a díjazazo-
a számlakivo-
nyitják. Ezért az
meg kell őriz-
nuári és júliusi
tákat.

ztőség: Debrecen,
n: 12-144 Felelős
évre 400 forint —

Egy hét a világpolitikában

HÉTFŐ: Leonid Brezsnyev megkezdte bonni tárgyalásait — Francia-angol-holland-olasz közös nyilatkozat arról, hogy a négy ország hajlandó részt venni a sinai békefenntartó erők csapataiban — Általános sztrájk Belfastban Ian Paisley felhívására

KEDD: Brezsnyev Schmidt kancellárral tárgyalt, majd az NSZK politikai pártjának vezetőivel találkozott — Haig amerikai külügyminiszter Mexikóban — A belga király Willy de Clercq Flamand liberális politikust bízta meg kormányalakítással

SZERDA: Közös közleményt adtak ki a bonni tárgyalások eredményeiről — Washingtoni szövegek szerint lehetőség van a szovjet-amerikai párbeszédre — Ötórás tárgyalás után abbahagyták a fezi arab csücsstalálkozót

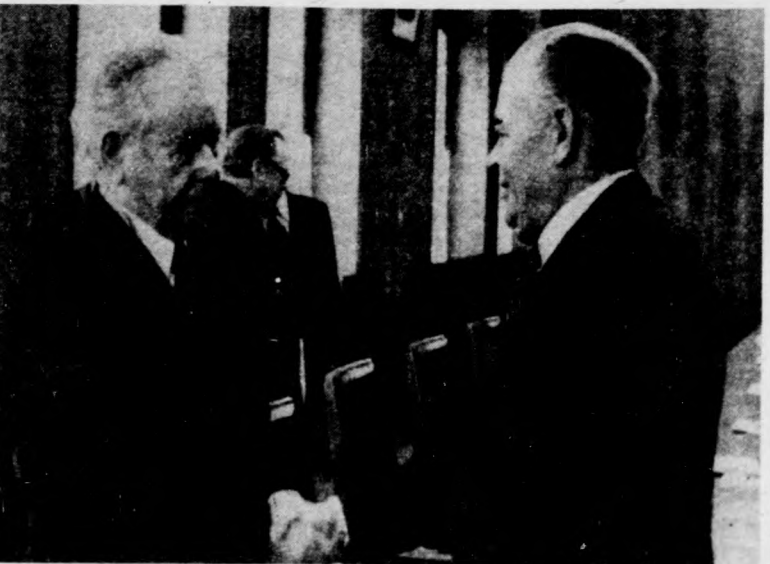
CSÜTÖRTÖK: Személyi változások a román párt- és állami vezetésben — Pucskísérletet hiúsítottak meg a Seychelle-szigeteken — Megbeszélések Varsóban a kormány és a Szolidaritás képviselői között

PÉNTEK: Összeült a LEMP plénuma — Befejeződött a Közös Piac londoni csücsstalálkozója — Az SPD országos akcióit indította a Brezsnyev-látogatás eredményeinek ismeretében

SZOMBAT: Kiprianu ciprusi elnök budapesti tárgyalásai — Nagyszabású tüntetés Firenzében a rakétafegyverkezés elleni tiltakozás jegyében — Samir izraeli külügyminiszter Washingtonban, ahonnan közel-keleti körútra indul Philip Habib, az elnök tanácsadója és utazó nagykövete — Utólagos alkudozások az Arab Liga csücsstalálkozójának újabb összehívása végett

Nagy nemzetközi visszhangot váltott ki Leonid Brezsnyev NSZK-beli látogatása. A képen a szovjet vezető vendéglátójával, Helmut Schmidt nyugatnémet kancellárral a bonni ünnepélyes fogadáson (Fotó: AP—MTI—KS)

A hét elején magyar pártküldöttség utazott a Szovjetunióba. A képen a delegáció vezetője, Németh Károly Andrij Kirilenkóval az SZKP titkárával Moszkvában (Fotó: TASZSZ—MTI—KS)

Andreasz Papanandreu görög miniszterelnök után a közös piaci csücsstalálkozó színhelyére, Londonba, megállt Párizsban, ahol Francois Mitterrand francia elnökkel folytatott megbeszélések

Politikai szempontból a közös piaci csücsstalálkozó fő érdeme, hogy módot adott Schmidt kancellárnak: „a kancellár mellett”, tehát kötetlen beszélgetésben tájékozta az állam- és kormányfőket Leonid Brezsnyevvel folytatott tárgyalásairól.

Ugyancsak politikai vonatkozás, de negatív előjellel: a Közös Piac országai most hallgattak a közel-keleti kérdéssről, pedig korábban úgy tettek, mintha saját rendezési tervük is lenne; legújabbban pedig négy ország (Nagy-Britannia, Francia- és Olaszország, valamint Hollandia) készségeit fejezte ki a Sinai-félszigeten felállítandó békefenntartó erőben való részvétele.

Milyen következményekkel járhat a fezi arab csücsstalálkozó kudarcra?

Valóságos „politikai bomba” robbant, amikor a marokkói Fezben a vendéglátó II. Hasszan király bejelentette, hogy ötórás tárgyalás után „elnapolták” az Arab Liga csücsstalálkozóját, a magas vendégek, állam- és kormányfők dolgvégézetlen hazautaztak...

A kudarc oka nyilvánvaló: a résztvevők nem tudták megegyezni a szaúd-arábiai nyolcpontos közel-keleti rendezési terv ügyében. Az tehát az asztalra került. Más, új, közös arab békekezdeményezésre sincs kilátás.

Minden bizonnyal az Egyesült Államok (és Izrael) szándéka szerint alakultak így az események. A szaúd-

Szpirosz Kiprianu szombati programja

A hivatalos látogatáson Magyarországon tartózkodó Szpirosz Kiprianu, a Ciprusi Köztársaság elnöke szombaton a Duna-kanyarba látogatott. Az elnököt és feleségét elkísérte Losonci Pál, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke és felesége, továbbá Puja Frigyes külügyminiszter. A látogatáson jelen volt Angelosz M. Angelidesz, a Ciprusi Köztársaság Budapestben akkreditált nagykövete és Dobos István, hazánk ciprusi nagykövete. A vendégek először a patinás műemlék kisvárost, Szentendrét keresték fel. Megtekintették a Kovács Margit Múzeumot, amelyben kiállított több száz kerámiát és kisplasztikát az 1977-ben elhunyt művész adománnyozott a városnak. (MTI)

LEMP-plénum

Varsóban szombaton délután folytatva munkáját a Lengyel Egyesült Munkáspárt Központi Bizottságának hatodik plenáris ülése. A tanácskozáson, amelyen Vojciech Jaruzelski hadseregparancsnok, a KB első titkára elnököl, megkezdődtek az újabb hozzászólások a pénteken elhangzott referátumokhoz.

A plenáris ülés felújítása előtt, szombaton reggel, tanácskozást tartott a résztvevők közül alakult három munkacsoport. Az elsőben az üzemi pártbizottságok első titkárai, a másodikban a mezőgazdaság, a harmadikban az oktatásügy és a kulturális élet képviselői folytattak eszmecsereket. (MTI)

Francia neutronfegyver

Franciaország folytatja a nukleáris kísérletet hajtott végre a csendes-óceáni Mururoa-zátonyokon.

Hernu péntek este sugárzott interjújában közölte, hogy kormánya nem kívánja betiltatni a kísérleteket. Ami azonban a neutronfegyver esetleges bevetését illeti, „ez olyan politikai kérdés, amelyben még nem hoztunk határozatot” — mondotta.

Mint emlékeztet, az Elysée palota szerdán erősítette meg, hogy Franciaország november 11-én föld alatti

Kormányátalakítás Chilében

Kormányátalakítást hajtott végre pénteken Augusto Pinochet, a chilei katonai junta vezetője az egész kormányt lemondatta, s a megalkotott új kabinet 17 miniszternek többségét a fegyveres erőket képviseli. A korábbi kormány több minisz-

tere megőrizte tárcáját, köztük René Rojas Galdames kül- és Sergio Fernandez Fernandez belügyminiszter. Megfigyelők a kormányváltást a Chilében tovább mélyülő társadalmi, gazdasági és politikai krízis jeleként értékelik.

Kínai provokációk

November közepe óta megszorodtak a Vietnam területi elleni kínai provokációk — mutat rá egy Hanoi szombaton kiadott összefoglaló közlemény. Sok esetben fegyveres összecsapásra is sor került a betolakodók és a vietnami védelem között. Az incidensek az észak- és közép-vietnami Quang Ninh, Haiphong, Thanh Hoa és Nghe Tinh tartományok tengerszakaszaiban zajlottak le. November 11-én négy kínai torpedóromboló sértette meg a viet-

nami tengeri határt Whanh Lan észak-vietnami sziget térségében. Az ezt követő napokon hadihajók kísérétekben kínai bárkák jelentek meg Haiphong környékén. Halasztották a vietnami vízerőmű építését, és csak a vietnami haditengerészeti egységek fellépése nyomán távoztak. Hasonló provokációk történtek Észak- és Közép-Vietnam más tengerszakaszaiban is. A kínaiaknak fel kell hagyniuk a vietnami felségvizek sorozatos megsértésével — követeli a hanoi közlemény.

Patthelyzet Új-Zélandban

A szombaton Új-Zélandban tartott választások nem hivatalos végeredménye sajtópatthelyzetet tükröz: az eddig kormányzó Nemzeti Párt 46. az ellenzék fő erejét alkotó Új-zélandi Munkás-

párt 44. az ugyancsak ellenzékben álló Szociális Hiteliga két mandátumot szerzett. Megfigyelők szerint a patthelyzet hónapokra bizonytalanná teheti a szigetország politikai életét.

KÖZGAZDÁSZOK KÖZGYŰLÉSE

(Folytatás az 1. oldalról)

zetét a gazdaságnak minden olyan területén, minden olyan vállalatnál és szövetkezetben, de minden olyan eldugott zugban is, ahol van készség a megújulásra, ötlelet, képzelőerő és bátorság a kezdeményezésre, a korszerűbb gazdálkodásra. A szabályozásnak előnyben kell részesítenie a dinamikus fejlődő vállalatot, s meg kell barátkozni azokkal, hogy mind a gazdaságban, mind a személyes fejlődésben erőteljesebb a differenciálódás — mondotta Faluvégi Lajos.

A miniszterelnök-helyettes rámutatott, hogy a magyar közgazdaságtudomány nagy segítséget tud adni a nehézségek megoldásához, hiszen számos területen nemzetközileg is elismertek az eredményei. A tudománynak, az elméletnek kellene segítenie kidolgozni olyan, viszonylag könnyen kezelhető elemzési és döntés-előkészítő módszereket, amelyek lehetővé tennék, hogy helyesen értékeljük a részfolyamatok, rész döntések teljes népgaz-

dasági hatását. Segítség kellene a szervezetpolitika és a fejlesztési politika tudomány megalapozásához is. A közgyűlési vitában javaslatok hangzottak el az alapszabály módosítására. A módosítás szerint a közgazdasági társaság a jövőben társadalmi alapon szervezettel, felelősségteljes vitaförumok felkötésével is elősegíti, hogy a közgazdászok a fő gazdasági és társadalompolitikai célok alternatíváinak kidolgozásában aktív részt vállaljanak. Együttműködést kezdeményez továbbá más tudományos társaságokkal: közös rendezvények szervezésével segíti a társtudományok és a közgazdaságtudományok kapcsolatának erősítését.

FÜTÉS HELYE

Fáznak a hajdúk

Tavasszal adták át Hónánán az impozáns gálfűtőházat. Azt már akkor sem volt több irodában. Az Állami Biztosító kirendeltség dolgozó március 9-én a birtokukba az új helyszínen a régi irodájukat szét sem lehetett használni a több szobából álló munkahelyet. Örömmel azonban hamarosan a társaság váltotta fel. A társaság csak-csak kibírták nélküli — abban a rendszerben, hogy nyáron majd be hozzák a hibás rendszert — ebből az semmi sem lett. Telt, az idő, s már novemberben érünk, az Állami Biztosító fűtés megújítását. A jelenlegi helyszínen Bata Szusza kirendeltség vezető ügyvédek.

— Úgy egy hónapja vitélező munkásokat küldtek megjavítsák a rendszert. Sokat azonban legalábbis jót — nem csak tak. Légtelenítették, szét csavargattak, de meleg nem lett. Sikerült azonban forró vizet elvezetni az egész irodát. A munkásoknak kellett kivívni, egyedül képtelenek voltak csinálni. A nyol-

Számítógép a szövetkezetben

Egy bihari vállalat vezetője mondja:
— Korszerűsíteni szeretnénk az adatfeldolgozásunkat. A biharkeresztesi Fa- és Építőipari Szövetkezettel fogunk kooperálni, ők akarnak számítógépet vásárolni.
Számítógép a szövetkezetben? Miféle csoda ez — hiszen még jól működő, nagy értéket termelő vállalatok vezetői is gyakran ödzködnek a számítástechnikától.
A kétféle millió évente valamivel nagyobb értéket előállító, mintegy ötszáz embert foglalkoztató, jó hírű keresztesi szövetkezet elnöke, Járás József minden kételemet eloszlatja.

— Szerencsénk volt, mert az összes feltevel egyszerűen teremtődött meg. A gépkönyvelésünk előregedett eszközeit mindenképpen ki kellett volna cserélnünk, a pénzt tehát biztosítani kellett. Mivel 1967 óta véggezzük automatikával a könyvvitelt, ismerjük ennek a módszernek a korlátait is, tudtuk, hogy egy számítógép jóval több lehetőséget biztosít. A májustól nálunk dolgozó főkönyvelő pedig korábbi munkahelyein igen alapos számítógépes gyakorlatot szerzett — megtaláltuk a megfelelő személyt is. Egyébként már az V. ötéves tervünkben szerepelt a számítógép vásárlása, de akkor nem vállalkozhattunk rá. A hazai piacon nem volt számunkra megfelelő gép, de hiányzott a kellő szaktudással rendelkező ember is.

Alapos előkészítés

A számítógép vásárlásának eddigi történetét Reményi József, az újdonsült főkönyvelő mondja el. Bár, ha számba vesszük, hogy munkája nyomán mi változott már az elmúlt hónapokban, az „új” jelző igazán nem illik rá.

— Májusban idejöttem, s akkor már világos volt, hogy az elhasznált könyvelőgépeket ki kell cserélni. Kiszámoltuk, hogy a géppark felújítása megközelítően annyiba kerül, amennyibe egy kisszámítógép. Június 4-én feljegyzést készítettem, amelyben részletesen ismerttettem az elképzeléseimet. Hamarosan vezetőségi ülés elé került az ügy, június 24-én pedig már el is küldtük a megrendelőt a Videotonhoz. Pár nap múlva visszaigazolták: valószerűleg 1982 második felében kapjuk meg a VT-20-as típusú gépet.

Persze, 1982 nyaráig se ténlenkednek számítógépgyűben a szövetkezet illetékesei. Sikertől kellő képzettséggel rendelkező embereket találni a szervezői, programozói feladatok elvégzésére. Fontos volt az is, hogy ha a számítógép felmondja a szolgálatot, legyen tartalék gép. A Hajdúsági Agráripari Egyesülés éppen most készíti elő két VT-20-as gép telepítését, velük kötnék majd együttműködési szerződést: mindkét fél segít a bajba jutott társan.

— A jövő év végére készen kell állni mindennek, 1983. január elsején már dolgoznia kell az első adatfeldolgozó programoknak. Addig is alaposan elő kell készíteni az adatszolgáltatást: a számítógép pontosabb, gondosabb munkát igényel. Az eddig végzett helyzetfelmérés során pontról pontra végigkísértük az információk útját. Találtunk olyan adatszolgáltatási formát, amelyben valahol megakadt az információ. De voltak párhuzamos adatpályák is: több helyen is előállítják, továbbítják ugyanazt az információt.

A számítógépesítés ellenzőinek gyakori ér-

ve: minek a drága gép, amikor könyvelni, bért számfejteni hagyományos módon is lehet, nem kell hozzá semmiféle beruházás.

Felületes és hibás érvelés ez, ám a biharkeresztesiek nem szorulnak arra, hogy az ellenvetésektől bárki is megvédje őket. Mégpedig azért, mert a szövetkezetben az adatfeldolgozón túl termelésirányításra is használják majd a VT-20-at.

Pénzes Károly üzemezővel lelkes híve a számítógépnek.

— Az egyik fő profilunk az autóbusszpadló-gyártás, mi gyártjuk minden magyar autóbussz padlóelemét. Az Ikarusszal igen jó a kapcsolatunk, de ez nem jelenti azt, hogy ne támasztanánk magas követelményeket a keresztesi padlóüzem munkásaival szemben. Egyebek között olyan vegyszeres kezelést kell alkalmazni, amely teljesen zárt technológiát kíván. Eppen ezért automatikus szállítópálya építését tervezzük: a hatmillió körüli beruházást 1983-ra be is akarjuk fejezni.

— A zárt technológiának azonban megvan az a hátránya, hogy hagyományos módszerekkel szinte lehetetlen a folyamatok közben mért adatokat gyorsan feldolgozni, s a folyamatba még időben beavatkozni — magyarázza Reményi József. — Ha elkészül a szállítópálya, akkor a mérési adatokat a számítógép dolgozza majd fel, s szükség esetén utasítást ad a beavatkozásra, módosításra.

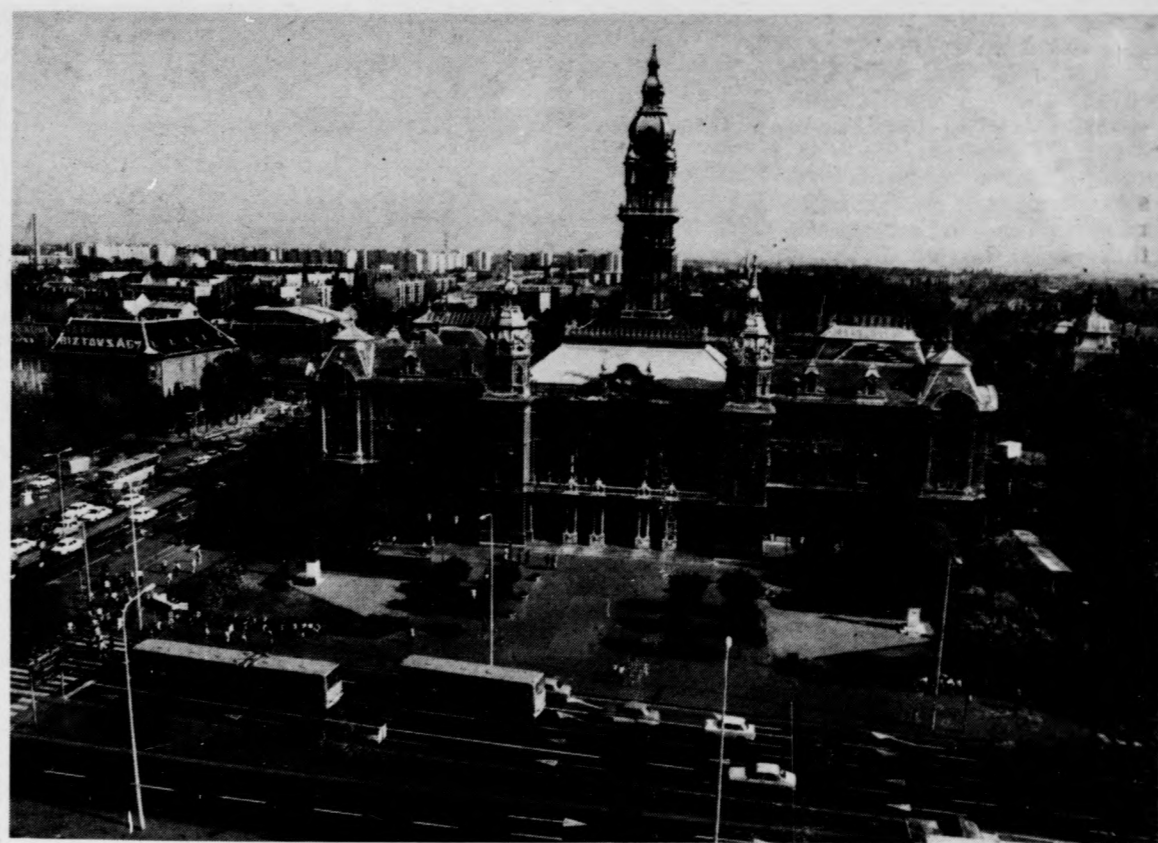
Lelekesen sorolják még a terveket, lehetőségeket, amelyek valóra váltásához a számítógép ad majd alapvető segítséget. Gyártás-előkészítés, termelésprogramozás, optimalizálási feladatok megoldása — egymást követik a példák. De gondolnak arra is, hogy az esetleges szabad gépi kapacitás kihasználására — segítve ezzel másokat — bérmunkát vállalnak majd hasonló profilú, hasonló nagyságú szövetkezeteknek, kisvállalatoknak.

A gyors döntés nem felület

Sokszor beszélünk manapság a gazdaság változó követelményeiről, meg a vezetői módszerek szükségességéről változásairól. Biharkeresztesen a gyakorlatban is tapasztalható, mit jelentenek a lassan már közhelynek számító mondatok. Az újat akarás, a jobbító próbálkozás, a vállalkozó kedv, az alkotásra serkentő bizalom megnyilvánulásának számtalan példájával bizonyíthatnánk ezt. A felsorolás helyett azonban idézzünk emlékeztetőnkbe néhány, már korábban említett tény. Reményi József, a fiatal, már tapasztalt és felkészült főkönyvelő 1981 májusában került a szövetkezetbe. (Egyébként hirdetésre beadott pályázat alapján.) Június 4-én már megírhatta azt a feljegyzést, amely megiscsak alapvető változásokat sürget. Egy hónap se telt el, és már a számítógép megrendelését is visszaigazolta a Videoton. De senki nem gondolja, hogy a gyorsaság a felületesség következménye!

A jó munkához idő kell — vitathatlan a népi bölcsesség igazsága. Bár az is igaz, hogy az idő a munkához kell, és kár azt fölösleges huzavonásra, partatlan ülésezésekre, aktatologatásra, a döntések halogatására pazarolni. Biharkeresztesen, a Fa- és Építőipari Szövetkezetben — amint az példánkban kiderült — jól tudják ezt.

Görömbölyi László

Győr jelképe, a városi tanács épülete

ORSZÁGJÁRÁS

Képeslapok Győrből

Győr Magyarország harmadik gyárvárosa. Néhány jellemző adat: a győri gyárak árutermelésének összege ötven milliárd forint, s noha Győrnek 130 ezer lakosa van, az iparában dolgozók száma 80 ezer. Ez csak úgy lehetséges, hogy a négy folyó mellett elterülő városba sokan járnak a környező településekről dolgozni. A város mindenben igyekszik kielégíteni nagy létszámú munkáságának igényeit. Azzal dicsekedhetnek — és méltán —, hogy a városban minden gyereket fel tudnak venni óvodákba. (Igaz, hogy a helykihasználás 120 százalékos.) De nemcsak az óvodás gyerekeknek szól ez a nagy gondoskodás.

A vállalatok összefogásával — amelyben a Graboplast vitte a primet — a Bakony lábánál hatalmas napközis tábor szerveznek minden nyáron az iskolásoknak. A szünidőben minden héten buszok szállítják a diákokat a buszokba, s szüleiknek nem kell törniük a fejüket, mi legyen csemetéikkel addig, amíg ők dolgoznak.

A város vezetői nagy erőfeszítéseket tesznek azért, hogy beszerzési gondok ne lankasszák a gyárban dolgozók munkakedvét. (Költeni van mit, hiszen a városban a fizikai állományú dolgozók átlagkeresete 4500 forint!) Az ellátás tervezésében az a gond, hogy igen nagy a város idegenforgalma. Az elmúlt évben Győrt — ha csak átutazóban is — négy és fél millió vendég kereste föl.

A városban mindent megtesznek azért, hogy lakói jól érezzék magukat. Házgyárunk termékeiből új lakótelepek nőttek ki a földből, ugyanakkor nekik is egyre nagyobb gondot kell fordítaniuk a már meglévő régebbi lakások korszerűsítésére, fel-

újítására. Egető gondjuk a belváros rekonstrukciója, amely nem egyszerű feladat, lévén, hogy majd minden ház műemlék. Mivel a meglévő vállalatoknak nem nagyon fűlött a foguk a bonyolult tevékenységhez, külön szövetkezetet szerveztek e célra. Nem maradtak meg a felületen, a belváros ódon házait kívül-belül megszüpítik. Ez lassú folyamat, de megterveztek és nekikezdték.

A kultúra központi kérdés az emberek tudatformálásában. Győrből tudják, hogy a kulturáltabb ember mint a termelés tényezője is hatékonyabb a kulturálatlannál. Színházuknak Európa-szerte csodájára járnak. A meglévő prózai társulat mellé most opera is társult, s létrejött az önálló győri balett. A művészeket gyönyörű lakásokkal, pályadíjakkal kötik városukhoz. Nagy szünlöttük — Borsos Miklós — nagyon sok szobrot a városnak adta, kiállítás mutatja be őket. Van Kovács Margit-kiállításuk is.

A város életében annyira meghatározó a Rába Magyar Vagon- és Gépgyár, hogy érdemes figyelmet szentelni neki külön is. A már említett 50 milliárd forintból árutermelésük 18 milliárd. A húszezer embert foglalkoztató gyáróriának már csak a nevében maradt meg hajdani fő profilja: a vagon. Ma inkább a Rába motorokkal, futóművekkel és 220-275 lóerős traktorokkal vannak jelen a belföldön kívül 40 ország piacán. Exporttevékenységük igen nagyarányú. Termékeik 70 százalékát közvetlenül exportálják, a többi termelés egy része közvetve — például Ikarusz-buszokba építve — hagyja el az országot. Kamionjaik 80-90 százaléka szintén ex-

portra megy. Évente 25 ezer RÁBA-MAN Diesel-motort, 180 ezer darab futóművet gyártanak. Kapcsolatban állnak a világ legnagyobb felhasználóival. Sokukkal van termelési együttműködésük.

A gyárnak 11 ezer dolgozója Győrből, a többi 11 ezer a megyeszékhelyen kívül dolgozik. A termelést a legjobb feltételek között folytatják. Egyik büszkeségük a 67 ezer negyzetméteres nagycsarnok (gondoljuk meg, 6,7 hektár!), amelyben a legkorszerűbb gépek dolgoznak. Numerikus vezérlésű (NC) esztergák például, amelyek mindegyike egy kis számítógéppel van ellátva. Az első munkadarab elkészítése során önmagát programozza a berendezés, a későbbiekben minden automatikusan megy, csak a munkadarab be- és kihelyezése marad a dolgozóra. A számítógép képernyőjén számok mutatják, mennyi van még hátra a forgácsoló műveletről.

A gyár néhány éve arról vált híressé (vagy hírhedtté?), hogy sok dolgozójának felmondtak. Automatizálás és a szervezet felülvizsgálata során 1200 ember vált fölöslegessé. Kívülről többen kerültek a Rábánál új munkahelyre. (800-nak felmondtak, 350-en maguk kérték ki munkakönyvüket.) Ezekről a dolgozókról a Rába gondoskodott, felajánlott 2-3 győri munkahelyet, s előre kifejtett nekik három hónapi át-lyágbért. Érdekes számok egy „racionálizált” munkahelyről: 1978-ban 2,2 milliárd forint volt a termelési érték, 1979-ben a létszám ötöd részét leépítették, s a termelési érték mégis 2,9 milliárd lett. Jelenleg a vállalat egy dolgozójára jutó termelési érték 800 ezer forint.

Göz József

FÜTÉS HELYETT FORRÓ FÜRDŐ

Fáznak az Állami Biztosító hajdúnánási irodájában

Tavasszal adták át Hajdúnánáson az impozáns szolgáltatóházat. Azt mondják, már akkor sem volt fűtés több irodában. Az Állami Biztosító kirendeltségének dolgozói március 9-én vették birtokukba az új helyiségeket. Nagy volt az öröm, hiszen a régi irodájukkal össze sem lehetett hasonlítani a több szobából álló világos munkahelyet. Örömeiket azonban hamarosan bosszúság váltotta fel. A tavaszt még csak-csak kibírták fűtés nélkül — abban a reményben, hogy nyáron majd rendbe hozzák a hibás fűtési rendszert — ebből azonban semmi sem lett. Telt, múlt az idő, s már november végét írunk, az Állami Biztosítónál fűtés még most sincs. A jelenlegi helyzetről Bata Zsuzsa kirendeltségvezető így vélekedik.

— Úgy egy hónapja a kivitelező munkásokat küldött, hogy megjavítsák a fűtési rendszert. Sokat azonban — legalábbis jót — nem csináltak. Légtelenítettek, szelepeket csavargattak, de ettől meleg nem lett. Sikertelen azonban forró vízzel elárasztani az egész irodát. A tűzoltókat kellett kihívni, mert egyedül képtelenek voltunk rendet csinálni. A nyomokat

még látni. A parketta felázott, felpúposodott. Most úgy néz ki minden, mint a csatátér és továbbra is hideg van. Mi lesz velünk télen? Tíz fokban irodában nem lehet dolgozni. Hogy ki a hibás? Szerintünk a kivitelező. De ha nem, az sem vigasztal minket.
A kirendeltségvezető és a dolgozók felháborodása jogos. Panaszukat ismerik a hajdúnánási városi pártbizottságon is Timári Balázs gazdaságpolitikai referens elmondta, hogy nemcsak az Állami Biztosító fűtésével van baj, az új kazánházra kapcsolt lakások sem kapnak elegendő meleget.
A kivitelező hajdúnánási Építőipari Szövetkezet Közös Vállalat igazgatójával, az Állami Biztosító kirendeltségvezetőjével Timári Balázs szobájában ültünk le beszélgetni. Az igazgató első szava az volt, hogy a neve nem szerepeljen az újságban, majd felháborodott, mert szerinte ez az egész nem olyan nagy ügy, amivel a pártbizottságnak foglalkoznia kell. Az „érdemtelen” panaszról ez a véleménye:
— A két legjobb emberem dolgozik állandóan az épületen. Megmondom őszintén, nem tudom, mi a baj. Mi

úgy építettünk meg mindent, ahogyan a terv előírta. Az igaz, hogy a lakásokkal kapcsolatban volt pár dolog, ami a lelkünkön szárad, de ez megoldódott. Ezzel azonban nem tudunk mit kezdeni.
Kérdésemre, hogy mi lesz télen, azt mondta, majd küldet a biztosítóhoz egy villanykályhát. Sajnos, válaszából sok minden nem derült ki. Nem tudtam meg tőle, miért ők csinálják a hibaelhárítást, ha nem ők a hibásak. Pedig egyszerű: garanciában dolgoznak. Nem tudtam — tudtuk — meg azt sem, mi várható, s szerinte kinek kellene lépni, hogy végre meleg legyen az irodában.

A Hőszolgáltató és Vasipari Vállalat műszaki ellenőrzési csoportvezetőjétől is érdeklődtem. Az ő válasza sem volt megnyugtató. Azt mondta, ők kiadják a meleg vizet a kazánból, s nem tehetnek róla, ha nem ér el a fogyasztóhoz.
Úgy tűnik, zsákutcába jutottunk. Csak hogy kell kiutat találni. Nem a felelős keresése a jénveg, hanem a hiba kijavítása. Bár a felelősségre vonás sem maradhat el.

Iván Gizella

Fehér köpenyes munkás az NC esztergánál

A z emeletes ház még bevakolatlan, környezetét, udvarán látszik, hogy nemrégén költöztek ide a lakók. Sáránd legújabb részén vagyunk, ha Debrecen felől jövőnk az országúton, jobboldalt csupa új házat látni. Főként fiatalok települtek erre a részre. *Havasi Tamásné* kis ABC-áruházát még az elsők között említhető — vidéken. A fiatal házaspár — mivel a feleség jelentős kereskedelmi múlttal rendelkezik — nemrégiben kezdett bele a nagy vállalkozásba: áruházat nyitottak. Debreceniek, a remélt siker hozta őket Debrecenről 25 kilométerre távol.

Látogatásunk alkalmával — amelyre elkísért bennünket *Benke István*, a KISOSZ megyei titkára — véletlenül futunk össze a község tanácselnökével, *Pallás Imrével*. A község ellátásáról, illetve a kiskereskedőkkel kialakított kapcsolatáról beszél:

— Községünkben öt kiskereskedő tevékenykedik, az ABC-áruházon kívül nyitottunk virágüzletet, két vendéglátóegységet, valamint egy zöldség-gyümölcs boltot. Havasiék a községtől kaptak telket, lehetőséget a házépítésre. Cserébe az ABC-bolt létrehozását kértük tőlük.

Bővül a kör

Nem véletlen tehát, hogy Sáránd példáját említtük, hiszen a magánkereskedelem fejlődése országosan, de megyénkben is jelentősen felgyorsult az elmúlt egy év során. A társaságunkban levő *Benke István* máris friss adatokkal tud számolni:

— Jó néhány új intézkedés látott napvilágot a kiskereskedelemmel kapcsolatban. Jelentősen értékelhető az a módosítás, amely több mint hat év után ismét lehetővé teszi divatárú, kötöttáru, műszaki, népművészeti és háziiparcikk-kereskedésre jogosító magánkereskedői igazolványok kiadását. Ma napra már nyolcvan szakmára érvényes kiskereskedői igazolványt tudnak a vállalkozók kezébe adni.

Megegyezik — a legutóbbi adatok szerint — 650 a magánkereskedők száma, az elmúlt egy évben a tagság közele fele kicsérélődött. A mérce is megváltozott: csakis olyanok próbálkoznak ezekkel a foglalkozási ágakkal, akik legalább három, illetve két éves kereskedői gyakorlattal rendelkeznek.

Fontosnak ítélik meg a városi tanács és a KISOSZ illetékesei, hogy a megyeszékhely, Debrecen ellátását ezen a módon is segítsék. Kiderült, hogy vannak

Lakatos Imre személyesen szereti átvinni az árut a bősziorményi fiókigazgatóság raktáraiban

HAJDÚ-BIHARI NAPLO — 1981. NOVEMBER 28.

Havasi Tamásné, a sárándi kis ABC-áruház tulajdonosa ha kell, még vasárnap is ki nyit — ha a szükség úgy hozza (Fotó: Iklódy János)

Nagyobb teret kapnak

Kiskereskedőkről, ellátásuk színvonaláról

még „fehér foltok”, olyan kereskedelmi szakágak, amelyeknél nagyobb teret kell adni a kiskereskedőknek. Debrecenben négy műszaki, három felsőruházati, két barkács, négy sportforgáztati kereskedésre kaptak magánkereskedői igazolványt az utóbbi hónapok során a vállalkozó kedvű üzletemberek.

Az egyik idők szavát megértő ilyen kereskedő *Bogáti Lászlóné*, aki sportáru- és horgászcsikkboltot nyitott a debreceni Csapó-kanyar közelében. Ezen a részen mások is újdonságokkal próbálkoztak. Felfedezhető erre felé például egy tapétabolt, közvetlen közelében pedig egy divatáru-kereskedés. *Balogh Lászlóné*, a tapétabolt tulajdonosa az alapkeletet fogalmazza meg, amikor elmondja, hogy másfél évtizedig a divatáru szakmában dolgozott egy állami boltban. Előbb butikra szerettek volna engedélyt kérni, aztán egy gyors helyzetfelismerés révén, no és azért, mert a férj szakmája szobafestő és tapétázó, végül is a tapétabolt mellett döntöttek.

Kedvező fordulat jellemzi tehát megyénk magánkiskereskedelmét. Mit tud tenni a KISOSZ azért, hogy az említett 650 kiskereskedő szociális, anyagi körülményei kielégítőek legyenek? Erre a kérdésre is *Benke István* adja meg a választ:

— Először is az iparjogi-sítvány kiadására fordítunk

nagyobb gondot. Még egyszer hangsúlyozom, a kereskedelmi múlt, a jó szakismeret az egyik feltétel, a másik a megbízhatóság. Arra törekszünk, hogy a jogtalan megtagadásra való hajlamot időben felismerjük. A magánkereskedők adóztatása 1972 óta társadalmi adóztatás formájában, adóközösségi rendszerben történik. Az adózási morál jónak ítélt meg, probléma van viszont az adóbevallásokkal. Reméljük, ez a jövőben változni

A tapétabolt biztosan népszerű lesz Debrecenben

Mozgékony, jó kapcsolat

A kiskereskedőkkel szembeni állami intézkedések egyik sarkalatos kitétele, hogy az áruellátás terén semmiféle megkülönböztetést nem lehet tenni az állami boltok és a magánkereskedők között. E fontos szempont valóságos érvényesülésére voltunk kíváncsiak, amikor a Hajdú-Szabolcs megyei Élelmiszer- és Vegyiáru Nagykereskedelmi Vállalat igazgatóhelyettesével, *Győri Ferenc* és a KISOSZ megyei titkárával közösen vidéki körútra indultunk. A két megye ellátását biztosító nagyvállalat egyik legnagyobb forgalmat lebonyolító úgynevezett fiókigazgatósága Hajdúböszörményben székel.

A hajdúböszörményi fiókigazgatóság raktáraiban óriási mennyiségű áru tornyosodik. *Eszenyi János* fiókigazgató az ellátási területükről szólva elmondja, hogy mintegy 70 kiskereskedővel alakítottak ki kapcsolatot Bősziorményben. Főként fűszer-csemege és dohányboltosokkal. Nemrégiben nagyobbították ellátási területüket: a Tisza vidéke is hozzájuk tartozik. A kiskereskedők adott áruszükségletét többféle módon mérik fel. Az előre meghatározott túratervek szerint a fiókigazgatóság instruktorai ismerik a kiskereskedők készleteit, igényeit. A másik árubeszerzési forma — és ennek van igazán jövője —, a magánkereskedő bejön a fiók raktáraiba, és

személyesen szállítja el az árut. A mozgékony, az árut személyesen beszerző kiskereskedők közé tartozik *Lakatos Imre* bősziorményi fűszer-csemege. Hetente két-három alkalommal jelenik meg a raktárházak előtt utánfutós gépkocsijával.

A személyes árubeszerzés módszerét tartom a legjobban kifizetődőnek — mondja. — Nemcsak anyagi okok miatt, hanem azért is, mert így az áruellátás folyamatosabb. Egyébként is nekünk nagy szerencsénk, hogy a FÜSZERT egyik fiókraktára Bősziorményben található, hiszen kevesebbet kell autózunk az áruért. A jó kapcsolatunkat bizonyítja a legutóbbi eset is. Nemrégiben egy túrajárat alkalmával nem voltam a boltban. Visszavitték az árut, én pedig rövidesen megjelentem a raktárban. Már úgy fogadtak, hogy az áru rövidesen a helyén lesz, még a mai napi második túrajáratral.

A fiókigazgató és Győri Ferenc a nagy ünnepi forgalom előtt megnyugtatóan ítéli a várható áruellátást, és ezúttal is megfogalmazza a lényegét: a magánkereskedők az állami és szövetkezeti kiskereskedelemmel sem rosszabbul, sem jobban nem kívánják ellátni.

Az egészségügyi szférák szerint nézzük, akkor három oldalt különböztethetünk meg e jelenségcsoportban: a dolgozók, a vállalatok (intézmények) és az egészségügyi szolgálat (az orvos) érdekeltségét.

1 Az átlagos életkor-növekedéssel együtt fokozódik az ún. elhasználódásos betegségek aránya. A dolgozók sokszor „elővehetnek” ilyen jellegű betegséget ahhoz, hogy saját érdekükben táppénzes állományba kerüljenek. A gondozási módszerek, a szűrővizsgálatok terjedése is a táppénzes arány növekedését eredményezi. Ezen túlmenően a munkavállalók részéről a személyes (pl. anyagi) motivációk, a társadalmi folyamatok keltette mikro- vagy makroszociális konfliktusok megoldása, a betegségbe menekülés stb. is ezt a növekedést erősíti.

A különféle személyes érdekeltségi tényezők azért juthatnak érvényre, mert máshol történik a döntés a keresésképtelenségről, mint ahol maga a betegség, a keresésképtelen állapot jelentkezik. Széles körű lehetősége van a munkavállalónak arra, hogy vándoroljon a különböző, táppénzre vételi jogú egységek között. Ez önmagában segítené az egészségügyi differenciált ellátást, de a gyakorlat az, hogy egymás ellen hatnak ezek a fórumok.

Sem együtt, sem külön, valójában ezek a fórumok nincsenek érdekeltté téve a táppénzes arányszám csökkentésében, egy valóságának megfelelő szintre. Ha egy dolgozó biológiai, szociológiai, társadalmi okok hatására olyan helyzetbe kerül, hogy szerinte átmenetileg nem érdemes dolgoznia (a munkahelyén), s alá akarja támasztani álláspontját, akkor erre fel tudja használni az egészségügyi szervezetet. Ugyanakkor az orvosnak a legkülönbözőbb érdekeltségi alapon keletkező „keresésképtelenségről” biológiai alapon kell döntenie, minthogy a szociológiai, üzemi, társadalmi vonatkozásokra ki sem oktatják, illetve a valódi betegek mellé társul „keresésképtelenek” nagy száma miatt erre ideje sincs.

Lehetőséget ad a valódi problémák elrendezésére, bujkálásra az is, hogy az orvosszakértői munka a fellettes szervek részéről csak futó és visszatekintő ellenőrzést kap. A rehabilitáció is egyhelyben topog — a megváltozott munkaképesség jelenlegi megoldása ugyanis vagy táppénz, vagy rokkantantá nyilvántartás, és nem a megfelelő foglalkoztatottság lehetővé tétele (holott ez mind a megváltozott munkaképességűnek, mind a társadalomnak hasznosabb lenne). A gyermekápolásért járó táppénzes napokat az anyák (s ma már az apák is) számon tartják, szociális juttatásnak fogják fel. Ez növeli a táppénzes napok számát általában; de minthogy itt a gyermekről és a keresetről van szó, betegség esetén is csak a legszükségesebb napokat veszik ki, tehát csökkenését ezen a téren nem kell szorgalmazni. Ugyanígy a terheséggel járó keresésképtelenség esetén a gazdasági és a személyes érdekeltség egyensúlyban tartja egymást.

(Vége) Dr. Ádám Endre

A táppénz — s ami mögötte van II.

Személyes érdekeltségek

Ha érdekeltégi szférák szerint nézzük, akkor három oldalt különböztethetünk meg e jelenségcsoportban: a dolgozók, a vállalatok (intézmények) és az egészségügyi szolgálat (az orvos) érdekeltségét.

1 Az átlagos életkor-növekedéssel együtt fokozódik az ún. elhasználódásos betegségek aránya. A dolgozók sokszor „elővehetnek” ilyen jellegű betegséget ahhoz, hogy saját érdekükben táppénzes állományba kerüljenek. A gondozási módszerek, a szűrővizsgálatok terjedése is a táppénzes arány növekedését eredményezi. Ezen túlmenően a munkavállalók részéről a személyes (pl. anyagi) motivációk, a társadalmi folyamatok keltette mikro- vagy makroszociális konfliktusok megoldása, a betegségbe menekülés stb. is ezt a növekedést erősíti.

A különféle személyes érdekeltségi tényezők azért juthatnak érvényre, mert máshol történik a döntés a keresésképtelenségről, mint ahol maga a betegség, a keresésképtelen állapot jelentkezik. Széles körű lehetősége van a munkavállalónak arra, hogy vándoroljon a különböző, táppénzre vételi jogú egységek között. Ez önmagában segítené az egészségügyi differenciált ellátást, de a gyakorlat az, hogy egymás ellen hatnak ezek a fórumok.

Sem együtt, sem külön, valójában ezek a fórumok nincsenek érdekeltté téve a táppénzes arányszám csökkentésében, egy valóságának megfelelő szintre. Ha egy dolgozó biológiai, szociológiai, társadalmi okok hatására olyan helyzetbe kerül, hogy szerinte átmenetileg nem érdemes dolgoznia (a munkahelyén), s alá akarja támasztani álláspontját, akkor erre fel tudja használni az egészségügyi szervezetet. Ugyanakkor az orvosnak a legkülönbözőbb érdekeltségi alapon keletkező „keresésképtelenségről” biológiai alapon kell döntenie, minthogy a szociológiai, üzemi, társadalmi vonatkozásokra ki sem oktatják, illetve a valódi betegek mellé társul „keresésképtelenek” nagy száma miatt erre ideje sincs.

Lehetőséget ad a valódi problémák elrendezésére, bujkálásra az is, hogy az orvosszakértői munka a fellettes szervek részéről csak futó és visszatekintő ellenőrzést kap. A rehabilitáció is egyhelyben topog — a megváltozott munkaképesség jelenlegi megoldása ugyanis vagy táppénz, vagy rokkantantá nyilvántartás, és nem a megfelelő foglalkoztatottság lehetővé tétele (holott ez mind a megváltozott munkaképességűnek, mind a társadalomnak hasznosabb lenne). A gyermekápolásért járó táppénzes napokat az anyák (s ma már az apák is) számon tartják, szociális juttatásnak fogják fel. Ez növeli a táppénzes napok számát általában; de minthogy itt a gyermekről és a keresetről van szó, betegség esetén is csak a legszükségesebb napokat veszik ki, tehát csökkenését ezen a téren nem kell szorgalmazni. Ugyanígy a terheséggel járó keresésképtelenség esetén a gazdasági és a személyes érdekeltség egyensúlyban tartja egymást.

Vállalati és orvosi érdekek

2 A vállalatok, üzemek érdekeltsége általában abban az irányban hat, hogy kisebb létszámmal gazdaságosabb a termelés. Betegekkel nem szívesen dolgoznak, azonnal orvoshoz küldik őket. A bértömeggazdálkodás hatása is egyértelmű, és kisebb létszám nagyobb érdekeltséget jelent a termelésben. Sőt, itt bizonyos manipulálásra nyílik lehetőség, a névleges munkáslétszám (melyben az éppen keresésképtelenek is benne vannak) és a tényleges között. A táppénzesek utáni bérmaradvány továbbosztása is ezt az érdekeltséget emeli. Van olyan eset, amikor a vállalat táppénzes állományba küldi (!) dolgozóinak egy részét, minthogy éppen nem tudja őket foglalkoztatni. Az általános munkaerőhiány és a helyi (vállalati) munkaerő-felesleg közti ellentmondás is kihat a táppénzre. (Ez a probléma valószínűleg meg fog szűnni, de a helyes gazdasági struktúra kialakításával.) A gyakorlat tehát azt mutatja, hogy a vállalatok nem a táppénzes arányszám csökkentésében, hanem inkább szinten tartásában érdekeltek.

3 Az egészségügyi szolgálat, az orvos érdekeltsége az előbbi kettővel szemben hat, azokkal ütköztetve működik az esetek döntő többségében. Az alap-helyzet általában az, hogy a munkavállaló keresésképtelen állományba akar kerülni valamilyen okból, s ez nem minden esetben egyezik az elbírált orvos szakvéleményével. Ha az orvos el akarja kerülni a konfliktushelyzeteket (s ebben feljuttatni érdekelte), akkor kénytelen döntését a kisebb ellenállás irányában kialakítani. Ez szinten alapvető ellentmondás. Az orvos nem érdekelt abban, hogy kevesebb vagy több legyen a keresésképtelen dolgozók száma. Anyagi és erkölcsi megbecsülése nem egyenes függvénye ennek. Nem is lehet, minthogy nincsenek objektív, ki-dolgozott paraméterek az orvosszakértői munka minőségének mérésére. Az egyes területek (körzetek) között igen nagy különbségek vannak, demográfiai, epidemiológiai stb. tekintetben. De az ellenőrzések általában visszatekintők, s jól dokumentáló orvosnál a látszat szerint minden rendben van.

Visszont az orvost társadalmi munkamegosztásban elfoglalt helyzete arra kényszeríti, hogy érdekeit egyeztesse a lakossággal. Ezt motiválják az orvos egzisztenciális céljai, törekvései, személyisége. A lakosság, a hozzá forduló alakítja ki végső fokon „státusát” is. S ne feledkezzünk meg a hálapénzről sem. Az orvosképzés keretében az orvost nem képezik ki arra, hogy keresésképtelenséget elbírált szakértői tevékenységet fejtson ki. Ezért ha etikus és humanista — s a legtöbbször az —, akkor bizonytalan helyzetekben a beteg javára dönt.

A fentiekből rögtön adódó tanulság: az orvos és az egészségügyi szolgálat „érdekeltségét” úgy kell kialakítani, hogy feladatát, a szigorú és pontos szakmai elbírálat, lehetőleg más érdekeltségi viszonyoktól mentesen tudja ellátni. A kezelőorvos korrekét és szakmailag magas szintű munkájával radikálisan csökkenthető a feszültségek, amelyek ma még érezhetőek a táppénzes állományba vétel körül. A gazdasági szférában megindult folyamat, a tisztább érdekeltségi és értékviszonyok alkalmazása pedig a kedvező folyamat külső kényszerítő ereje lehet.

(Vége) Dr. Ádám Endre

Mikor lesz belő ház?

A dolgok lassú folydogálnak — állap meg némi rezignáció tervező. Hivatalnok asztalán feljegyzések, adói ívek, telefonos adói zavarja ötpercenként a hatalmas irodaszöngése időnként bealakítatlan hangcsapp az éppen nyitó ügyfelek.

Hivatalnok nagy tömegben árat ezen a szobán s tam keresztül az a információ, gond és ami az építések, tele lérendezések, zártk és lakótelepek körül geded. Átfogó képet het az ember fél óra a dolgok állásáról. ez a szó meglehet alkalmas is, mert igen folykán, me azok az újszerű elké lések, amiknek márgen gyakorlattá ke volna válniuk. A nor lis emberben felgyűl tehetetlenség egy málva, és valamely cselekvésbe fordul, ez a dolgok termész rendje. Ugy vázolatn hogy amikor ki aka magamból sópörni a rengeteg idegesítő té bolást, szerzetlenség eltolt, elidétlenkedett got, azzal együtt tudom félretenni a dolkodást magát. A k tetés mindig ben marad — s egyfajta hívásnak is érezt lam, te magad is te zó vagy, azonkívül jó látsód van a folya tokra, hát miért nem lálz ki valamit? Le leg bizony nagy m könnyebbülés volt, ön gam előtt bizonyított amikor elkészültem építési módszerem tával. Az építés amíg el nem készűl épület vagy épületek, dig minden csak ter vázat. Lassan visz oda jutok, hogy jobb volna ki sem tart semmit. A tervező r álma manapság a tá mány, a felfedezés.

Találmányom a lálmányi hivatalban S lesz is meg egy jó rabig, mert megny tattak, hogy ez a re je. Ha onnan kikerül mivel is illusztrál, hiszen értelmesen el tudom mondani — sz 16 darab jogszabály kell megfelelnie, és sz talan intézményben, vatalban megfordult terveimnek, hogy t úgy tíz év múlva való kor pecsét kerüljön S akkor még az csak jelenti, hogy elfoga a sok között egynek senki nem csinálja, vállálja, hiszen ki bálatlan újdonság, mint ilyen, rizikóval Mondok egy számot, világozabb legyen a részleteiben nehezé érthető, s találmányo újdonságát vesztene elmondánám): egy c di ház építése 30—40 zalékkal kerülne ke sebbe a jelenleginél egyetlen elemrendszé (különböző forgató azonnal 1200-nál is házvariációt kapn Nyolc-tíz munkás egy alatt felhúzzhatja a há A magyar viszony ismerve legyen két vagy három — még t dig borzasztóan ke maikhoz képest.

Szóval ez egy tudás adásos állapot, azert, mert az én ta lánnyom, de több szá leményem is van má persze féltávtalosa melyek szerint a jele gi helyzetben nagyon kat segítené ez a tá mány. De hogy éy mikor lesz belő? J lett volna, ha ki sem lálom az egészet.

Sz. C

zük, akkor há-
jelenségsport-
mények) és az
teltségét.
gyűtt fokozódik
aránya. A dol-
legű betegséget
és állományba
a szűrővizsgá-
ny növekedését
avállalók részé-
k, a társadalmi
pszociális konf-
nekülés stb. is

tényezők azért
ténik a döntés
a betegség, a
s körülményei
vándoroljon
égek között. Ez
ferenciált ellá-
tásnak hatnak ezek

zek a fórumok
rányszám csök-
szintre.
iai, társadalmi
hogy szerinte
(munkahelyén).
akkor erre fel-
zetet. Ugyan-
redekeltésgéi ala-
biológiai al-
biológiai, üzemi-
sem oktatják,
keresőképtele-

elkondozására,
i munka a fe-
szátszámot el-
lyben topog —
legi megoldása
a nyilvánítás,
lehetővé tété-
unkaképességü-
b lenne). A
okokat az anyák
szociális juttá-
napok számát
l és a kereset-
egszükségesebb
en a téren nem
éggel járó ke-
személyes ér-

dekek

általában ab-
bb létszámmal
nem szívesen
t. A bértömeg-
kisebb létszám
ésben. Sőt, itt
eg, a névleges
eresőképtelene-
k. A táppénze-
is ezt az érde-
kor a vállalat
zónák egy ré-
foglalkoztatni.
elyi (vállalati)
is kihát a táp-
eg fog szűnni,
ásával). A gyak-
ok nem a táp-
anem inkább

os érdekeltsege
okkal ütköztes-
ben. Az alap-
aló keresőkép-
ben okból, s ez
ló orvos szak-
erülni a konf-
éredkelte), ak-
llás irányában
mondás.

kevesebb vagy
száma. Anyagi
függvénye en-
objektív, ki-
tói munka mi-
ek (körzetek)
demográfiai,
lenőrzések ál-
ló orvosnál a

amegosztásban
erdekeit egyez-
orvos egzsze-
e. A lakosság,
kon „státusát”
bl sem.

nem képezik
szakértői tev-
humanista —
an helyzetek-
az orvos és az
gy kell kiala-
ontos szakmai
viszonyoktól
rrektek és szak-
ikálisan csök-
még érezhetők
A gazdasági
p érdekeltsegi
kedvező folya-

Mikor
lesz belőle
ház?

A dolgok lassúan
folydogálnak — állapítja
meg némi rezignációval a
tervező. Hivatalnok most,
asztalon feljegyzések, elő-
adói ívek, telefoncsör-
gés zavarja ötpercenként,
a hatalmas irodaház
zsongása időnként benyúl
alaktalan hangcsápjával
az éppen nyíló ajtón:
ügyfelek.

Hivatalnokként
nagy tömegben áramlik
át ezen a szobán s raj-
tam keresztül az a sok
információ, gonf és nyűg,
ami az építések, telepü-
lésszervezések, zártkertek
és lakótelepek körül len-
gedez. Atfogó képet nyer-
het az ember fél óra alatt
a dolgok állásáról. Igen,
ez a szó meglehetősen
alkalmas is, mert nem-
igen folynak, mennek
azok az újszerű elképze-
lések, amiknek már ré-
gen gyakorlati kellett
volna válniuk. A norma-
lis emberben felgyűlik a
tehetetlenség egy idő
múlva, és valamilyen
cselekvésbe fordul, mert
ez a dolgok természetes
rendje. Úgy választhatnám,
hogy amikor ki akarom
magamból söpörni azt a
rengeteg idegesítő téblá-
bolást, szervezetelemet,
éltolt, elidétlenkedett dol-
got, azaz együtt nem
tudom féltetni a gon-
dokodást magam. A kész-
tést mindig bennem
maradt — s egyfajta ki-
hívásnak is érzetem:
lám, te magad is terve-
ző vagy, azonkívül jó rá-
látásod van a folyama-
tokra, hát miért nem ta-
lálz ki valamit? Lelki-
leg bizony nagy meg-
könnyebbülés volt, önma-
gam előtt bizonyítottam,
amikor elkészültem új
építési módszerem vázla-
tával. Az építésben,
amíg el nem készül az
épület vagy épületek, ad-
díg minden csak terv és
vázat. Lassan viszont
oda jutok, hogy jobb lett
volna ki sem találni
semmit. A tervező rém-
álma manapság a talál-
mány, a felfedezés.

Találmányom a ta-
lálmányi hivatalban van.
S lesz is még egy jó da-
rabig, mert megnyug-
tattak, hogy ez a rend-
je. Ha onnan kikerül —
mivel is illusztráljam,
hiszen értelmesen el sem
tudom mondani — szóval
16 darab jogszabálynak
kell megfelelnie, és számta-
lan intézményben, hi-
vatalban megfordulnia a
terveimnek, hogy majd
úgy tíz év múlva valami-
kor pecsét kerüljön rá.
S akkor még az csak azt
jelent, hogy elfogadják
a sok között egynek, de
senki nem csinálja, nem
vállalja, hiszen kipró-
bálatlan újdonság, s
mint ilyen, rizikóval jár.
Mondok egy számot, hogy
világosabb legyen (mert
részleteiben nehezebben
érthető, s találmányom is
újdonságát veszítené, ha
elmondanám): egy csalá-
di ház építése 30—40 szá-
zalékkal kerülne keve-
sebbe a jelenleginél, és
egyetlen elemrendszerrel
(különböző forgatással)
azonnal 1200-nál is több
házvariációt kapnánk.
Nyolc-tíz munkás egy hét
alatt felhúzhatja a házat.
A magyar viszonyokat
ismerve legyen két hét,
vagy három — még min-
dig borzasztóan kevés a
maiakhoz képest.

Szóval ez egy tudatha-
sadásos állapot. Nem
azért, mert az én talá-
lányom, de több szakvé-
leményem is van már —
persze félhivatalosak —,
melyek szerint a jelenle-
gi helyzetben nagyon so-
kat segítene ez a talá-
lány. De hogy épület
mikor lesz belőle? Jobb
lett volna, ha ki sem ta-
lálom az egészet.

Sz. G.

Üdülővendégek Hajdúszoboszlón
(EGY FELMÉRÉS TANULSÁGAI)

Hajdúszoboszló messze föl-
dön híres furdóváros. Even-
te a pihenni és gyógyulni
vágyók tömegei keresik fel.
Nem érdektelen tehát egy
olyan felmérés, amely az
üdülővendégek igényeit, vé-
leményét vizsgálja, mint az
alábbi is, amelyet a hajdú-
szoboszlói városi pártbizott-
ság mellett működő szocioló-
giai-közgazdasági munka-
csoport végzett.

Igen — nem

A nyilatkozó vendégek
több mint fele első, egyne-
gyede második alkalommal
üdült Hajdúszoboszlón. A
válaszoló beutaltak majd-
nem háromnegyed része ér-
telmesígi és alkalmazott, egy-
ötöde munkás, 10 százaléka
nyugdíjas, viszont paraszti
foglalkozású nem volt a vé-
leményt alkotók körében. A
megkérdezettek 85 százaléka
40—59 éves, ez az életkor-
megoszlás megegyezik az
1980. áprilisban készített
felméréssel. A beutaltak dön-
tő többsége gyógykezelés cél-
jából utazott Hajdúszoboszló-
ra, elenyésző a belgyógyá-
szati, viszont jelentős a moz-
gásszervi betegségre gyógyú-
lást keresők aránya. Így ért-
hetően nagy a gyógyfürdői
kezelést igénybe vevők szá-
ma.

A megkérdezettek 78 szá-
zaléka igényli, 22 százaléka
nem igényli, hogy Hajdúszo-
boszlón legyen reumatikórház.
Erthető, hogy a nemleges vá-
laszt döntően a fiatalok húz-
ták alá. A beutalt vendégek
döntő része legfeljebb há-
rom órát tölt a furdómede-
cében, viszont a furdó terü-
leten nagy többségük öt órát
tartózkodik. Ez szükségessé
teszi a furdó komplex fejlé-
lesztését. A vendégek fele
sportolni is akar, nagy ré-
szük az útszát, az asztalite-
niszt és a tékét igényli, de
nem kevés a teniszt, a röp-
labdázást kedvelők száma

sem. Ezen a területen még
sok tennivaló van.

A válaszoló beutaltak 95
százaléka szükségesnek tart-
ja az üdülőben a könyvtár
működését, döntő részük a
szépirodalmi műveket és az
útleírásokat kedveli.

Nem kevés eltérés mutat-
kozik a múlt év áprilisában
és ezen év júliusában ké-
szített felmérésnél a követ-
kező kérdésre adott válasz
eredményében: igényel-e
az üdülés során ismeretter-
jesztő előadásokat? Az el-
múlt évben a megkérdezettek
85 százaléka igennel, 15 szá-
zaléka nemmel válaszolt. Eb-
ben az évben 66—44 száza-
lék volt ez az arány. Min-
den bizonnyal a döntő ok
az, hogy a múlt évben az elő-
szoboszlón, 1981-ben pedig
a főszezonban történt a fel-
mérés. Elsősorban a hely-
történeti és egészségügyi elő-
adások iránt van érdeklődés,
de nem kevés a közgazdasá-
gi jellegű előadásokat igény-
lők száma sem.

A válaszoló vendégek 68
százaléka óhajt színházi elő-
adásokat, ehhez a Béke üd-
lő színházterme minden le-
hetőseget biztosít. A színhá-
zi műsorokat élvezni aka-
rók egyharmada háromna-
pontként, fele hetenként sze-
retne előadást látni. Egyne-
gyedük az operett, egyötödük
a népdalest, egytizedük a
komédia jellegű műsorokat
igényli, de a táncdalest, a ze-
né színmű iránt is van ér-
deklődés.

Szívesen jönnek

Igen nagy a válaszadó ven-
dégek kirándulási vágya is,
mert 97 százaléka az igen
szót húzta alá. Ezt az üd-
lő kultúrfelelősei igyekez-
nek kielégíteni. A beutaltak
legnagyobb része Romániá-
ba kíván ellátogatni, de
Debrecen és a Hortobágy is
előkelő helyen szerepel a

rangsorban. Nem kevés a
Zempléni-hegységbe és Sza-
boics-Szatmár műemlékekben
gazdag településeire elláto-
gatni akaró vendégek száma
sem. A beutaltak nagy része
két napot szeretne eltölteni
kirándulással.

A furdésen, gyógykezelé-
sen kívül a válaszoló ven-
dégek nagy része sétával, az
üdülőszobában pihenéssel
tölti szabad idejét. A meg-
kérdezettek 70 százaléka több
sétányt és ligetet szeretne
Hajdúszoboszlón. A vendé-
gek kétharmada szerint a
pihenés tökéletesebb lenne,
ha a 4-es számú főútvonal
elkerülne a furdóvárost. Az
elmúlt év áprilisában vég-
rehajtott felmérés alapján a
válaszoló csak fele igényel-
te ezt. A jelentős különbség
oka az, hogy tavasszal meg-
kérdezték a vendégek, hogy
szükség-e olyan zajszel-
tő, levegőtisztító és fűt-
mentén, mint a nyári
furdalomban, amikor az autó-
áradat hőmpolyog a város
központjában.

A beutalt vendégek döntő
része 1001—2000 forintot ki-
ván elkölteni üdülése során.
A Béke üdülő vezetőit és
konyhai dolgozóit dicséri,
hogy a város boltjaiban a
megkérdezetteknek csak egy
százaléka kíván élelmiszert
vásárolni. Ebből egyértelmű-
en következik, hogy az étke-
zéssel elégedettek. Jövedel-
mük döntő hányadát kirán-
dulásra és ajándékvásárlásra
fordítják a vendégek. A vá-
ros ajándékboltjainak ezen
igény kielégítésére fokozott-
tában fel kell készülni. Több
olyan ajándéktárgya van
szükség, amely művészi szín-
vonalon túlrózi a Hajdúszó-
boszló jellegzetességeit. Hajdúszo-
boszló vezetőit, az üdülő dol-
gozóit és a város lakóit az-
zal a véleménnyel „ajándé-
kozták meg” a megkérdezett
vendégek, hogy mindannyi-
an szívesen jönnék el más al-
kalommal is Hajdúszoboszló-
ra.

Dr. Takács Imre

Új gépjármű-diagnosztikai
műszerek

A Híradástechnikai Gépgyárban gépjármű-diagnosztikai műszereket is készítenek. A korszerű berendezések segítségével tovább csökkenthető az üzemanyag-felhasználás és a környezetszennyezés. (MTI-fotó — Hadas János)

Sokszínű Magyarország

Hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy mások ugyan-
úgy ítélik meg a világot, ugyanúgy gondolkoznak, mint
mi, ugyanolyan az ízlésük, kultúrájuk, érdeklődésük,
mint nekünk. Diplomáciai nyelven szólva: nézeteink
azonosak, vagy nagyon közel állnak egymáshoz. Hosz-
szú é et sok tapasztalata kell ahhoz, hogy rádőbben-
jünk: nemcsak a különböző nemzetek látják másképp
a világot, de egy nemzetben belül is annyi a vélemény,
az ízlés, a megítélés, ahány emberről van szó.

Alighanem arról van szó, hogy osztályok és rétegek
és egyének élnek együtt, egymás mellett, s nem ismer-
rik kellőképpen egymást. Gyermekek és ifjúkorom egy
alföldi városban telet el. Nemcsak a dunántúli városi
lakos szemléletét nem ismerem, de szűkebb pátriám
falusi és tanyasi emberének a világlátását sem. Nem tud-
tam, miről cserélnek szót vasárnaponként a város fő-
utcáján, az úgynevezett „köpködőn” pipázva álldogáló
civisek. Később, a fővárosba kerülve, fogalmam se
volt — bár az egyetemen kollégáim figyeltem —, ho-
gyan élnek, miről csevegnek a gyárosok és nagykeres-
kedők fiai-lányai. Nem tudtam, hogy például az elő-
adással a lovardába rohanó szép fiatal lányok meg a
dúsgazdag hentesmester fiának mi jár a fejében. De
azt sem tudtam, hogyan élnek a Leipziger szeszgyár
munkásai, pedig egyszer valamelyik bugzó professzor
szemináriumi praktikumként kivégezte az egész év-
folyamatot a szeszgyárba, hogy megismerkedjünk a ter-
melési folyamattal. S elképzelni sem tudtam: milyen
ember lehet az ijjú Odeschalchi herceg, aki részegen
végigszáguld sportautójával a köruton, kockázta
százak életét, s még a rendőrök is haptákba vágják
magukat a mutatvány láttán. Vagy hogy milyen lehet
izzadni valódi és főkápaszkodott uraknak beiktató-
són, megyebálon, esküvőn, fogadáson bárszónnyal, ró-
kamállal ékes díszmagyarban. Amintogy azt is nehe-
zemre esett föl fogni: mit keres ilyen helyeken az elő-
kelőségek között Herczeg Ferenc meg Zilahy Lajos
meg Surányi Miklós. Nekem Nagy Lajos szikár leírásai
s Szabó Lőrinc ifjúkori versei fogalmazták meg: mit
jelent „szegénynek lenni a fiatalnak”.

Sok évtizeddel ezután és sok tapasztalattal a hátam
mögött egy dunántúli városban egyszer jeles írőkkel
együtt ültem a pódiumon, s válaszoltunk a közönség
kérdéseire. Egyik — ma nagynevű — írórtársam az
érthetetlennek bélyegzett versekről szólván, elkövette
azt a hibát, hogy kijelentette: soha nem volt olyan
kor, amikor egy költő az egész nemzet költője lett vo-
na. „Ezt Petőfi is érti?” — kérdezte az egyik peda-
gógus. „Rá is.” Csaknem kiűzték bennünket a terem-
ből. Nyilván, mert másképp látták irodalom és közön-
ség viszonyát, mint mi. S föltehető: az életnek még
egy sereg dolgában is másképp gondolkodtak: pedig ők
is értelmiségiek voltak.

Más, fontosabb kérdések értékelésében is nagy a
különbség, ha különböző múltú, korú, kultúrájú, ízlé-
sű, szemléletű, s különböző körülmények között élő
emberek ítéletét vetjük össze. Hónapok óta gyűjtök
újságcikkben megjelent statisztikai adatokat arról,
hogy hazánk csaknem 11 millió lakosa hányféleképpen
csoportosítható. Nem azokra a közismert adatokra
gondolok, amelyeket a Statisztikai Hivatal évről évre
publikál, s amelyekből meg tudhatjuk, hány férfi van
és hány nő, hány nyugdíjas, mennyi a kiskorú, hány
gyermek jár óvodába, hány kismama van gyes-en,
mennyi a különböző tudományos fokozatokkal koszo-
rúzottak száma, mennyi a jogerősen elítélt, meny-
nyi az orvosok és az ápolószemélyzet száma,
hány fiatalok van állami gondozásban —
és így tovább. Ezek a hivatalos statisztikák is
magyarázzák, hogy ugyanazt a jelenséget, eseményt,
művészeti produkciót miért ítéli meg mindenki más-
képp.

Am hazánk lakosságát más ismérvek szerint is
lehet csoportosítani. Mondjuk, hogy kerekén hatmillió-
an elvégezték a nyolc általánost, de négy millió pol-
gártársunk nem végezte el. Hogy a sörfogyasztás esz-
méletlen mértékben növekedett, s hazánk minden la-
kosa — a csecsemők is — évente 172 üveg vagy korsó
sört iszik meg, vagyis kétnaponként egyet. Hogy a
nagyivók — azok, akik 150 gramm abszolút alkohol-
nál naponta többet hajtanak le a torkukon — félmil-
lión vannak. Vagyis minden huszadik hazánkfi
nagyivó. Az idült alkoholisták száma „csak” 150—200
ezer. Nem tudatosítjuk, hogy 600 ezer rendszeres vér-
adó van az országban. Hogy a cukorbetegek száma 300
ezer, s 90 százaléka 45 éven felüli. S mozgássérült?
700 ezer felnőt és 300 ezer gyermek! Valahol azt is
nyilvánították, hogy 1 millió 300 ezren ingáznak lakó-
helyük és munkahelyük között. Kétszáz ezer az önkén-
tes rendőrök száma. S arról is olvastam a minap, hogy
a válások növekedése mellett mi jellemző még a csa-
ládi és házasságleletre. Egy nyilván nem dokumentál-
ható közlés szerint hazánkban 500 ezer férfi és
300 ezer nő csalja meg a házastársát.

Régen, ha a száguldó vonat ablakából figyeltük a
földet, zöld és sárga nadrágszíjparcellák sávozták
egészen a horizontig a tájat. Így osztódik a társada-
lom is — túl az osztály- és rétegtellegen — rengeteg
kisebb-nagyobb parcellára. Nem róstemmel megvallani:
nem ismerem eléggé e sokféle csoportba tartozó em-
bert. S nem tudom megmondani: ki miért, mi okból
olyan, amilyen, mért utasít el egy művet, egy gesztust,
egy szemléletet, vagy ugyanazt mért fogadja el.
Sok-sok évtized után mintha ma se tudnék többet az
emberekről, mint ifjúkoromban. S mert az életben a
sávok egymásra tolnak, minden lehetséges variá-
ció előfordulhat. Valaki például vradó, és megcsal-
ja házastársát, vagy csak hat általánost végzett és
cukorbeteg, élete nagy részét ingázással tölti, s szereti
a sört, nyugdíjas, s önkéntes rendőr. És mindezt más-
képp variálva — itt élünk egy sokszínű Magyarorszá-
gon jók és rosszak, derék munkásemberek és lógósok,
lakásért gürccölők és megállapodott lakásbérletők, éj-
szaka álmatlanul vergődők, reménytelenül szerelmesek
és boldog horkolók, rokkantságuk ellenére egyszülty
találók, itt élünk egyetlen Magyarországon, mely sok
Magyarország is.

Végül így van jól, mert ilyen a világ. Ha nemzeti
egységről beszélünk, ezt ne úgy képzeljük el, hogy
mindenkinek egyforma az ízlése, mindenkinek ugyan-
az a tévéműsor tetszik, mindenkinek eltolja magától a ső-
röskriglit, mindenkinek ugyanazt a férfi- vagy nőtipust
találja vonzósnak, mindenkinek Berkesit vagy Moldovát
vagy Tandorit olvas, a Fradinak drukkol, az Omegáért
lelkeseedik, mindenkinek egyformán viselkedik. A legfon-
tosabb ugyanis az, hogy ez a sok Magyarország mégis
csak egy, mert a földolgozban egyformák vagyunk. Vé-
leményem szerint tehát még akkor is egymásért
élünk, ha sok részidőben nem értünk egyet, s nem
is ismerjük egymást.

Nemes György

RÉGI DEBRECENI

LÁMPÁK

Emlékszem a fülledt nyári estékre, amikor lassan, komótosan sötétedett. A főutca forgatagában feltűnt egy ember — hosszú rúddal kapcsolta be a gázlámpákat. Amerre haladt, fényfluoreszkált!

Emlékszem az őszi estékre, amikor már gyorsan sötétedett. A póznákon sápadtan erőlködtek a villanykörték. A szemüvegemre hullott esőcseppek varázslatos, izzó csipkescodákká törték a fényt.

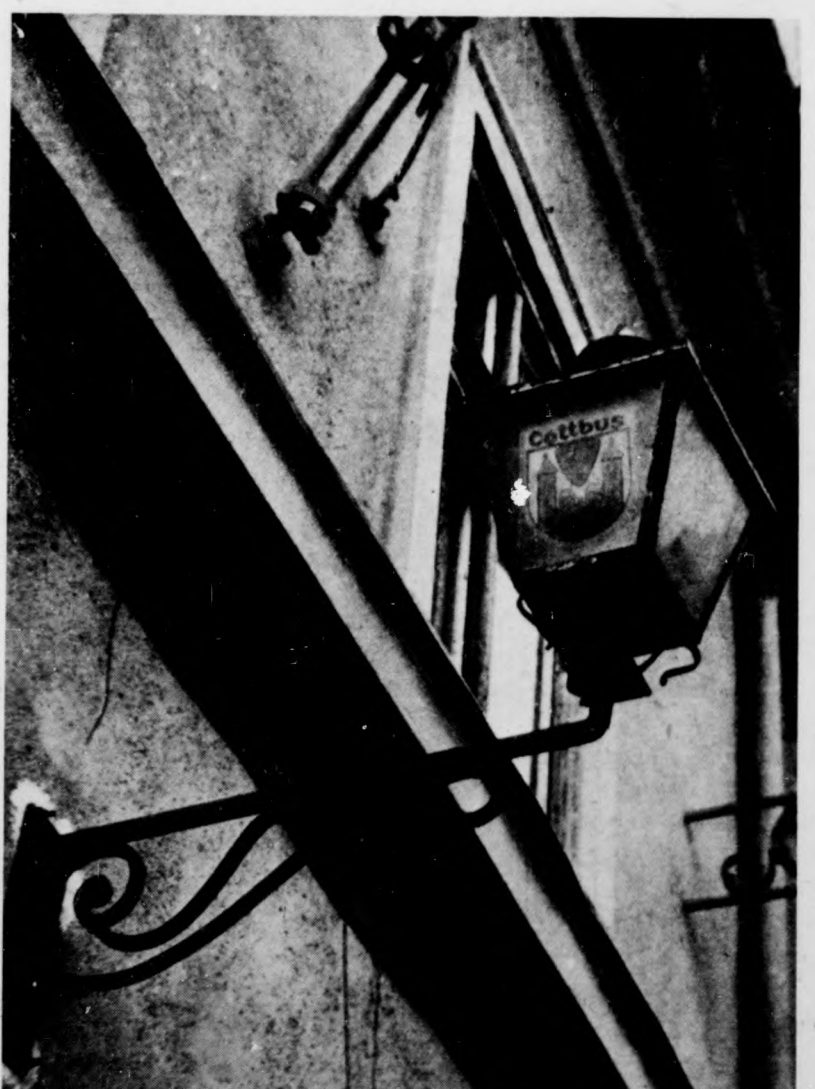
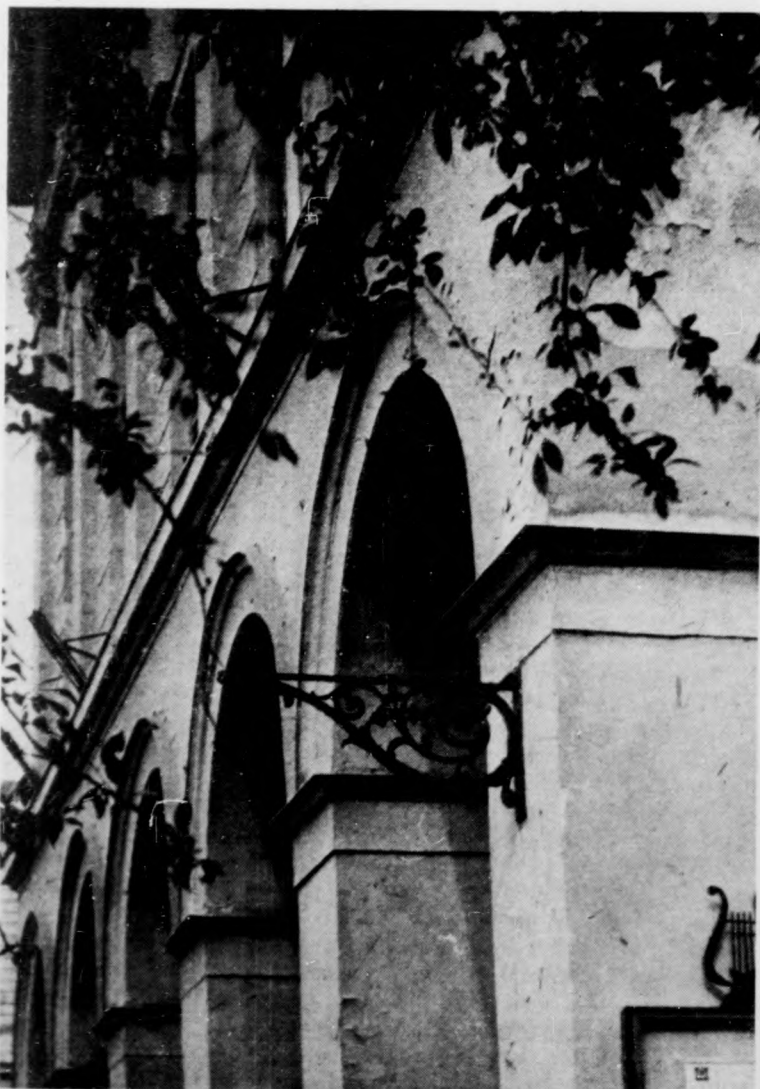
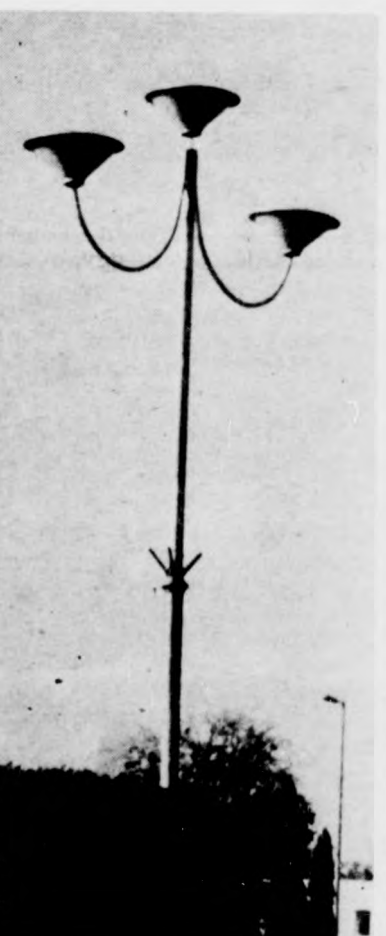
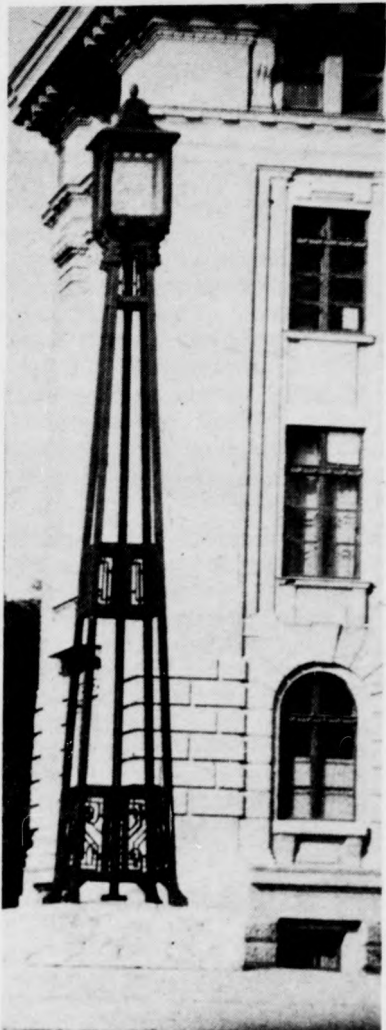
Emlékszem a szeles téli estékre, amikor hirtelen zuhant ránk a sötétség. Szerettem az ablakon kikukucs-kálni. Üres, dermedt volt az utca. Fölötte, két ház között kifeszített vezetéken lámpa lógott, nagy karimája volt, s ahogy fújta a szél, az árnyék végigkaszált az utcán...

Aztán jöttek a neónok, a higanygőzlámpák.

De azért még vannak régi vagy régieskedő(?) lámpák Debrecenben. Némelyik csak dísz, talán soha se világított, ám mások ma is szolgálatot teljesítenek.

Fel a fejjel — vessünk egy pillantást rájuk is!

(Köszeghy György és Sipos Ferenc képriportja)

Elmélkedés a nyomtató lőről

Mondja öreg szomszédom, nagy elgondolkodva, hogy mostanában már tényleg van valami a levegőben. Kezdek náluk igencsak megfogni az embereket. Az öreg csoportvezető valahol vidéken, valamilyen építőipari vállalatnál kint dolgozik építkezéseken. Gyakran hallottam hencegni, hogy amit a vállalatnál keres, nem valami nagy pénz. Őt azért nem kell féltetni. Akinek ma megvan a magához való esze, az könnyen megtalálja a számítását.

Nem ok nélkül mondta, amit mondott. Nélkülözhetetlené tette magát a környékünkön. Elvégezte, ha egy kis csempézni akadt valahol, kicserélte a repedt mosdókagylót, falat fűrt, redőnyt javított. De olyan is volt már, hogy pénteken hozott csiszológépet „tőlük, odabentről” és vasárnap estig felcsiszolt, fellakkozott az egyik szomszédnak két és fél szobát. Ad rá, hogy alapos, pontos munkát végezzen, ha elvállal valamit. Emellett az árai is méltányosak. Nem számít fel adót, mert ezt — mondja is — tényleg nem fizet egy fillért sem. Ugyanekkor van, hogy az anyagbeszerzést is elvállalja: „Bízva csak ide, uram, nem fog ráfizetni, biztosan!” És csakugyan: ha hoz egy kis cementet, ezt-azt, és nincs róla számlája (ritkán van!), a végelszámolásnál a hivatalos ár alatt számítja.

Most azonban csak hümmög az öreg, és a fejét csóválja. Meséli, hogy a saját lakásában kellett volna három csempét kicserélni. Gondolta, hoz vagy tíz darabot az építkezésről. Hunyorít, hogy véletlenül pontosan olyan csempe van otthon nála, mint amilyet a vállalat használ. Elég az hozzá — s a hangjában őszinte csodálkozás bujkál, — nem jutott csempéhez, egy darabot sem tudott szerezni egyelőre. Pedig hogy volt ez még nem is olyan rég? Ha odament valamelyik csempézőhöz, nem három darab, hanem három karton csempét is kaphatott volna. „Hozzál, komám, két üveg bort, hátha az eltereli a figyelmemet.” Ennyi kellett. Most meg sírnak a csempézők, hogy ki van adva az anyag négyzetméterre. Még a törés is szebre megy, levonják a selejtet.

És mondja, egyre mondja az öreg. Ilyen még nem volt a cégüknél. A múlt héten is három gépkocsivezető lépett ki. Megfizették velük az üzemanyag-tülpést. Egyiktől 800, másiktól 1000, de olyan is volt egy, akitől 1700 forintot vontak le. Mennek is az emberek a vállalatnál, s ami a legfurcsább, most is kevés a munkaező, mégis, aki menni akar, hagyják, hadd menjen. Gondolkodom, miközben az öreget hallgatom: Végére jó jelek ezek, amiket sorol. De sokat halljuk, olvassuk az utóbbi időben, hogy fokozni kell a termelés hatékonyságát, komolyan kell venni a takarékos-ságot, meg kell szilárdítani a munkafegyelmet. Csak-hogy nem hallottuk-e, nem olvastuk-e mindezt még korábban is éppen elégszer? Hallotta öreg ezermester-kontárom is minden termelési tanácskozáson, minden brigádértekezleten, még maga is mondogatta, a hozzá beosztott néhány embernek. De egyre csak hunyorgott közben ravasz-kás szeme: „Megijedni azért mégsem kell! Nyomtató lónak nem kötik be a száját!” Most kezd először csodálkozni, hogy nemcsak szobezéd a változás, hanem intézkedések is mutatkoznak.

Valójában nem rosszja a megszorításokat, helyesebben szólva, annyit elismer: Utóbb sokan már tényleg elvesztették a „mértéket”. Szó, ami szó, ezek a gépkocsivezetők, dömperek is megéri a pénzüket. Volt, amelyik öt-hatezer forintot keresett naponta, mert minden második sódérszállítmányt hozta csak a vállalati munkahelyre, a többi vitte a magánépítkezésekre. Továbbá az is igaz, hogy ha közülük itt-ott elkapnak valakit, se fegyelmi, se semmi: „Öregem, gyorsan mondjon fel, mielőtt még baja lesz!” — ennyi volt az egész. Az ilyen nagy lopásokat tényleg ideje volt megszüntetni — vallja az öreg. De ha délután leáll az a markológép, miért ne vehetné ki vele a kezelője azt a néhány köbméter földet a szomszédos családi ház udvarán, hogy a fűtőolaj tartályát letegyék? És nem tűzész-e négyzetméterre kiszámítani azt a vacak csempét? Sok milliós építkezéseknél — s melyik nem az már manapság? — egy-két rossz csempe ide vagy oda, nem számít.

Valójában örülni kell, ha úgy látjuk, hogy üzemeinkben, vállalatainknál elkezdnek a korábbi „semmiségekre”, az aprópénzre is odafigyelni. Nem kicsinyesség. Nevetségessé csak akkor lesz, ha csak itt-ott tapasztaljuk. Ha a kocsivezető elmegy ettől a vállalat-tól, mert kifizették vele a túlfogyasztást, s beáll amoda, ahol továbbra is úgy tud „spórolni”, hogy hét végén futja belőle a saját kocsija feltöltésére a családi kiránduláshoz.

Nos, akkor nem csináltunk semmit. Túl kell lennünk azon egyszer s mindenkorra, hogy úgy van jól, ha ki-ki megtalálja a munkahelyén — munkája közben, munkája mellett — a maga kis magánzáradékait is. Nincs külön közérdek, s valami jótékony megértés, hogy „nyomtató lónak...” Közmondást az új helyzetre is lehet találni. Hála nyelvünkünk páratlan gazdagságának.

D. Kiss János

FÜST

Egy koncentrikus perre az alkalomra fel forgószerkezet a díszleja: részben az elemek gátását, a színpadképet tását bízza rá a rendezésben pedig a játék, lendő hatásos, szerves gévé, a gondolat szolgálta: megteremtve a don (Kastner Péter tervezővel karöltve) a di történést és a díszleja, s meglehetősen tapasztalható egységét. gószerkezet mindkét díszletének magja: ez dig az egy estén bem egyfelvonásost formai egymáshoz tartozónak tette Pinczés István, s zéssel erre ösztönözte a ket is.

A Füst Milán-műben-álomszerűen kusza és cselekményű történet körül legyezőszerűen ezüstös-szürkés par között jelenik meg: a lyik jelenetről s hely

Határ

Valami ilyesféle történet Májusban is, Szép Ernő, mert, viszonylag sok szott darabjában. A színpad egy ringlispi, getben, Pesten, az első háború idején: kellekék figurákban elbeszélve ez első pillantásra nyil- ló. Csontváz és rong gyűrött magyar zás- hintaló, percc és vir léggömbös és cipő gyufaárús kisfiú és ro- ven huszár, vakon tap- zó uriember és ha- rendő: ott forog a kör- nemcsak Pest, de az századeleji Magyar- Azután kiválik e tör- három ember, három telen, egyáltalán nem- személy, akik közül ke- ni és örülni akar, egy- ban szüntelenül halni. ni akart, a fiút, elvisz- nának a halálarcú re- aki nem kell a hábo- mert öreg, s aki maga- telen megidézni a hal- férfit élni kényszerít „ikszniksz”, egy „róz- szívű” fruska, egy épp- zülleni készülő bakfis: niákusan halni akaró- szégyenkezve, kesé- visszabotorkál vala- időre az életbe.

Pinczés István jól á- va minden mozzanato- den jelképlehetőséget, zott koncepció szerint

FILMNAPI

Hazánk kulturá- ben évek óta esemé- ba megy egy-egy- film bemutatása. A filmművészet m- elismert alkotójának hazai ellentáborá- nek meglehetősen csoportja fáradh- vitázik egymással, szolgáltatva egybe- zönség- és művész- lentétéről, a közöm- séről szóló folyam- tának. Egy Jar- kapcsán mindig f- filmesztétikai mű- kérdése, az iskoláin- lyó, illetve nem f- esztétikai oktatás- és feladatai.

Nem könnyű do- érteni, illetve elsa- nem mindennapi- jelképes értelmét, nyelvvezetét. Hívei- gyon sokan (s mos- men kívül hagyom- akik csak inter- sznobságból vallják- kat Jancsó-rajongó- dolkodva, hosszasa- ródve jutottak el a befogadás szintjé- magam is csak töb- cső-film megtekinté- éreztem úgy, hogy- zó hozzám és neke- szél, s amit mond- bé-kevésbé meg- Attól a pillanattól- én is izgatottan vár- új filmek bemuta-

A mánia természetrajza

FÜST MILÁN A ZONGORA ÉS SZÉP ERNŐ MÁJUS CÍMŰ DARABJA A KAMARASZÍNHÁZBAN

Egy koncentrikus pont, az erre az alkalomra felállított forgószekeret a díszlet magja: részben az elemek mozgását, a színpadképek váltását bízza rá a rendező, részben pedig a játék, a közlendő hatásos, szerves egységévé, a gondolat szolgálójává tette: megteremtve ily módon (Kastner Péter díszlettervezővel karöltve) a színpadi történést és a díszlet optimális, s meglehetősen ritkán tapasztalható egységét. E forgószekeret mindkét darab díszletének magja: ezzel pedig az egy estén bemutatott egyfelvonásost formailag is egymáshoz tartozónak tekintette Pinczés István, s a jelzéssel erre ösztönözte a nézőket is.

A Füst Milán-műben a szinte álomszerűen kusza és zilált cselekmény történet a mag körül legyezőszerűen kinyúló ezüstös-szürkés paravánok között jelenik meg: akármilyen jelenetről s helyszínről

van szó, a paravánokra feszített átlátszó anyag mutatni engedi, szinte egymásra kopirozza valamennyi helyszín díszleteleit, kellekét. Ugyanúgy fonódnak egybe tehát a díszletképek, mint ahogyan összekeverednek, a követhetetlenül, összekapcsolódó történet szálai, míg nem a harmadik jelenet táján derengeni kezd a nézőben a felismerés: fölösleges és hiábavaló dolog e cselekménygubanc bontogatására pazarolnia a figyelmét, a logikáját. A Zongorában nem az a lényeg, ami annak mutatja magát, nevezetesen, hogy kérte, avagy visszakérte Johanna azt a hatmilliót a sógorától; hogy meg volt az a pénz, vagy rafinált hazugság az egész. A lényeg az utolsó jelenetben kivetített vágykép, a csak fantomként megjelenő zongora látványa tudatosítja: itt most a mánia természetrajzáról tudunk meg egyet-mást.

— a zongora, e minden vágyak megtestesítője sohasem oszlatja szét szárnyaló hangjával a főhős körüli nagy nyugalom csendét. Gigantikus méretű, s keservesen hamis küzdelem Johannáé: ha képesek vagyunk elnézően, megértően mosolyogni rajta, reményünk lehet rá, hogy alkalmanként tudunk majd saját téveszméinket is. Mindennek

színes hitelesítése Kállay Borin múltott nagyrészt: örömmel láttuk, hogy vannak ismeretlen tartalékok, hogy (bár évekkor korábban a Koldopera Kocsma Jencyként már jelezte) szívesen és tehetséggel rándul át olykor más szerepökbe. Premierláz nélkül valószínűleg egyenletesen jó alakítású nő ki az előadások során ez a szerep.

Színházi élmény

A Májussal könnyebb, s nehezebb dolga is volt a rendezőnek. Könnyebb, mert két ragyogóan megírt szerep, a századeleji pesti zsargon bravúrosan tükröző, nyelvi humorosan gazdag szöveg, s a Füst Milánéknál feszebb dramaturgia várta őt, s színezeit, de nehezebb, mert igaz értékek nem lehet, nem szabad nevetünk, legyenek azok bármilyen abszurdítás köntösébe tekerve — s a Májusból az élet a tét. Páskándi — bár ő elsősorban történelmi helyzetekre érti — abszurdoidnak nevezi az ilyenféle szituációkat: melyekben a nihil, a halálvágy, az önfeladás, sohasem oktan, céltalan, indokolatlan. A lélek és a test komoly sérülése, az igaz értékek erőszakos devalválása motiválja a cselekedeteket, s nem az öncélú filozofálgatás. Oka van az öreg, magányos férfinak a halált keresni, s oka a leánynak, hogy a legkézenfekvőbb kiutat keresse szürke kis ele-

téből. A komikus — tragikomikus — itt csak annyi, hogy sem a víz, sem a méreg, sem a kötel, sem a golyó nem „segít” eddig az öngyilkosjelöltnek, hogy oly hihetetlenül ostoba véget ér minden kísérlete, amelyen már csak röhögni lehet. Mint ahogy az az is, hogy épp azt nem hagyja elzúllani e cudar világ, aki kézzel-lábbal akar. Pinczés István olyan partnerekre talált Vándor Évában (a lány) és Korcsmáros Jenőben (az öngyilkosjelölt), akik, a jelek szerint, tökéletesen értették a rendezőt és a darabot: kettős játékuk nagyszerű teljesítmény, s színházi élmény. (Finom rendezői megoldás: az előjátékban, a körhintán botorkáló pár — a vak öreget vezető fiatal lány —, úgyszintén Korcsmáros Jenő és Vándor Éva, s a darab végén ugyanerre a körhintára lépnek vissza: ugyanannak az életnek névtelen figuráivá lesznek.)

Jó hangulatú összjáték

De két, sőt olykor három szerepet játszik az előadás szinte valamennyi tagja. Korcsmáros Jenő a Zongora férje is — játéka ott is élvezetes, ötletes —; O. Szabó István a már önmagában is kétértelmű, meggyanúsított sógort játssza — jól — a Zongorában, de ő a légkömbáros, s a rettenetes rendőr is. Vándor Éva Johanna sógornőjeként lenyűgöző színelőadásával tűnik föl a Füst Milán darabban. Szatmári György ott az ezgáltaltan, a Májusból a fiú: az elsősorban karakteresebb, eleve nebb. Tikos Sári viszont a Füst Milán-műben birkózott a szereppel, illetve a stílussal, s ugyanő a Májusból virágáros asszonyként jelenik meg. Szarvas József, Bálint Mária, Tóth Emmi, Schaff-

ler Zoltán, Szoboszlav Zoltán, s gyermekszereplőként Marossy Tamás kapott még feladatot a két színműben. Tévedés volna azt állítani, hogy valamennyi a kívánatos modorban játszottak, hogy egységesen érezték és kifejezték volna a helyzetek groteszk színeit, sőt azt sem mondhatjuk, hogy egyenletes ritmusú előadást láttunk. Helyenként — a Füst Milán darab közepén, harmadik jelenetében, a Május kezdő képeiben — lelassult a játék. döccent a ritmus. Ezek feltehetően javítható hibák. A döntő azonban, hogy pontos határozott és céltudatos rendezői munkát láttunk, dícséretes színészvételével és jó hangulatú összjátékot.

Cs. Nagy Ibolya

A clown átváltozásai

Az elmúlt hét végén Debrecenben szerepelt Ladislav Fialka és pantomimegyüttese. Beharangozónkban szellemi csemegét ígértünk — a programot telt ház fogadta a Hungária Kamaraszínházban.

Két estén át a debreceni nagydémüt szórakoztatta

a mimus,

Európa egyik utolsó clownja. Kicsit elszállt fölötté az idő, hajdani karcsúsága oda, a haja is deresedő. Az első jelenetekben egy szál trikóban áll elének. Nem festi magát; pőrén ráncait s magát kiszolgáltva lép színpadra. Bekenhetné arcát jótékonyan személytelenítő fehér festékkel, korosodó primadonnaként rafinált jelmezekkel rejthetné el nehezedő testét. Nem teszi, vállalja önmagát. Vállalja az eszközeit, hiszen ráncainak jó része bizonyára a színpadon született, a némajáték fölfokozott mimikája által vésetett az arcára. Miért titkolná őket? Vajha a szobrász szégyenlősen az asztal alá dugná érdes, keményre dolgozott kezét...

Tisztelet az őszinteségért, a művészi eszközök nyílt megmutatásáért. Tisztelet mindaddig, míg a szándék nem erősebb a művészi megnyilatkozás eredeti szándékánál. Ha e fölöttébb kényes egyensúly megbomlik — az exhibitionista elveszti rokonszenvünket. Így történt az első est két nyitódarabjában. A *Metamorfózisok* az első percekben lírai költeménynek tűnt a születő emberről, az ő küzdelmeiről, közösségéről, szerelméről. Sajnos, a költemény halványkék színkelet és halványkék muzsikával kísért banális lírizálás maradt, egy öregedő társulat erőltet előadásában. Művészek esetében nem illő korról szólni, tudom, ám a fiatal kamaraballet-társulatra szabott némajáték színrevitelével éppen az alkotók adtak okot erre.

Hasonló tévedés az *Orfeusz*-téma kiválasztása. A zömök Fialka hárfás ifjúként nem kelt illúziót, s a történet mimes változata is híján van a fantáziának, a legenda lejátszása csupán. Illusztrálásra semmi szükség; új gondolatok nélkül ismeretterjesztő jellegű, mutogatós jelbeszéddé satnyul Orfeusz és Eurüdiké mítosza.

A játékok

című est első eredeti gondolata Hamlethez fűződik: *Játék Hamlet hercegnek*. A dán királyfi fogadja a színészeket, akik — s itt a friss ötlet — Shakespeare-t (!) játszanak neki. A Szentivánéji álom, az Othello parafraízis és — természetesen — Hamlet apjának meggyilkolását adják. A színészek ragyogóak, a commedia dell'arte stílusában parodizálnak, először mutatkozik meg rendkívüli technikai tudásuk. Fialka Hamletként szemléldőre ítéli önmagát, a valószínű színadri történést így csupán keretül szolgál a társulat legtapasztaltabb pantomimesei (*Ludmila Kovarova, Jiri Kaftan és Ivan Lukes*) fergetes komédiázásához.

Az első este második részében végre dramaturgiai szempontból kifogástalan mimodramát láthatunk. Nem véletlenül: ezeket ugyanis megírták! Ionesco groteszkjét nem ismerem, Beckett két írásáról (*Jelenet szöveg nélkül I. és II.*) viszont tudom, hogy az irodalom kevés megírt pantomimja közül való. Beckett minden fizikai mozzanatot pontosan leír két kis némajátékában, „csupán” végre kell hajtani utasításait.

Ionesco jelenetének alapötlete egy lakás túlszűföldése, át-tételese: a tárgyi-anyag világ nyomasztó eluralkodása az emberen. A figura már moccani sem tud a lakásában, ám — megrendelésre — egyre csak hordják, hordják az újabb bútorokat. A leirtakhoz képest nem tudunk meg többet az előadásból. Beckett színpadán „A” (*Fialka*) derűsen és hanyagul, „B” (*Ivan Lukes*) precízen, választékosan és szellemtelően (látszólag tudatosan) teszi a dolgát — mindkettő egyformán értelmetlenül létezik. A második Beckett-étűd hőse a hatalomnak kiszolgáltatott kisember (*Fialka*), aki ügyetlenkedve sorban elszalasztja szerényen kínálkozó lehetőségeit.

Technikailag mindhárom jelenet pontosan kivitelezett, a szereplők néhány jellemző mimikai és testtartásbeli eszközzel rövid idő alatt képesek hiteles figurát teremteni. Derűsen groteszk hangulat uralja a jeleneteket. Fialka rendezőként is megértően azonosul kisszerű hőseivel. Talán túlságosan is szánja őket, s emiatt az abszurdok fenyegető környezetet (ami ugyan nincs leírva, de kiolvasható a jelenetekből) halványabb, erőtlenebb a kelleténél. Vagyis éppen a fizikai történések túli abszurdítás hiányzik, így az előadások nem gazdagítják a két szerző világról alkotott képünket.

Illetve egyetlen gesztussor mégis. Beckett második jelenetének végén Fialka előrejön a rivaldához, és szétárt kezeire tekint. A kisember rádobban: hibázott, mert nem cselekedett idejében. Vereségeiért csakis önmagát okolhatja. Ezt Beckett nem írja le, de éppen ettől válik izgalmasabb a jelenet. Fialka megmutatja — számomra először — a Beckett műveiben is ott rejtőző humanizmust.

Ör-r

címmel egész estét betöltő mimokomédiát láthatunk a második napon. A sztorit nem érdemes elemezni; gegek sorozatára épülő, laza szerkezetű mulatság részesei voltunk. „Ör-r csak egy emberkének a neve, akinek nincs meg a saját legkisebb maszkja, a kis, gumira fűzött orra, idegen elem lett egy excentrikus világban” — olvashattuk a műsorfüzetben.

Valóban, a színpadon mindenkinek van orra, még a háttérfüggönyre festett nézőknek is. Örruk van a szereplőknek is kitűnő maszkjuk, nevük és karakterük. Megjelenik Sexa, aki művészi babérokra vágyik, és Hexa, akinek egyrészt igen nagy a lelke, másrészt titkos nimfomániás. Itt van Byro, a hivatalnok és Bum, a gyengédlelkű militarista. Látjuk a Naiv szerelmi hányattatásait és Egal (egy népszerű cseh rockzenekar neve) motoros, bőrzekes hőzöngéit. Az úde, bájos Pupa ellenpontja Fash, a hideg és egyre féltetesebb ideológus.

Számtalan ötlet, száguldó tempó, brilliáns pantomimtechnika jellemzi végig az előadást. Clowniáda, bohócpantomim a legjavából. Láthatóan ez a stílus igazán a sajátja Fialka együttesének, külön érteke az előadásnak, hogy a némajátékosok többsége hangszeresen is képes „megszólalni”.

Felejtük el a kissé direkt háborús jelenetet, bár van előzménye (Fash alakjában), idegen test mégis a komédiában. Felejtjük el a sanda sznobok előadás utáni megjegyzéseit, kívánjuk nekik Fialkának: tegyenek fel egy orrot, s ha belenéznek a tükörbe, észrevehetik: kitűnően álló szmokingjuk egyszerre neveltségessé válik. Ne felejtjük viszont Fialkát és társait, a bohóckokat. Egyre kevesebben vannak, mint ők, akik képesek megmelegíteni a szívünket.

Tóth Dénes

FILMNAPLÓ

„Tán csodállak, ámde nem szeretlek...”

Hazánk kulturális életében évek óta eseményszám a meggy egy-egy Jancsó-film bemutatása. A modern filmművészet világszerte elismert alkotójának óriási hazai ellentétben és híveinek meglehetősen kicsiny csoportja fáradszónakul vitázik egymással, alapot szolgáltatva egyben a közönség- és művészfilm el-lentétéről, a közönség-izlé-séről szóló folyamatos vitá-nak. Egy Jancsó-film kapcsán mindig felvetődik filmesztétikai műveltségünk kérdése, az iskoláinkban folyó, illetve nem folyó filmesztétikai oktatás helyzete és feladatai.

Nem könnyű dolog meg-érteni, illetve elsajátítani e nem mindennapi alkotások jelképes értelmét, bonyolult nyelvzetét. Hívei közül nagyon sokan (s most figyel-men kívül hagyom azokat, akik csak intellektuális sznobsgából vallják magukat Jancsó-rajongónak) gondolkodva, hosszasan gyöt-rődve jutottak el a tudatos befogadás szintjéhez. En magam is csak több Jan-csó-film megtekintése után éreztem úgy, hogy a rendező hozzám és nekem is be-szél, s amit mond, azt töb-bé-kevésbé meg is értem. Attól a pillanattól kezdve én is izgatottan vártam az új filmek bemutatását, s

fáradszónakul kutattam, kerestem azok napjaink társadalmához szóló művé-szi üzenetét. Nem csekély érdeklődéssel néztem elébe a „Zsarnok szíve” című film premierjének is. Hazai propagandáján kívül elju-tott fülembe a velencei filmfesztiválon kialakult sajtóvisszhang is, amely még jobban felcsigázta ér-deklődésem. Nagy volt te-hát a várakozás bennem, s talán ezért is fájt annyira a film okozta csalódás. Egy-általán nem azt kaptam, amire számítottam — egy formalista alkotás pergett előttem, amelyben a forma nyomasztó módon uralja a tartalmat.

A Hernádi Gyula által írt forgatókönyv egy elege-gyenes szálú esemény köré íródott, igaz van a történet-nek egy-két érthetetlen ré-sze, mondhatni buktatója. de a film végzetével ez is világossá válik: a szereplő-álarcsnak szüntelen csere-lődése, jelképes lehántása, s alatta mindig az újabb álarc felfedezése egytel-műen utal arra a gondolat-ra, miszerint az igazság megismerése szinte teljesen lehetetlen. Jancsó tehát nem lett hűtlen korábbi öna-mához, továbbra is történe-lemszemléletünket ostoroz-dalúságra, de nem kevésbé tekinthető erénynek az is,

vizsgálnunk kell a törté-nelműnk, mert sohasem lehetünk biztosak abban, hogy amire rábukkantunk, az már valóban az igazság. A „Magyar rapszódia” forradalmi allegóriája után Jancsó Miklós „A zsarnok szívében” parabolát rajzol a reneszánsz idők politikai hatalmáról, és egyúttal — mint eddigi filmjeinek többségében — általában a politikai hatalomról. A zsarnok — kinek személye eléggé is ismeretlen marad előtünk — hazugságok és féltelen hálójában rejtozik, de a hatalom végig kifür-készhetetlen marad és semmi esetre sem azok kezében van, akik azt látszó-lag gyakorolják.

Történelemszemléletünk szükségese revíziója, továb-bá a hatalom koronként és társadalmonként változó szerepe — ezek a kérdéskö-rök sorozatosan ismétlődnek Jancsó filmjeiben. A tema több oldalról való megköze-lítése, monomániás körbe-járása nem írható a rendező rovására, őt ez a probléma foglalkoztatja, ennek pró-bál a mélyére hatolni, mint ahogy Bergmant a férfi és nő kapcsolata, szüntelen párharcra készíti mindig és mindig újabb művészi fel-dolgozásra. Bár erény a sok-oldalúság, de nem kevésbé tekinthető erénynek az is,

ha valaki ugyanarról a té-nemről alkotósság egész során keresztül mindig újat és újat tud mondani — ez azonban „A zsarnok szívé-ben” Jancsónak nem siker-ült. Míg korábbi filmjei-ben jelképes tartalmú ké-peivel értelmekre és érzel-meinkre hatva érzékeltetni tudta a történelemről kiala-kitott véleményét, ez itt va-lahogy elcsúsz, felolvad a színes képek forgatagában, a megjelölésre szánt rejt-vevények sorozatában. Jancsó teljesen egyéni filmkészíté-si módja, a szokatlan for-ma feldolgozás sem tudta művészi színvonalra emelni a filmet, főleg azért nem, mert ez a forma teljesen önálló életre kelt, öncélú-sága képről képre nyitva-valóbbá vált. Már nem szol-gált a tartalmat sem a kör-nyezet sem a művészek bo-nyolult koreográfia szerinti mozgása. A stúdióban fel-épített középkori kastély ajtó és ablak nélküli zárt pincéje a meövékkel és a gözben úszó fürdőekkel, to-vábbá függönyeivel és szin-padával egyetemben csak díszlet maradt.

Jancsó egyedülálló, össze-téveszthetetlen, mások ál-tal megismételhetetlen képi világát továbbra is csodál-lom — de ezt a változatát már nem szeretem.

Sümei Anikó

Vidéken először

Üzemi tárlat Hajdúszoboszlón

November 24-én, kedden délután képzőművészeti kiállítás nyílt Hajdúszoboszlón, a TIGÁZ Rákóczi utcai telephelyén új műhelycsarnokában.

A kiállítás megnyitása előtti percek ünnepélyes hangulatban teltek. Az ok megvolt rá: a Szakszervezetek Megyei Tanácsának kulturális osztálya, valamint a Képzőművészek területi szervezete az idén tizenegyedik alkalommal indította útjára az Üzemi tárlat elnevezésű vándorkiállítását, amely most első alkalommal jutott túl Debrecen határain. A Tiszántúli Gázszolgáltató Vállalat tehát nemcsak önmagáért áll helyt, hanem minden megyei üzem, munkahely nevében vizsgálják egy kicsit.

1.

A TIGÁZ irodaházának utcai frontján modern, izléses plakát hirdeti az eseményt. Később megtudtam, hogy a nagy alakú álló plakátot az üzemi nyomdában készítették. Bent az üzem udvarán két helyen igazítják útba az érkezőt a plakátok, hírül adván, hogy a tárlat az új műhelycsarnokban lesz. (Igy nevezik a dolgozók az egyik felújított üzemcsarnokot.) A csarnok bejárata előtt sokan várakoznak már, amikor megkezdődik a „bevonulás”, lassan haladunk, mert váratlanul rengeteg ember gyűlt össze. (Martin Andrásné, a művelődési bizottság titkára: Örömmel vettük, hogy az SZMT kulturális osztálya lehetővé tette számunkra az Üzemi tárlat megrendezését. Először rendezzük, de hiszem, hogy nem utoljára. Kaptuk az anyagot és a paravánokat, kaptuk a katalógust, és kaptunk segítséget a területi szervezettől a rendezéshez. Készítettünk viszont saját meghívót, plakátot. Hangosbmondón többször is meghívtuk dolgozóinkat. Meginvitáltuk persze a környező üzemeket és intézményeket is. Sokan eljöttek onnan is, részben azért ilyen népes a megnyitó ünnepség közönsége.)

A körülbelül 200 főnyi érdeklődőt Kigyós István gazdasági igazgatóhelyettes üdvözölte, majd Szűcs Gábor, a Hajdúszoboszló városi pártbizottság első titkára, országgyűlési képviselő mondott megnyitó beszédet. Megfogalmazta az alkalom jelentőségét, s megfogalmazta az Üzemi tárlatnak mint köznevelődési formának a fontosságát. Az Üzemi tárlat olyan kiállítási forma — mondotta —, amely azzal, hogy az üzemekbe viszi a képzőművészeti alkotásokat, megőrvidíti a mű utját az alkotótól a befogadóig. Ezáltal sokan művelőzővé válhatnak, illetve válnak olyanok is, akik egyébkor a kiállítótérrel nem látogattak.

2.

A katalógusokat egy szempillantás alatt szétkapkodták, sokaknak már csak egy fehér lapocskára jutott. Magam is kezembe vettem egyet, s többek között az alábbiakat olvastam: „TIGÁZ gazdasági és szakszervezeti vezetősége. Felhívás. Az Üzemi tárlat '81 kiállításán bemutatott festmények egyikét vállalatunk megvásárolja. Segítsen választani! A lap alján levő perforált rész felhasználásával szavazzon az Önnek legjobban tetsző képre. Ajánlását, véleményét legkésőbb december 4-ig dobja be a gyűjtőládába.” És így tovább.

(Martin Andrásné: Időközben módosult a helyzet: a válogatást két alkotást fog megvásárolni. A lapon levő szövegből egyébként kiderül az is, hogy a képek megőrzését nyugdíjasaink vállalták, bizonyos időközönként szívesen látunk üdülőket és iskolákat is. Fekete Borbála festőművész tárlatvezetését magnóra vesszük, és a csoportoknak mindannyiszor lejátsszuk.)

Közben Fekete Borbála megkezdi a tárlatvezetést. Szabadkozással kezdi: a szó sohasem tudja visszaadni azt, ami a képen megfogalmazódik. De ahogy telnek a percek, a közönség egyre többet lát, ért, érez a képekből, erősödik a tárlat művészi üzenete. Igenis, kell a képekről beszélni, ezt teszi évszázadok óta a művészettörténet is. Csak a sznobok vallják, hogy a vers összetörik, a kép széthullik, a zene ellian, ha fogalmilag, szavak segítségével próbáljuk felfoghatóvá tenni.

3.

Az érdeklődők ezután anekdota gyűlekeznek az ebédlőben. Kérdegetik Fekete Borbálát és Egerházi Imre festőművészt, aki kiállítóként és a rendezők képviselőjeként is érkezett. Először Szűcs János bizottsági tagoktól előadó nyilatkozatát halljuk. Örömmel vette tudomásul, hogy Üzemi tárlat nyílt a TIGÁZ-nál, annál is inkább, mert gyakran jár tárlatokra Debrecenbe. Elsősorban a figuratív képeket szereti, azokat, amelyek „egyből beugranak”, vagyis viszonylag könnyen felfoghatók. Újszerűnek és nagyszerűnek tartja a kiállítást, leginkább Egerházi Imre részletező festésmódja ragadta meg a figyelmét, nem kis mértékben azért, mert korunkra éppen az elvontságra való törekvés jellemző. Pintyéné Somos Ilona technológus várakozással tekintett a tárlat elé, figyelte, mivel próbálják az embereket becsalogatni az új műhelycsarnokba, amely most egy néhány napig a művészet csarnoka is lesz. Örül, hogy a kiállítás a modern irányzatokból is ad izlett, tetszett neki Maghy Zoltán, Madarász Gyula, Kapcsa János, Hondromatidisz Rigasz, Szabó László és a többiek kollektívja egyaránt, jóllehet a képek eltérő stílusokat mutatnak.

Mindenféle biztatás nélkül szólalnak meg a résztvevők. Dr. Márton László vezető jogtanácsos annak örült, hogy ez a tárlat nem valamiféle lehetetlen témákat, dolgokat vonultat fel, amelyekről ő az utóbbi években csömmört kapott. Minden kép olyan, mint egy-egy költemény. Nagyon tetszettek neki a paraszti témájú képek, így például az Egerházi Borbála, a Madarász Gyula, a Maghy Zoltán képei, de tartós élményt adott neki Szabó László és Kapcsa János anyaga is. Véleményét így összegezte: A néző is valaki, rá is kell gondolni! Kovács József üzb-titkár elmondotta, hogy nem számítja magát a műértők közé, de ennek a tárlatnak a hangulata megkapta, magával ragadta. Búszke vagyok a kollégáimra — mondotta —, akik eljárnak a különböző művelődési alkalomokra, korra, nemre és foglalkozásra való tekintet nélkül. Az üzb-titkár kifejezésre juttatta azt a meggyőződését, hogy a dolgozók igénylik az ilyesfajta lehetőségeket.

Néhányan érdeklődtek arról, hogyan lehet a képeket megvásárolni, s milyen áron? A válasz bizony a legtöbb embert meglepte. Mások, mint például Nádasdi József vállalkozási előadó stílusproblémáit írt érdeklődött. Elhangzott az a javaslat is, hogy a jövőben hívják meg önálló tárlatra azt a festőt, akinek az alkotására a közönség szava. Arra a kérdésre, hogy vajon szükség van-e az Üzemi tárlatra, a jelenlevők egyhangúan igennel szavaztak. Varga Imre nyomdász hozzátette, hogy a sok elfoglaltság felaprózta az embert, nagy könnyebbség tehát, hogy ide, helybe hozza a köznevelődési bizottság a rendezvényeket.

4.

Egerházi Imre elismeréssel szólt a szoboszlói kiállításról: — Az ilyenfajta ünnepélyes alkalomok bizonyítják, nem igaz, hogy az Üzemi tárlat „kifűjt”, mint ahogy egyesek gondolják és hangoztatják. Hogy mi az értelme, a jelentősége, azt itt az anekdota a dolgozók elmondják. A lényeg az, hogy a tárlatot az üzem vegye komolyan, rendezze meg kulturálisan, teremtsen vele ünnepélyes hangulatot, egyszóval: adja meg a módját a művészettel való találkozásnak. Ez itt megtörtént, így módon a tárlat fölér egy kiállítótérben, múzeumban látható kiállítással. **Bakó Endre**

SZALAI CSABA VERSEI:

Szívében lárma él

S ha közben azt mondom: szeretlek?
Ráismsz majd: „fura egy szerzet.”
Bűnét megérted (bár hadarja),
s hogy meg ne vesd,
derül is rajta.
És újból vétkezik,
mert gyáva
lebukni hajad zuhatagába.
Szívében lárma él,
s e lárma sem rövid,
beteg gyerek, a láza felszökik.

Pocsolya vérű

tört lapály,
piros muharban békanyál.
Mérge a zombék, érdes
a káka, zsörtölődik most
a világra.

Madárnyom címer
talpadon. Lőfarkú
nád a válladon,
zákpedvvel ülünk itt a fű
zászlajában angyalom?

Nyafogsz. Csalán csip, szúr a csimbók,
harisnyád a szem szalad,
s nem veszed észre, orrod előtt
pipával füstöl egy alak,
nadályszedő gatyás cigány
poshadt lóúszatón tapos,
és rá se ránt,
hogy barna lába
érett súlyommal hólyagos.

Tátogó

— Ki vagy virágom? — Sárga refrén,
a csók előtti szája, a tátogó —
eleven kéjjel bölcseket fog,
kinyílni élek és csukódní én.

Egy mély ütem, s e bolyhos markolás
az éjféli ünnepében hajnalig
ömlésbe ingat, — hol fájhat tovább?,
és cuppogok, mint sásajú lakik.

Ó, az vagyok, ha szólítsz, sárga refrén,
az elpusztító boldog zsidbadás,
csalánverések égő naplementén
áldómon virít a csigaház.

Vonatablából

vagdosok
tövestül póznafákat, —
az országúton Jack
Kerouac fekete ceruza-
szalad. Torlasz és bűnjel,
elrekeszt mindonk mögött
a sint. Kiskikil majd
egy új szerelvény,
a pózna dől,
a képzelet suhint.

Természetesen ő maga sem
hitte el. Az ember csak ad-
dig hisz a csodákban, amíg
meg nem történnek. Az ön-
gyilkosság szakadéknak a
peremén tántorgott: miben
hitt volna? Egyáltalán: mi-
ben lehet az, aki éppen a hit
hiánya miatt jut kétségbe-
jött helyzetbe? De most va-
laki leemelte róla a ráköve-
sedett albérteli lyuk tetejét,
s akarata ellenére csodát tett
vele...

Furcsa: az öreg létezésére
halála után döbent rá. A
papir azonban valóságos volt,
aminthogy a lakás is az. „Más
hozzátartozóm nem lévén,
megboldogult keresztlányom
fiára hagyom a lakást.” Egy
mondattal — és kacagva bá-
mul a szakadéka.

Az öreg úgy tűnt el az em-
lékezetében, ahogyan egy
lábtérés — a céltalan dolgok
ellen védekezik az agy. Most
mégis meglepő élességgel
rajzolódk elje a szürke bo-
tonzollal keretezett arc — még
egy mosolyt is rá tud kép-
zelni. Ha van isten, bizto-
san ilyen, gondolta az érte-
sítést csokolgatva.

Akárhányszor végiggon-
dolta az életét — márpedig
megette sokszor —, arra a
következtetésre jutott, hogy
az albértelket juttatták ilyen
méllyre; ahol már csak a cso-
dá segít. S im, lón csoda.
Megint látta az arcot. Köszö-
nöm, motyogta. A fizetése
felét áldozta a koszos lyukra,
ahol ráadásul még nyugta
sem volt: átkutatták a hol-
mijait, figyelték, mikor jár
haza, zártak előre mindent
— ha egy barátjával akart
beszélgetni, külön engedélyt
keltett kérnie, hogy felvi-
hesse. Itál nincs! — hangzott
ilyenkor a válasz: de miből is
ihatott volna? Aztán idegei
feladták, nekiugrott egyik
főbőrlejtének. — Fontos tele-
fontos várak — mondta. — A
kórházból hív édesanyjamat,
kell-e műteni. Jó, természetem
— bölintott megértően a má-
sik, aztán felemelte a kagu-
lót. Másfél órán át beszélt.

Amikor befejezte, ramosoly-
gott: — tessék —, s akkor uho-
zott neki. A zártosztály, aho-
va beszéltünk, szinte üdü-
lést jelentett számára. Per-
sze, ha tudta volna...
...ha tudta volna, hogy a
klinikát megjárt ember roz-
szabb, mint a börtönből szá-
badult! Csak a halott indián

DEÁK MÓR:

A folyamat

jó indián... Nem ütközött
ugyan sehoh akadályba — de
hogyan is ütközhetett volna,
amikor szánakozva kikérül-
ték? Keze remegni kezdett,
magában beszélt — gyűlöle-
te végül agresszióvá váltott,
s megmart mindenkit. Egy
hónapja már állása sem volt,
amikor megkapta az értesít-
ést. „Más hozzátartozóm
nem lévén...” Akkor már
régóta csak feküdt, bámulta
a pókot, amelyik egyre köze-
lebb ereszkedett az arcához.
...megboldogult kereszt-
lányom fiára hagyom a la-
kást.”

Persze, az örömhirt se volt
kivétel megosztani — a pók
kifejezetten nem örült, a fő-
bőrlejt közönyös maradt. De
a csoda megtörtént, ha rajta
kivül nem is vette észre
senki.

A lakás szép volt — de ha
nem lett volna az, akkor is az
lett volna —, az a néhány
penészszál a falon rórsára
emlékeztette, az öreg beivó-
dott szaga meg arra, hogy
végre üldögélhet órákig majd
és olvasgathat. A bútorok
egyenest gyönyörűek vol-
tak — az albérteli szobák
bútorai a vasúti kocsik cél-
szerűségeit idézik: márpedig
ezzel az első osztályú kocsi-
val a végállomásig utazom!
— gondolta. Végre, sóhajtott,
amikor szétrakta a holmi-
jait, és hanyatt dobta magát

ÉRTSÜNK SZÓT!

Toldi György és Mátyás?

Egyik napilapunkban Toldi a Radnóti Miklós Színpadon
címmel Koncz Gábor előadóját méltatja Sz. G. Ebben
egyebek között ezt olvashatjuk: „Az egyszerű jelmezben
színpadra lépő Koncz egyszerre volt Arany, Toldi és egy
paraszt-jobbágy mesélő, az a mesehős, aki átbukik a feje
letején, és azzá válik, amivé akar: a mezőn utat mutató
magányos legény, az édesanyját gyermeki rajongással szer-
ető fiú, a Mátyásnak képmutató aljassággal Miklós vagy-
nát felajánló Toldi György, a farkasokkal megvívó retten-
hetetlen hős és az ég alatt magányosan vándorló bujdós.”
Ez mind igaz lehet, csak éppen az nem, hogy Toldi György
Mátyásnak ajánlotta volna fel öccsének, Miklósnak a va-
gyonát. A mai ötvenesek-hatvanasok és még idősebbek
nemzedéke, amelyek még Arany Toldija tanított szép ma-
gyar beszédre, s amelyek könyv nélkül is megtanulták e re-
mekműnek legalább a felét — ha nem többet — még mai
napig sem felejtették el, hogy a Toldi cselekménye Lajos
király (I. vagy Nagy Lajos ur. 1342—1382) uralkodásának
első éveiben játszódik.

Ma, amikor divat odafigyelni, bizony hasznos lett volna
Koncz Gábor előadására jobban odafigyelni, mert egy pár-
szor elhangzott Lajos király neve:

„Hm, paraszt én! emígy füstölög magában,
Hát ki volna új más széles e határban?
Toldi György talán, a rókaalkú bátya,
Ki Lajos királynál fenn a tányért váltja?” (I. é.)

„Hát előbb mint Miklós, ő is Budán termett,
Hogy Lajos királynál megássa a vermet.” (VIII. é.)

Kritikusunk azonban Mátyás (ur. 1452—1490) korába he-
lyezi a Toldi eseményeit, s így Kinizsi Pál, Mátyás fekete
seregének vezére ugrott volna be Toldi szerepébe, Lajos
meg a Mátyáséba?

Hasonló zavar történt akkor is, amikor egy közíró Holu-
bárt tette meg Toldi Miklós ellenfelének. Holubárt viszont
valóban az ifjú Mátyás ütötte ki a nyeregéből, Toldi pedig,
amikor megolvasta a cipőbe süttöt száz aranyat, azt for-
gatta eszébe:

„Hogy, veszen majd fegyvert, szép ruhát magának!
Hogyan veszi fejét a cseh Mikolának!” (X. é.)

Kund Abigél törével sem tudott annak idején ötről hatra
vergődni a barkochbázó egyetemista leány, a napokban pé-
dig a keresztretvényfejtő magyartanár nem tudta, hogy
E. J. szerint: Tanúm az ég és föld minden... Arany Já-
nos szerint: Tanúm az ég s minden... verssor folytatása:
seregi. Nyilván a Tetemrehívás ma már nem tantervi anyag,
ezért maradt el a kapcsolás. Azt azonban, hogy Toldi
Györggyel Mátyásnak ajánlotta fel valaki Toldi Miklós
vagyonát, sem tananyagcsökkentéssel, sem a túlterhelés
elleni küzdelemmel, de még a bukásmentes mozgalommal
sem lehet mentgetni.

E. K. S.

rú ez a lakás. — Mert csoda
történt — válaszolta, és vé-
gigvezette a lányt az életén.
— Igen, csoda történt — fe-
lelte amaz —, albértelben la-
kom én is.

Mintha a falak kifelé dől-
nének, s végül egy viharos
fennsíkron találna magát, ösz-
szerandult. Még a főbőrlejt
harakórádát is hallani vélte.
— Fizettem erre a hónap-
ra, nem rakhát ki! — ordí-
totta. Másnap a lány hiába
csengetett — az ágyán fe-
küdt, s mintha a szíve rit-
musát kopogtató volna a tá-
volodó léptek.

A lány kereste még né-
hányszor, aztán elmaradt. A
munkahelyére nem járt már
be, nehogy találkozhassanak.
Nem, nem, nincs már albért-
let többé. Két keze most már
mindig a mellén nyugodott,
szemében furcsa tüzek égtek:
— köszönöm, Uram, a lakást,
köszönöm a csodát, mert ér-
demes volt élnem. — Szak-
kálta lassan krisztusivá bog-
lyasodott, és furcsa szagok
terjengtek a lakásban.

Ha nagyon megéhezett,
hosszú kabátban, szemére hü-
nyott kalapban és sötét szem-
üvegben lopakodott le az ut-
ca. Mindenki dobott egy-
egy kétforintost a bogaras,
fiatal öregúrnak, és nem fo-
gadott el pénzt fekete hajú
nőktől.

Hogy a lakás végül hogy
ment tönkre, csak találgatni
lehet. Talán levert valamit,
és nem tette vissza? Ki tud-
ja. Az biztos: amikor rá-
törték a szomszédok az aj-
tót, alig tudtak a szobáig
jutni a szanaszét dobált,
poros holmik közt. Az ágyán
feküdt, már egészen kihűlt,
a szeme mereven szegeződött
egy pontra — s a megdöb-
bent szomszédok borzadva
látták, hogy a feszületet bá-
mulja odaátról is, amiről va-
laki letépte Jézust, és felerő-
sített egy megsárgult cédul-
lát: „Más hozzátartozóm nem
lévén, megboldogult ke-
restlányom fiára hagyom a
lakást.”

KISS TAMÁS:

A BAGOLYVÁR ÉS LAKÓI

A szabadság fellegrára

Az öreg bagolyvár is — mint a krónika írja — „hamuba borult”. Zsindelyteteje recsegve omlott be, a cé-tusszobák kettő kivételével beszakadtak. Két diák bennszorult, de a földhöz lapulva, szerencsésen életben maradt a tűz alatt. A Nagykönyvtár megmenekült, már ekkor vastáblák borították a polcokat. Otódnapra folyt a tanítás. A diákok egy része tanteremben lakott, más részét a lakosság fogadta be. Az élet ment tovább.

Sőt gyarapodott is egy kis társasággal: a rézmetsző diákok műhelyével. Egyes rajzkészségű nagydiákok alapították ezt, akik hideg tüvel vörösréz lemezekre karcoltak növény- és állatfigurákat, térképeket. Nagy lépés volt ez a biológia, földrajz és történelem tanításában, mert rajzaikat nyomdai úton sokszorosították. Eddig a gyerekeknek fogalmuk sem volt a földrészek elhelyezkedéséről. A rézmetsző diákok elkészítették az első térképeket, különleges növények és állatok ábráit. Néhányan művészi fokot értek el, műalkotások, szobrok, képek illusztrációi voltak képekhez méltóan. Csokonai egyetlen hiteles arcképe így maradt fenn, barátja, Eröss Gábor rézmetsző rajza nyomán.

Mástfél évtized múlva ké-szen állt a kollégium. Párkányi, nyugalmat árasztó homlokzatával még meszebb világot. Új tudó-

mányágak professzorai léptek katedrára. A latin nyelv, amin eddig beszéltek, tanultak, lassan holt nyelvvé vált. A régi tilalmak kezdtek megengedni. Eltörölték a börtönt, a botbüntetést, feloldották a templomba járás kényszerét. A színházba járást, a muzsikálást is megengedték, sőt a táncot is. A tágasabb folyosókon a szabadság szellője kezdett lengedezni.

Ezek a nádfötte házak-kákban született szalás diáklégynek valaha professzori engedély nélkül szöktek ki Rákóczi zászlai alá. 1848 márciusában, mikor a pesti események híre ideérkezett, Péczeli professzor buzdító szavára csapatostul álltak be nemzetőrnek. Ősszel kiürültek a cé-tusszobák, a tantermekben elhallgattak a Múzsák. Nagy napok köszöntöttek a kollégiumra: télre beleköltözött a forradalmi kormány és az országgyűlés. Kapujában a dárdás diákok fegyveres nemzetőr váltotta fel.

A földszinti tágas termekben pénznymó gépek kátoztak, itt nyomták Kossuth bankóit. Az emeletekre kormányhivatalok költöztek. A Nagykönyvtárral éppen szemben, a tágas imateremben ülésezett az országgyűlés. Fából faragott kettős katedránál Kossuth és neves kormánybírák, képviselők szónokoltak. Zárt ajtókat mögött itt szövegezték meg a

Habsburgok trónfosztásának nyilatkozatát, Tölgyfalépcső-kön Vörösmarty, Petőfi, Jókai léptei kopogtak. Az egykori bagolyvár a szabadság fellegrára lett.

Nyilas Mihály útja

A debreceni diákok Kossuth zászlai alatt vizsgáltak másfél éven át, kitünően. De milyen nehéz volt visszatérniük helyükre — a bukás után. Ősszel már zászlódárok cirkáltak a városban, kémekek, besúgók a kollégium környékén. Lesték a visszavágyó fiúkat. A Kossuth-szakáll vagy a vörös pántlikás kalap elég volt, hogy gyanút keltsenek és elhurcolják őket. Egyszer lihegve ugrott be a tanterembe egy fiatalember, húszevesforma. Szép barna a szakála, bujásza. Egyenesen az óraadó professzorhoz lépett és fülébe sügött valamit. A matematika professzora odaintett magához egy diákokat, hogy vigye magával és azonnal borotválja meg. Az ifjú ijedten kapott az arcához és tiltakozni akart. — Jaj, fiam — válaszolt a professzor — inkább a fej legyen szakáll nélkül, mint a szakáll fej nélkül. A fején majd csak kinő a szakáll, de a szakállhoz soha nem nő fej. — Félóra múlva, mikor keresték volna, már bujászs és szakáll nélkül írta a matematikapéldát, kijelölt helyén, a társai közt. Pedig Perczel Mór tábornok segéd-tisztje volt.

Súlyos évek következtek ezután, lét-nemlét szélén lebegett a háromszáz éves kollégium. A megszálló hatalom be akarta zárni. Majd elrendelte, hogy a tanítás

nyelve német legyen. Egyik sem sikerült. De a régi diákélet nem tért vissza többé. A bagolyvár fölött elszállt az idő. A mi történetünk ezzel véget is ér. Aki a folytatását is szeretné tudni, olvashatja Möriz Zsigmond: Légy jó mindhalálig című könyvének megrázó fejezeteiben. Ebből megtudja, hogy a múlt azért nem múlik el egészen.

Egy kislány lép be a nagy kapun. Már nem strázsál előtte senki. Alig éri fel a kovácsoltvas kilincset, Nyilas Mihálynak hívják, tizenegy éves. Itt tanult valaha a dédapja, az úkapja is. Sokat mesélt neki az édesanyja a debreceni régi diákeletről. Most is a nagypapa régi diákládája van a kezében, kis csizmája kopog a kongó folyosón. Templomi félelem szállja meg a szívét, vajon, képes lesz-e ő is mindenben eleget tenni? Mintha ő lenne azoknak a jeles diákoknak az utódja, akik a réges-régi időkben a rektor úr ajtaján kopogtak.

Csakhoggy a rektor úr már igazgató, s ahová ő iratkozik, az gimnázium. Nem suhogznak el mellette a zöld tógás nagydiákok. A diákszoba főnöke, Nagy úr érettségire készül. A tanár urak vastag szivart szívának, a fiatalabb elegánsak, egyikük-másikuk nyomában illatszert szaga árad. Misi, mint aki most ébred álmaiból a valóságba, egy kis csalódást érez.

Ezreze talán nagyobb, mint ha nem találkoznék egy öreg professzorral. Mégpedig magával a kollégium igazgatójával, akit a diákok „vin bakának” hívnak egymás közt. Mert retentő szigorú ember, és olyan a hangja, mintha trombita szólna. Mintha mindig haragudnék. Am csudálatosképpen Misi mégis azt érzi ki belőle, hogy az ő haragja nem olyan veszedelmes, mint másoknak a jóakarata. Azt is beszél ki róla, hogy valaha nemzetőr volt, Kossuth katonája, kapitányi rangban.

Lám csak, ő még látta a bagolyvár utolsó kapitányát...

(Vége)

VERESS MIKLÓS:

Hintaló

A hintaló — ez így való — az álmok táltosa. Makacs volt mégis a faló, nem szállt velem soha. Aztán egyszer egy széltől álomban így beszélt: Nem tudod, hogy a hintaló csak paraszt eszik, abból sokat fal, és ezért falónak nevezik. Most te tudod csak egyedül, tüzet kell ennie s röpülni!

Kályhánkban izzott még a fa, hát megettem én, s rögvest nyertve szállt [tova a felhők tengerén. Hallották lenn is valahol, hogy kőrme mint kopog, s pattantak patkója alól új meg új csillagok.

Eltűntek az egekbe nőtt városok árnyai. Akár vitorlásrepülő vették a szárnyai. Röpültünk Párizs, Tokió és Kaposvár felett. Megállj — bömbölt a széltől s vihar kerekedett. Éreztem, velem hogy zuhan, hallottam, mint nyeri.

Kályhánkban kialudt parázs, a sarokban hintalovam, az arcomon álom léz. Hozta anyám a reggelit.

(Fordította: Antalfy István)

A gyermek szereplési vágya

A kisgyerek mindig kedves, szeretetreméltó, amikor bemutat, előad valamit, amikor „produkálja” magát. Mindig a felnőtől függ azonban, hogy az ilyen szereplési vágy hasznára válik-e a gyereknek vagy sem.

A kisgyerek éppen hogy csak kimondja az első értelmes szavakat, már ismétli a játékszövegeket, gyerekszókat. Először azt vesszük észre, hogy amikor egyedül játszik, önmagának vagy játékaiknak mondogatja. Később azután elmondja nekünk is, felhívja rá figyelmünket, hogy már tudja, amit tőlünk tanult.

Mi, felnőttek, apukák és anyukák, nagymamák és nagypapák büszkének vagyunk arra, hogy a kicsi már tud verseket mondani. Ha vendég érkezik, minden esetben igyekszünk megrendezni az előadást. Biztosan többen megfigyelték már a szülők, nagyszülők közül, mennyire megváltozik a gyerek, amikor a mi kedvünkért szerepel, amikor a mi kérdésünkre mondja el a vendég néniének, bácsinak a versikét. Más lesz a testtartása, más lesz a hangja, mint akkor, amikor játék közben a maga szórakozására mondja a szöveget. — Gyere, fiacskám, szépen hajolj meg, ... egyenesen állj, ... ne mozdolódj, ... ne a cipőd orrát nézd — és még ki tudja, mi minden utasítást kap. Ennek eredménye azután, hogy feszélyezve érzi magát, megmerevedik, meglát-szik rajta, hogy ez nem az ő természetes viselkedése. Felveszi a betanított pózt, és tőle merőben idegen hangon, idegen hangjelzéssel ledarálja a szöveget, amelyben már nincs játékoság, pajkoság, kedvesség, derűs feleselgetés önmagával. A feladat teljesítése, amelyet nem önmaga vállal, elveszi tőle az élményt, megfosztja a szavalás, a versmondás gyerekes örömeitől.

Mit csináljunk tehát? Ne szavaltassuk a kisgyereket? Dehogynem! Sőt! De kérje ő maga, hogy elmondhassa Éva néniének az ismert verset úgy, hogy közben a képeskönyvet is forgatja, és a rajzok alapján tolmácsolja a történeteket, így adva vissza a kedves mesét. Sokkal szívesebben teszük és a felnőttnél is kedvesebb, mint ha szesz vigyázásban vagy sűrű hajlongás közepette, szinte lélegzetvétel nélkül hadarna.

Olyan gyerek, akit a család felnőtt tagjai arra szoktattak, hogy ha látogató jön, szerepelni kell, kétféle van:

Az egyik, aki többszörös unszólásra, ... na látod, milyen vagy ... könyörgésre előáll, szaval és eltűnik. A másik, aki amint meghallja, hogy látogató érkezik, már készülődik, és amint a vendég helyet foglal, máris hivatalosan ott terem; meghajtja magát, és szaval addig, míg ki nem fog a szövből. Miért van ez?

Mert a szülők eleinte állandóan szerepeltették, tapsoltak neki. A gyerekek örömet jelentett a sikerélmény, és mert természeténél fogva is szeret a figyelem központjában lenni, igényli az elismerést, a tapsot, állandóan produkálni akarja magát. A szülőknek azonban már ez a szereplési vágy nem tetszik. Hiába szerepel a gyerek, már nem kap érte olyan forró, lelkes elismerést mint régen. Elhatározza tehát, hogy akkor a vendégeket fogja szórakoztatni. Mert ilyenkor anyu és apu is tapsol neki, nemcsak a néni és bácsiak, akik tehetségétől el vannak bűvölve.

A felnőttek beszélgetését minduntalan megszakítja az az, hogy még ezt, még azt elszavalja. A vendég, akinek már kissé sok a jóból, ugyanis türelmesen hallgatja végig, de a szülők már fáradtak, ingerlékenyek, és az „ugye, milyen édes, ugye milyen okos!” — felkiáltásokhoz szokott gyerek döbbenten veszi észre, hogy szülei kiutasítják a szobából, hogy ... „játssz egyedül, hagyj békén minket, elég volt!”

Ilyen eset nem fordulhat elő, ha a szülő kifinomult érzékkel nyúl a verstanításhoz, és nem rosszul értelmezett szerepeltetési vágy hajítja őket, hanem az, hogy a kisgyermek értelme csiszolódik, megismerje a szavak szépségét, megszeresse a verseket. Az a kisgyerek, akivel szülei már picit korábban megszerették a verset, óvodás korában bámulatos gyorsasággal tanulja meg a dalszövegeket, mondókákat. Ehhez hozzájárul, hogy az óvodában a kicsinyek együtt énekelik, játsszák, táncolják a verset, és ez a gyerekeknek nagy élményt jelent. S ha ezt az élményt hazahozza meg akarja osztani velünk, fogadjuk el. Érezze, hogy örülünk annak, hogy szereti a verset. Mert minél többet merít már kicsi korában a szép, tartalmas költészetből, érzelmileg annál gazdagabb lesz felnőtt korában is.

(BK)

A veréb meg a róka

BOLGÁR MESE

Egy napon összetalálkozott a róka meg a veréb. A róka megszólította a verébet:

— Látom, te is egyedül élsz a világban, magányos vagy, mint én. Azt ajánlom neked: kössünk barátságot és éljünk, dolgozzunk együtt. Fogjunk egy darab földet, műveljük meg, és ha majd terem rajta a termés, betakarítjuk és megosztunk rajta.

A veréb tanakodott ugyan egy sort, de aztán így szólt: — Nem rossz gondolat. Valóban egyedül élek. Legálább lesz egy társam, és bizonyára nem lesz haszontalan, ha együtt dolgozunk. Megpecsételték az új barátságot, és ettől kezdve együtt éltek. Elkezdtek nyomban a munkát. Kerestek egy darab földet, amiről úgy gondolták, hogy jó lesz bele búzát vetni. Felosztották, bevetették. Aztán nézték az eget, hogy esik-e az eső, süt-e a nap, és hogy nő-e már a búza.

Ahogy múlt az idő, kikelt a mag, aztán meg is érett, szépen megsárgult, be kellett takarítani. A róka azonban egyáltalán nem érzett kedvet a munkához, és így szólt a verébhez: — Nekem el kell mennem, hogy megtámasszam az eget, nehogy most szakadjon rá a termésre, amiért annyit dolgoztunk. Éppen most, az aratás idején. Te csak dolgozz nyugodtan...

Azzal elment, a veréb pedig egész nap dolgozott — egyedül.

Másnap beborult az ég. Sűrű felhők gyülekeztek. A róka megint így szólt a verébhez:

— Látod, hogy mi készül? Most még fontosabb, hogy megtartsam az eget, le ne

szakadjon. De te csak dolgozz nyugodtan...!

Elment megint, a veréb egész nap dolgozott, egyedül.

Végzett is a betakarítással. Csépelni kellett volna. A rókának azonban ehhez sem fült a foga, megint kitalált valamit.

— El kell mennem, vigyázni a Napra, nehogy elégesse azt, amit nagy nehezen megtermeltünk...

A veréb egész nap dolgozott, szorgalmasan, egyedül, és mire a róka megjött, végzett a csépléssel is.

A róka szeme felcsillant.

— Éppen ideje! Osztokodjunk tehát. És mivel én jóval nagyobb vagyok nálad, én két szemet kapok, te pedig egyet. Mindig kettőt, mindig egyet... így osztjuk szét a termést.

A veréb ugyan nem volt valami nagy bölcs, de azt nyomban megértette, hogy a róka be akarja csapni, és igazságtalanul többet akar magának a termésből. Pedig ráadásul nem is dolgozott...

Ezéri nem egyezett bele, amit a róka mondott, hanem így szólt:

— Az igaz, hogy én sokkal kisebb vagyok nálad, de sokkal többet is dolgoztam, mint te. Egyedül arattam, egyedül csépeltem...

A róka felhúzta az orrát.

— És én talán nem csináltam semmit? Én tartottam az eget, meg a felhőket és én vigyáztam a Napra.

A veréb nem hagyta az igazát.

— Lehet, hogy tartottad az eget, meg a felhőket és vigyáztál a Napra, de én arattam és csépeltem!

Igy vitakoztak, amikor arra repült a bagoly, aki tudvalevően nagyon okos

teremtő. Már erősen esteledett.

— Hát ti min veszekedtek, vitakoztok? — kérdezte őket.

— Nem éppen veszekszünk, csak nem értünk egyet... — mondta a veréb.

— Nem ám! — erősítette meg a róka. — Én sokkal nagyobb vagyok, mint ő. Nekem több jár a termésből. Meg aztán, amíg ő aratott és csépel, én tartottam az eget, meg a felhőket és vigyáztam a Napra. Nekem tehát több jár...

A bagoly hallgatott. Csak nagysókára sólt meg és így beszélt:

— Figyelj ide, róka koma! Te azt mondd, hogy olyan erős és hatalmas vagy, hogy tartani tudod az eget, meg a felhőket... és a Napra is vigyázni tudsz. Tegyel meg nekem egy kis szíveséget. Bizonyítsd be ezt a hatalmadat. Küldd el az égről a csillagokat, és kérd meg a Napot, hogy jöjjön elő, világítson nekünk!

A róka érezte, hogy kelepcebé került. De nem adta fel a dolgot. Sértődötten válaszolt: — Be is bizonyítottam! Elmegyek és szólok a Napnak, hogy jöjjön elő... — mondta, azzal elment, és csak másnap hajnalban jött elő, amikor a Nap már fent ragyogott az égen.

Akkorra azonban már nem volt ott sem a bagoly, sem a veréb, sem egyetlen szem búza... A róka bottal üthette volna a nyomát, de nem volt hozzá botja, ezért nagy dühösen elfutott, és nem kereste soha többé a veréb barátságát.

A rendőrfelügyelő től: — Mondja el, hogy — Nagyon egyszerű — Az anyósom azt k-ra fordulak, a feles balra. En meg igyei mindkettőjük kíván utáalom a családi botrá

Luigi könnyes szer gal a peronon, és a — Istenem, istenem tot!

Odalép a forgalmis — Mondja, signor, re?

— Lekéstem a vona — És mennyit késet — Két percet! — Szentséges szüa bál, mintha jó két ór

Odakint csengetnek engedi a vendéget és — Marie, gyere ha god: a jobb ma egy ve

— Azt mondd, ez ronába került? Hiszen pár cipőt lehet venni! — Persze, de hidd na, ha egy pár cipővü pannaék be!

— Aliz, a kisöcséc — Még nem, de lát

— Mit szól ehhez? megint kifolytak a gye az iskolából.

— Na ne mondja! És történt?

— Allítólag nem csu be rendezen a kaput. mondják, legalább egy taly kifolyt az utcára.

— Szép dolog. Tudja én fiaméknál hogy old mek, hogy elférjenek a rekek? Emeletes pad csináltak. Egy régiu magas teremben három rek is elfér egymás föl

— Ez igen. De v csak! Hogyan tanítják — Emeletes tanárna főiskolák már rá is áll képzésükre. Jövböre az szak a guloformálás tanárképzőkön.

— Az én fiam iskolá másképp csinálják. M helyiséget osztálytere alakítanak.

— Ne vicceljen! A m kolánkban öt éve ninc boratórium, és a sza szobában a nyolcadik H nul.

— Szakköri szoba... nekem ilyenekkel. A fia nál átalakították az ille

Semmit a szemek dívat

Megfektés: Egy fecske nem csinál tavaszt.

KÖZMONDÁS

Ha a vastagított E betűből kiindulva lóugrásban olvassátok össze a betűket, egy közmondást kaptok eredményül. Hogy szól ez a közmondás?

Megfektés: Egy fecske nem csinál tavaszt.

E	Z	C	L	S
S	T	K	S	M
E	G	T	C	Á
A	I	F	E	A
Y	N	V	N	E

Hallottuk valahol

A rendőrfelügyelő megkérdezi az autóstól:
 — Mondja el, hogyan történt a baleset?
 — Nagyon egyszerűen — feleli az autós.
 — Az anyósom azt követelte, hogy jobbra forduljak, a feleségem pedig — hogy balra. En meg igyekeztem eleget tenni mindkettőjük kívánságának: szörnyen utálok a családi botrányt...

Luigi könnyes szemmel fel-alá rohangál a peronon, és a kezét tördéli:
 — Istenem, istenem, lekéstem a vonatot!
 Odalép a forgalmista és megkérdi:
 — Mondja, signor, miért kiabál ennyire?
 — Lekéstem a vonatomat.
 — És mennyit késétt?
 — Két percet!
 — Szentséges szüzanyám! És úgy kiabál, mintha jó két órát késétt volna!

Odakint csepetnek. A kis Jacques beengedi a vendéget és bekiált a nővéreinek:
 — Marie, gyere hamar, itt van a lovagod: a jobb ma egy veréb...

— Azt mondod, ez a nyakkendő 80 koronába került? Hiszen ezért a pénzért egy pár cipőt lehet venni!
 — Persze, de hidd el, eléggé furcsa volna, ha egy pár cipővel a nyakamon toppannék be!

— Aliz, a kisöcséd már tud járni?
 — Még nem, de lába már van!

— Mit szól ehhez? Már megint kifolytak a gyerekek az iskolából.
 — Na ne mondja! És hogy történt?
 — Allítólag nem csukták be rendesen a kaput. Azt mondják, legalább egy osztály kifolyt az utcára.
 — Szép dolog. Tudja, az én fiaméknál hogy oldották meg, hogy elférjenek a gyerekek? Emeletes padokat csináltak. Egy régivágású magas teremben három gyerek is elfér egymás fölött.
 — Ez igen. De várjon csak! Hogyan tanítják őket?
 — Emeletes tanárral. A főiskolák már rá is álltak a képzésükre. Jövőre az egyik szak a gúlaformálás lesz a tanárképzőkön.
 — Az én fiam iskolájában másképp csinálják. Minden helyiséget osztályteremmé alakítanak.
 — Ne vicceljen! A mi iskolánkban öt éve nincs laboratórium, és a szakköri szobában a nyolcadik H tanul.
 — Szakköri szoba... jön nekem ilyenekkel. A fiaméknál átalakították az illemhelyeket is. Szorosan préselve száz gyerek is elfér a volt férjivécében.
 — Na de, hogyan, szóval mi van, ha valakinek még is...
 — Nagyon egyszerű. Minden pad háttámlájára egy zacskót szerelnek, úgy mint a repülőgépeken. Most ment ki egy delegáció Amerikába, hogy tanulmányozza a PANAM zacskóit. Allítólag azok újra felhasználhatók.
 — Hát... ez még mindig jobb, mintha buszoztatnák. A kollégám kislányát mindennap leviszik egy szabócsi faluba tanulni.
 — Szegény gyerek.
 — Bár ki tudja... Most tervezik, hogy napközit rendeznek be a buszon. Napi öt órát utazik a gyerek, ez alatt tanári felügyelettel megtanulja az anyagot.
 — Hm. Mi lenne, ha még messzebbre vinnék? Rögtön leadhatnák a nyolc órát is utközben.

Iskolabusz

— Ide figyeljen. Ez nem is rossz ötlet. Csak... minek menjenek olyan messze? Addig köröznének Budapesten, amíg véget nem ér a tanítás. Fel kell szerelni a buszt tornateremmel, mosdóval, szaktermekkel, szakköri szobával, magnóval, vetítővel, és mondja, kinek fog hiányozni az a vacak iskola?
 — Senkinek. És még sokat köröznie sem kell annak a busznak. Elég ha kétszer átmegy a Lánchídon és az Arpad hídon, máris letelt az idő.
 — Tudja mit? Ha a busz egyhelyben állna, meg lehetne spórolni a vezetőt.
 — Fel kell tenni bakra, hogy el ne guruljon.
 — Igen. És téglával szigetelni, hogy ne fázzanak télen a gyerekek.
 — Rá lehetne tenni néhány emeletet.
 — Na látja? Megtaláltuk a megoldást. Minél több ilyen buszt kell építeni, és rögtön nem lesznek olyan zsúfoltak az iskolák.

Tótság András

AFORIZMÁK

Egyesek, amikor a fejüket kockáztatják, lényegében semmit sem kockáztatnak.

Egy sorscsapás nem is olyan rettenetes. Rosszabb, ha a sors holmi fatöncnek nézi az embert.

A legegyszerűbb zsákutcának is jólesik, ha bonyolult labirintusnak tarthatja magát.

Az én házam — az én várom: akinek akarom, annak adom.

Ha nem tudod, kinek panaszkodjál, akkor mindennel elégedett vagy.

Az átélte évek terhet gyakran helytelenül nevezik szellemi poggyásznak.

Mindenki nem vehet bölcses, jót, örökkévalót: valakinek szántania is kell.

A türelmes ember — olyan ember, aki könnyen elviseli olyan jellemvonásait, amelyek másoknál bosszantják.

— Nos, jó volt az a mérge, amelyet a múltkor adtam önnek egérintásra? — kérdi a kereskedő az ismerős vásárlótól.
 — Nagyszerű! Az egereknek annyira ízlett, hogy meghíztak, és többé már be sem fértek a lyukba, s így a macska valamennyit összefogdosta!

Az idegenvezető így magyaráz a barlangba látogató turistáknak:
 — Ez a barlang egy skótnak köszönhető a keletkezését, a skót ugyanis elpanaszolta valamennyi rokonának, hogy véletlenül beejtett egy pénzdarabot az égélyukba.

— Mit irt be ez a vendég a panasz-könyvbe? — kérdi a pincér a főszakácstól.
 — Az égvilágot semmit. Csupán beragasztotta a bécsi szeletet!

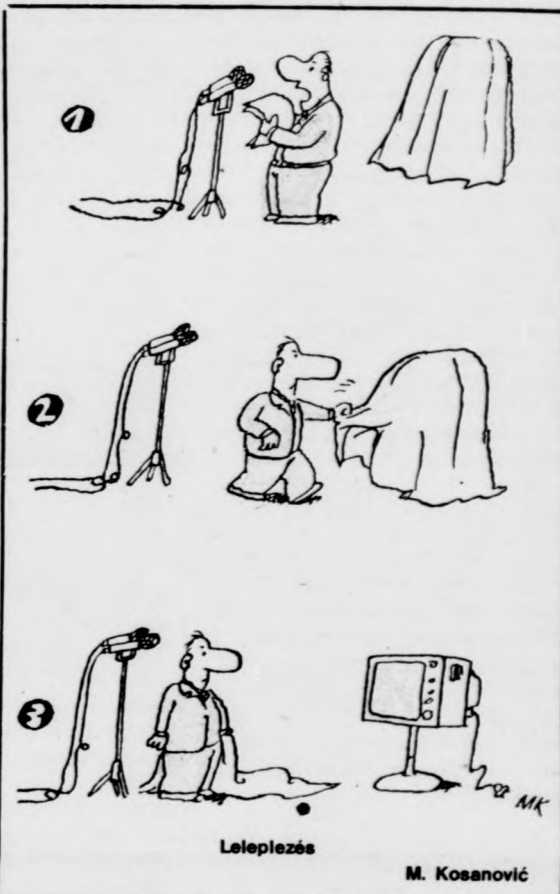
Az autós megáll a meredek lejtőn, és megkérdi az arra menő paraszttól:
 — Igaz-e, hogy ez a lejtő nagyon veszélyes?

A paraszt gondolkodik egy sort, aztán megcsóválja a fejét:
 — Dehogyan, monsieur, nem igaz. Mind csak odalent tőri össze magát!

A milliárdos fia szüleinek akarata ellenére szegény lányt vett feleségül, és a barátját küldi el, hogy értesítse őket az eseményről.
 — Csak el ne áruld magad — figyelmezteti a barátját. — Elő kell készíteni az öregeket a hírre. Előbb mondd azt, hogy meghaltam.

Karikatúrák külföldről

BANE GYURICSICS:

Pályaválasztás

Micsko — az egyetlen fiúgyermek, az újdonsült egyetem hallgatója — szótlanul állt az ajtóban. Csupán tíz napot töltött Belgrádban, anyja és apja mégis úgy néztek rá, mintha kirokódilvadászatról tért volna haza.

— Sehogy sem jöhettek hamarabb — mentegetőzött Micsko. — Amíg beadtam a kérvényt, amíg szóbat kerestem, amíg ide meg oda...

— Éppen ettől féltem a legjobban! — mordult az apa.

— Mitől?

— Hát ettől a bizonyos „ide meg oda”-tól! Radomir, a szomszédunk fiacskája szintén Belgrádba utazott, aztán egy évig ide, egy évig oda — most meg tanulás helyett színeset zsákol. No, jól van. Melyik karra iratkoztál be?

Micsko nagy nehezen elhelyezkedett a gyerekkorabeli kis széken, és beléfozott:

— Szóval hát, utazás közben...

— Várj csak, kislám — szakította félbe az anyja — előbb igyál egy kis tejet. Nézd, hogy lefogott, megsárgult ez a gyerek... Így ni... Nos, szóval hát utazás közben...

Micsko lelökte térdéről a kövér macskát, amely már befészkelte magát az ölébe.

— Utazás közben egyre csak töprengtem... Nos hát, gondoltam, jó volna a gépjárási szakra beiratkozni... És hirtelen eszembe jutott Dragoljub bácsi, aki

gépészmérnök... Hágy év óta győtri már az asztma...

Az apa heves köhögésben tört ki, mintha őt is fulladási roham kínozná:

— Ide hallgass, Micsko, de hát Dragoljubnak nem a gépjárástól van az asztmája!

— Minden lehetséges — sóhajtott az anyja. — Ki tudja! Az Egészség című folyóirat mindig azt írja, hogy jobb megelőzni a betegséget, mint azután kúrálni!

Micsko helyeslően bólintott és folytatta:

— Ahogy ezen gondolkodom, egyszerre csak belép a fülkébe Dace Szimics, az osztálytársam. Gyérünk a közgazdasági karra! — mondja. A közgazdászok munkahelye nem poros, meg a fizetés is kitűnő! Aztán kettesben a tanulás is könnyebben megy... Gondolkodtam egy sort, aztán beleegyeztem. De alighogy Belgrádba kiszálltunk, egy rikkanás ezt kiabálta: „Három éven át meglopta a vállalatát a főkönyvelő! A közgazdász a vádlottak padján ül, hanem — hogy úgy mondjam — a korlát túlsó oldalán... A jogi karra indultam. Odaérek — hát megint ugyanaz a lány áll előttem a sorban... Szóbat is úgy veltünk ki, hogy szomszédok lettünk... Nem értem, apa, miért veszel be idegcsillapítót?

— És erre te, fiacskám — mondta az apa, s megtörölte a verejtékes, kopasz fejbütykét —, elhatároztad, hogy szerzetesnek állsz!

— Hát ezt nem találtad el! Eszembe jutott annak a közgazdásznak a sorsa, és úgy döntöttem, sokkal jobb, ha az ember nem a vádlottak padján ül, hanem — hogy úgy mondjam — a korlát túlsó oldalán... A jogi karra indultam. Odaérek — hát megint ugyanaz a lány áll előttem a sorban... Szóbat is úgy veltünk ki, hogy szomszédok lettünk... Nem értem, apa, miért veszel be idegcsillapítót?

— No és végül beadtad a kérvényedet valahová? — kiáltotta az apa rákvörösen.

— Be hát, papa... Az anyakönyvvezetőhöz... hogy soron kívül adjanak össze azzal a lánnyal...

(Fordította: Gellért György)

Semmi a szemnek — ime a jövő évi strandruhadivat

S
M
Á
A
E

ÁS

va lóugrásban
mondást kaptok
Megtévesztés

A KORSZERŰ BÚTORHUZAT

Vegyük szemügyre ezúttal a bútorok kárpitozását, a bútorhuzatot. Kétszeres értelemben is alkalmazott művészet a bútorhuzatnak használatos textília tervezése, készítése: amíg ugyanis a szőnyegnek, a függőnynek a lakáshoz kell alkalmazkodnia — ami nem is olyan könnyű —, a bútorhuzatként használt textíliának a bútorhoz is, hiszen kipárnázva vagy kifestve a bútor részévé, testévé válik. Bútorhuzatot kevesebbszer vásárolunk, mint szőnyeget vagy függőnyt; a vásárlást a bútorgyárak végzik el helyettünk.

Ebből következik az is, hogy szinte csak a bútorvásárlással együtt, csak a legnagyobb beruházások idején kell végiggondolnunk, milyen is a jó, szép, korszerű bútorhuzat. Fontos, hogy nagy mennyiségben álljon a bútorgyártás rendelkezésére, ezért legfőképpen nagyipari módszerrel állítják elő. A bútorhuzatnak legalább addig kell tartania, mint a fából, műanyagból készült bútornak, ezért tartós módszerrel, többnyire szövésel készül.

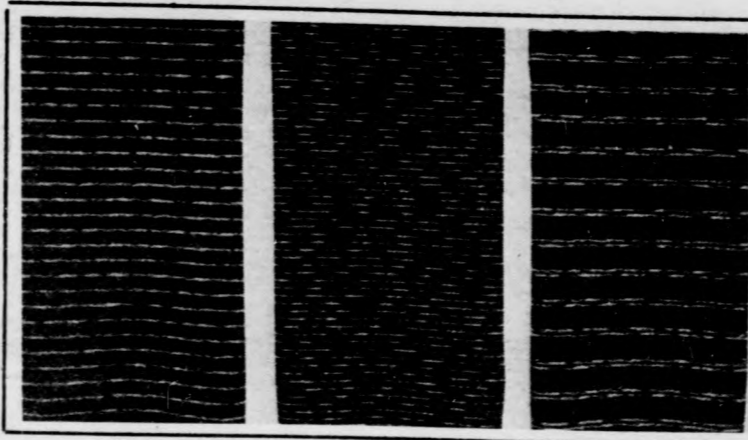
A bútor: egység; farész és kárpitozás egyaránt meghatározó része. Ez még egy igen fontos szempontot ad a berendező, a lakó számára: hogy tudniillik csak drágán változtatható, tehát anyagában és esztétikai értékben is maradandónak kell bizonyulnia. A divatosság nem lehet elsődleges követelmény, a divat vadhajtásait meg messze el kell kerülnünk, ha bútorhuzatot vásárlunk! Semmi sem rosszabb ugyanis, mint egy megunt — esetleg bepiszkolódott — lilás-rózsaszín bútorhuzat, amit a díszkötésű jegyében vásároltunk.

A kiválasztást elvégezni nem könnyű. Nézelődünk kiállításokon, kóborolunk a BNV-n, tudjuk, hogy milyen szín milyen árnyalata illene leginkább ahhoz a helyiség-

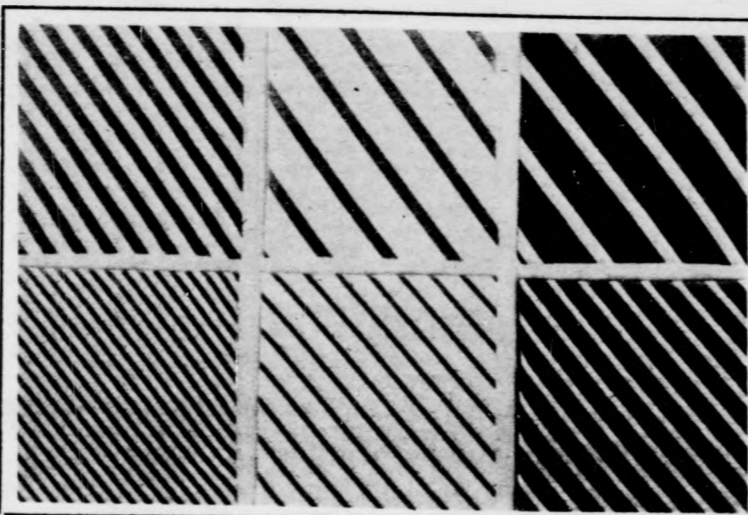
hez, amelyet berendezni szeretnénk, s végül eljutunk a legfontosabb helyre: az üzletbe. Ahol nincs lenvászon, nincs plüss, csak tarka csíkos vagy rózsás huzatú bútor — amiről joggal beszél le minden tanácsadó.

Am a szembenézés, a végiggondolás mégsem haszontalan. S nem haszontalan a BNV vagy a kiállítás sem. A Fényes Adolf teremben megrendezett bútorhuzat-kiállítást nem értem erősen ajánlani. Igaz, itt bútor nélkül; az alkalmazás elsődleges funkciója nélkül láthatjuk a bútorhuzatokat, de ez az elvonatkoztatás ugyancsak tanulságos. Egyszerűsége tanít, ismerni, közeledni a nyersszín, a természetes szín variációhoz... (A kiállítás tanulmányozására alkalmas a bútorok tervezői számára is!) A bútornak ugyanis legalább annyira kell alkalmazkodnia a textíliához, mint a kárpitnak a bútorhoz. Újajta megközelítési módot kíván például a nyersszínű kockás vagy csíkos vászon. Ezt nem lehet elaprózni, tűzéssel, kis darabokra való vágással elszabni; a vonalas rajzhoz lendületes ív kárpitozás szükséges.

Másféle megközelítést kíván az a bútor, amelyeken kifejezve jelenik meg a kárpitozás, mint amelyek párnákat használnak végző formájában és esztétikai értékben is maradandónak kell bizonyulnia. A divatosság nem lehet elsődleges követelmény, a divat vadhajtásait meg messze el kell kerülnünk, ha bútorhuzatot vásárlunk! Semmi sem rosszabb ugyanis, mint egy megunt — esetleg bepiszkolódott — lilás-rózsaszín bútorhuzat, amit a díszkötésű jegyében vásároltunk.

Prohászka Margit bútorszővetei

Dropna Judit kötött variációi (Hauer Lajos felv. — KS)

veteket. Perczel Erzsébet a Csaba Szőnyegszövő Házipari Szövetkezetnél készítette el a nagyvonalú zöld-nyerszín bútorszővetei variációit. Attalai Gábor kék-fekete színösszeállítású, finom árnyalatú bútorhuzata az Iparművészeti Vállalat terméke. A Fényes Adolf terembeli kiállítás a visszafogott, tiszta egyszerűség jegyében készült. A választék azonban az üzletekben ennél sokkal tarkább. A BNV bútorbemutatói sok plüss, bársony tapintású anyagot, buklét mutattak be. Ezekről az anyagokról azonban pontosan kell tudnunk, hova valók: a plüss pultrós, fényes felületű bútorhoz; a buklé rusztikus, matt felülethez.

A bútorhuzat legfontosabb tulajdonságai közé tartozik: a háttérben maradás. Nem hivatkozhat virágpompával vagy csigavonallal; egyszerű-

nek, a többi textíliához, a többi tárgyhoz alkalmazkodónak kell lennie. Ennek a feladatnak az egyszerűség és az egyetlen színnel csikozottak felelnek meg a legjobban. Külön játékot rejtenek a diagonál mintával kötött vagy szövött textilek — Dropna Judit vagy Nemes Mária munkái —, ezek ugyanis nemcsak a párnák, a kárpitozás hajlatát veszik figyelembe, belekomponálódik szinte az emberi test is! Az ember, aki használja, beleül, alakjával megváltoztatja a kárpitozott párna formáját...

A kiállítás vagy a BNV bemutatója alkalmas arra, hogy elgondolkozzunk környezetkultúránkról, jelen eszünkben a bútorhuzatok funkciójáról és esztétikájáról.

Torday Aliz

Szépségdiéta nyerskoszttal

A bőr az egészség tükré... Ezért a külső kozmetikával egyenlő fontosságú a „belső kozmetika”, amelynek alapja: a szépségdiéta. Ennek a témának napjainkban nagyobb hangsúlyt kell kapni, mivel számos olyan táplálkozási szokás honosodott meg (sajnos), amely nem szolgálja sem az egészséget, sem a bőr szépségét. Ilyen például a túlzott hús fogyasztás, a sok cukor, só, zsír, erős fűszerezés stb.

A szakemberek véleménye szerint a szép, bársonyos bőrt a nyers ételek fogyasztásával érhetjük el leggyorsabban. A nyers étrend egészséges, és többféle betegségre is jótékonyan hat. A világmagazinok receptjeit azt bizonyítják, hogy a nyerskoszt híveinek tábora nő. A modern tudomány szerint a főtt ételek értéke nem nagyobb, mint a nyers ételeké. A nyerstáplálkozás előnyei közül a legfontosabbak: a vitaminbőség, a konyhasószegettség, a fehérjeszegénység, a bélmozgást elősegítő rostok bősége, a hőkezeléssel előállított ételek vitaminkárosító hatásainak elmaradása, a perifériás keringés tehermentesítése stb.

Aki azonban a magyar konyhát szereti, nehezen szánna el magát arra, hogy kizárólag nyers ételeket fogyasszon. Van „arany középút”, amelyet egészségünk és szépségünk érdekében érdemes betartani. Tartunk egy-két hétig hústalan diétát, vagyis étrendünkben tej, tejtermékek, tojás, zöldség, gomba, gyümölcs szerepeljen. Ezt nemcsak nőknek, hanem azoknak a férfiaknak is ajánljuk, akik nem vezetnek nehéz fizikai munkát.

A hústalan étrend rendkívül kedvező hatást gyakorol a szervezetre, s ezen keresztül a bőrre. A kutatók szerint a hús sok olyan (részben ismeretlen) anyagot tartalmaz, amely a szervezetre káros. A szervezetünk fehérjeszegénységet élegít ki a közismerten sok fehérjét tartalmazó ételféleségekkel (tej, tejtermékek, tojás, zabpehely, szójaszalisz stb.).

Az egészséges táplálkozás híveinek nagy öröme ma már a kereskedelemben kapható szójaszalisz kijelölt 24 forintos áron. A liszthez felhasználási tanácsot mellékelnek, amelyből kiderül, hogy a szójaszalisz bármilyen édes vagy sós sütemény, vagdalthús, töltött káposzta, töltött paprika, mártás, kalács, kenyér, rántott hús, galuska készítéséhez felhasználható. Egyéni ízlesnek megfelelően 5-40 százalék keverési arányban. Az élelmiszerüzletek polcain szójaszalisz konzerveket is találunk (natúr szójabab, mecseki szójababsaláta, mecseki szójababfőzelék, szójababos finomfőzelék, mecseki paradicsomos szójabab, mecseki gombás szójabab).

Ha nincs elég akaraterőnk egy-két hétig szépségdiétát tartani, iktassunk be az étrendünkbe legalább hústalan napokat, amikor csak zöldségféléket és tejtermékeket fogyasztunk. Ez is sokat segít a szervezetünk felújításában.

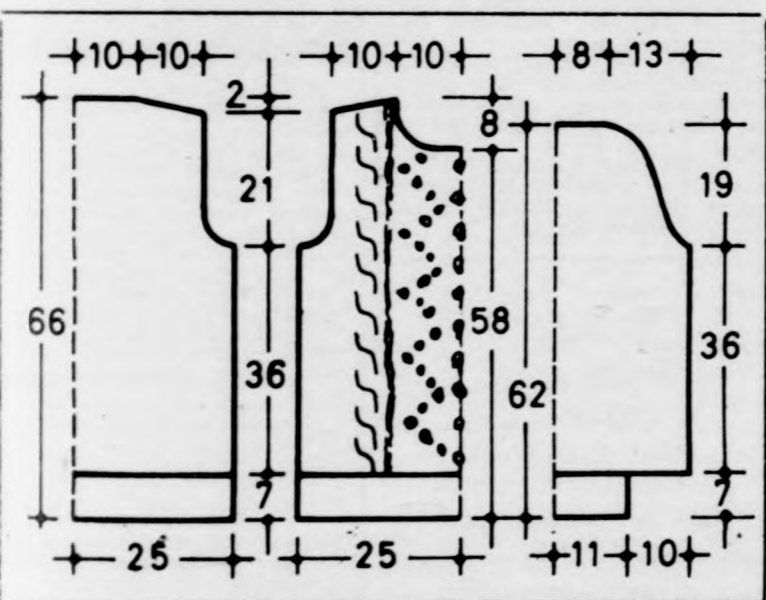
Egynapi hústalan étrendminta: reggelire fogyasszunk el egy pohár tejet, egy szelet sajtot, egy almát vagy más gyümölcsöt. Tízórai: egy pohár joghurt vagy gyümölcs. Ebéd: vajban párolt zöldség vagy bármilyen főzelékféle, meghintve reszelt sajttal, két lágy tojás, egy pohár gyümölcs. Uzsonna: egy pohár tej vagy joghurt. Vacsora: 15 dkg túró, 1 dl tejjel, 1 evőkanál mézet 15 dkg idénygyümölcsöt összevegyítve fogyasszunk, utána igyunk egy pohár ásványvizet.

Fási Katalin

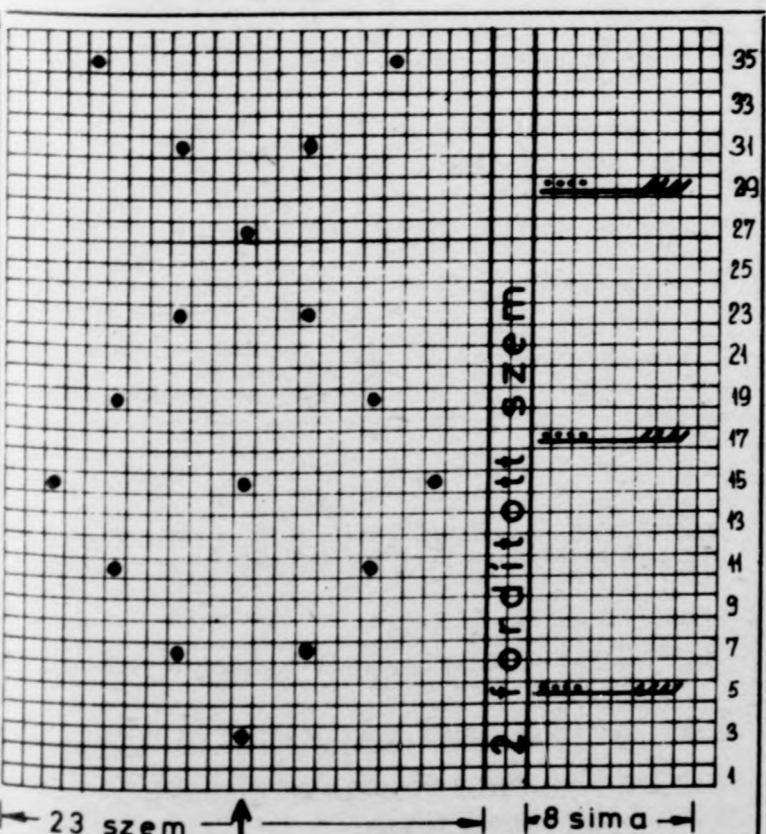
HIDEG JOGHURTLEVES

Hozzávalók: 1 liter joghurt, 4 evőkanál borecet, 2 evőkanál olaj, 2 evőkanál finomra vágott kapor, só, csipet cukor, 2 csomag retet, 2 kis szál újhagyma.

A joghurtot a borecettel és olajjal elkeverjük, belekeverjük a kaporot. Sóval és cukorral fűszerezzük. A retet vékony karikákra vágjuk, és a hagymát is feldaraboljuk, és a leveshez keverjük, a kapor szárát is a levesbe tesszük. Hidegre téve állni hagyjuk.

Fonatok, bogycok, virágok

E három díszítő fogalom jellemzi az elkövetkező időszak, évek(?) kötött divatját. A gyakorlott kézimunkázók tapasztalatból tudják, hogy ezen mintamegoldások külön-külön is türelmet igényelnek, de nem szabad meghátrálni, mert a végeredmény szép. Az új divatú pulóverekhez, a félgypajű alapanyagú, hamvas felületű, rusztikus sodrású FIRENZE fonalat vásároljuk, amely igen jó minőségű, színtartó, házilag kézmeleg vízben mosható. Az elkészült pulóver díszítésére, virághímzésére sima sodrású, lehetőleg gypajűfonalat használjunk. Ha nem vagyunk biztosak a minőségben, színtartóságban, ajánlatos a fonaldarabokat, színként külön-külön 15-20 percig legalább 60 °C-os vízbe áztatni. A legkisebb elszíneződésre a fonalféleség munkánkhoz használhatatlan!

Hozzávalók: 60 dkg nyers színű FIRENZE fonál, néhány méter középkék, sötétkék (hímzéshez) KALOCSA vagy VÉNUSZ fonál, 3,5-es, 4,5-es kötőtű, merkelőtű.

Alapminta: a munka jobb oldalán sima, a bal oldalon fordított szemeket kötünk. Szempróba: 13 szem x 19 sor = 10 cm.

Mintacsík: az eleje középrészén, az ábra szerint mintacsíkot, díszítőrést kötünk. A középrészén 23 szemmel, az alapmintára ábra szerint ponttal jelölve, bogycokat készítünk: 1 szem 4-szer lekötünk (1-szer a hátsó szálát simán, 1-szer az első szálát simán, 1-szer a hátsó szálát simán), megfordulunk. Az előző 4-szer simán lekötött szemet, egyenként fordítottan lekötjük. Megfordulunk. Az előző 4 szemet, egyenként simán lekötjük, majd e 4 szemet visszacsúsz-

tatjuk a bal kötőtűre, és a 4 szemet simán összekötjük.

Csavarás: a bogycok középrész mindkét oldalszélén 2 fordított szemes borda, majd 8 sima szemes csavart borda készül. Az 5., és utána minden 12. sorban 4 szemet segédűre veszünk, mögötte simán lekötjük a soron következő 4 szemet, majd a segédűn levő szemeket is simán lekötjük.

Munkamenet

Háta: 3,5-es kötőtűvel 64 szemre kezdjük, 2 sima, 2 fordított patentmintával 7 cm magas kezdőrést kötünk. A munkát 4,5-es kötőtűvel, alapmintával folytatjuk. A kezdéstől számított 43 cm elérése után mindkét oldalszélén karkerekítést készítünk, lefogasztunk 3, 2, 2 x 1 szemet. A kezdéstől számított 64 cm elérése után, minden 2. sorban, a vállmagasítás részére lefogasztunk 2 x 4, 1 x 5 szemet. A közepén megmaradó 24 szemet lefogasztás nélkül tartaléktűre vesszük.

Eleje: 3,5-es kötőtűvel 69 szemre kezdjük, 2 sima, 2 fordított patentmintával 7 cm magas kezdőrést kötünk. A következő sor középrészén 2 szemet szaporítunk (7), a munkát 4,5-es kötőtűvel folytatjuk, a következő mintaelosztással: 1 szélszem, 13 szem alapmintával, 8 szem csavarás, 2 szem fordított, 23 szem pettyes alapmintával, 2 szem fordított, 8 szem csavarás, 13 szem alapmintával, 1 szélszem. A kar- és vállfogasztás azonos a hátrésszel. A nyakkerekítés részére, a kezdéstől számított 58 cm elérése után, a középrészén, lefogasztás nélkül tartaléktűre vesszük 11 szemet, majd ennek mindkét oldalszélén, minden 2. sorban 2 x 2, 3 x 1 szemet. Ujja: 3,5-es kötőtűvel, 28 szemre kezdjük, 2 sima, 2

fordított patentmintával 7 cm magas kezdőrést kötünk. A következő sorban 26 új szemet készítünk, és a munkát 4,5-es kötőtűvel, alapmintával folytatjuk. Egyenesen haladó oldalszéllel dolgozunk az ujjakerekítésig, 43 cm elérése után, mindkét oldalszélén lefogasztunk 3, majd minden 2. sorban 2, 2 x 1, 2, 2 x 1 szemet. Minden 4. sorban 3 x 1 szemet. Minden 2. sorban 1, 3 x 2 szemet. A közepén megmaradó szemeket a következő sorban egyenként lefogasztjuk.

Az eleje középrészén, a bogycok által kialakított kockás betét középrészén, színes szálakkal apró virág-, bogycoszemeket, motívumokat hímmezünk.

Az új módi kiegészítője, hogy a vékony szelű pulóvernyakon lehetőleg könnyű, frissen vasalt csipke vagy batiztgallért viselünk.

PV

CENTRUMHÉTFŐ

Mák- és húsdaráló

20%

A HAJDÚ-BIHAR MEGYEI ÁLLATFORGALMI ÉS HÚSPARI VÁLLALAT

FELVESZ

férfi és női segéd munkásokat, „E” kategóriával rendelkező tehergépkocsi-vezetőket, árukísérőket, gyakorlatlalt rendelkező villanyszerelőket.

A vállalat térítés ellenében műszakonként kétszeri étkezést és meghatározott útvonalon munkába járáshoz saját autóbussz igénybevitelét biztosítja.

Jelentkezés a vállalat munkaügyi és bérosztályán, Debrecen, Rigó u. 2. sz.

MŰSZAKI VÁSÁR

CENTRUM ÁRUHÁZBAN

november 25.—december 5-ig
5000 Ft feletti vásárlásnál
500 Ft értékű vásárlási utalványt adunk vásárlóinknak.

CSAK A
CENTRUM ÁRUHÁZBAN

A TIGÁZ Debreceni Üzemigazgatósága azonnali belépéssel

FELVESZ
GÁZSZERELŐKET,
GÁZSZERELŐ
SEGÍTKÖKET
ÉS KUBIKOSOKAT

Jelentkezés:
Mikepércsi u. 2.
Üzemgazdasági osztály

Fél órai jó játék

DMVSC

Nagyerdő Stadion, 6000 DMVSC: Szűcs I. — Tólai, Menyhart, Szijgyártó DVTK: Veréb — Kádár Oláh, Teodoru II., Fűkő, Csere: Kádár helyett S. A. a 18. és Teodoru II. helyettesítésével. Gólszerző: Jankovics a percben. Sárga lap: Teodoru I.,

Jankovics gólja. A Vben továbbítja a hálóba

Jó hangulatban kezdte a mérkőzés, hiszen úgy a csapat ott folytatja, az Rába ETO és a Nyíregyéri ellen abbahagyta. Nagy mot diktáltak a középpályások, szépen görbültek a ción. Az 5. percben Sal jobb szelen az ötös ma ságából beadás helyett kap a bombázott — Veréb a lyra volt. Majd Jank beadását Kerekes fejelt — a diósgyőri kapus védett. Nem úgy a 9. percben, amikor Szűcs J. harzolt a jobbszelen, átadására Jankovics roh be. Veréb bizonytalank és a róla kijött labdát a szélső estében a kapura te. 1—0. Alig telt el egy perc és a gólszerzőnek sérülés miatt el kellett h nia a játéktérrel. Kád utközött a levegőben és szerencsétlenül estek, mindkettőjüket le k vinni a pályáról. (Szere Kádár sérülése sem nyira komoly, mint a azt a nézőtérről meg le ftélni. Reméljük, a Jan cse sem!) Közvetlenül után Sallai jó bea Menyhart fejelhette ka de gyengén. Varga elf után begurítását Górg utolsó pillanatban vágta jó ütemben érkezze Ke elől. Majd Menyhart volt egy szép megmozdú a jobbról beérkező l ballal kapásból az ötös r szúrta, a labda a kapufa ról Teodoru I-re, onnan drg szögletre pattant. Csak nézte az esetet. C helyzet volt! De ezzel a receniek mintha el is v volna a puskaporukat. megelégedtek volna az gólos vezetéssel? Un mezonyjáték folyt a pa A féldió hátralevő ha percben alig történt v Szórványos diósgyőri a során egyszer Timár tett az utolsó pillan Sváb elől. És még vo sárga lap: Teodoru I. másodikpercben belül h szor rúgta meg Vargát „végre” az eselest. Na játékezőket ekkor v észre először, hogy a n van. (34. percben.)

Szünet után meglepő a diósgyőriek kezdtek mozni. Sváb Menyhart szorongatva lött fölé. Borostyán kevergetett 61. perc meg is hozta tőkédő ezen időszakában jessen megérdemelt) dío ri gólt. Oláh Fűkőhöz szott, aki a jó ütembe ugró Borostyánt hozta ba és a csatár Szűcs m ba és elhúzza az íresen h kapuba lött. 1—1. Talán időben kapta a csapat a mert így volt még lehe arra, hogy visszazerezz eladott pontot. Újabb s ségre kapcsolt a DM Sorra vezetett a lendü akciókat. Fodor futott el csekkelt és fölé lött. M 70. percben Szabó A. l dali beadása Sallai el rült, aki 20 méterről a lövést kioldott kapura. réb csak kiütni tudta a dát és a szemfény Ke jőkor érkezett és pár l ről a hálóba lött. 2—1 hány percel később v a baloldalon kapott jó dát, Átadás helyett s

HÁZ

Kétszobás, fürdőszobás családi ház beköltöztetően, tatarozásra szoruló pekséggel, olajfűtés, da gaszótgép-berendezéssel olcsón eladó. Berettyóújfalun. Toldi u. 1. sz. Erdekldöni lehet Berettyóújfalun, Bocskai u. 13. sz., Pálfi Lajosnál, irányár: 300 ezer forint.

Hajdúszoboszlón eladó 3 szobás, gázfűtéses család ház a város központjában. Építésre is alkalmas. „Azonnali beköltöztető” jellegre a kiadóba.

Lázár u. 24. sz. alatti 3 szobás, összkomfortos családi ház eladom, vagy hasonló budapestire cserélem.

LAKÁS

Egyetem mellett, Saslakertben, első emeleti 2 szoba-étkező, új OTP-lakásom nagybör tatarozásra cserélem a környéken, újkereti, vénkereti vagy átadás előtti is érdekel. „Jól jár” jellegre a kiadóba.

Eleserélem újkereti másfél szobás, IX. emeleti szövetkezeti lakásom kettő + 2-es, háromszobásra, megegyezéssel. „Hamarosan” jellegre a kiadóba.

Eladó 1 + 2 fől szobás szövetkezeti lakás garázzsal. Hajó u. 12. V. em. 18. Erdekldöni este vagy hét végén 26-939 telefonon.

2 + fél szobás szövetkezeti lakás eladó. Bőszőrményi út 69. IV. 15.

Törökzentmikiósi 54 négyzetméteres tanácsi bérletlakásom elcserelem hasonló debrecenire. Erdekldöni lehet: Debrecen, Honvéd u. 3. III. 8.

Hajdúszoboszló 2 szoba-étkező, szövetkezeti, hitelmentes, földszinti, fürdőház közeli lakásom debrecenire, kisebbre cserélem. „Baldog karácsony” jellegre a kiadóba.

Eladó belvárosi, udvari, két szoba, előszoba, spájzos lakás, pince és padlás helyiségekkel. Erdekldöni mindnap, Debrecen, Baross u. 20., özv. Zsúcsné.

APRÓHIRDETÉSEK

INGATLAN

400 négyzetgölj telek lakható házzal (vidéknek alkalmas), buszmegálló-nál eladó. Erdekldöni: Palotás Mihályné, Péterfia u. 32.

ALBÉRLET

Főbérlet nélküli társasházban 3 szobás, gázfűtéses lakás üresen kiadó. Telefon: 27-375.

Albérletbe dolgozó lányt különálló szobába szobabátársnak felvesszünk. Zöldfa u. 14., Fazekasék.

Másfél szobás lakás kiadó. Erdekldöni 11-345, vagy 16-758 telefonon.

KÜLÖNÖS

Különös szoba-konyha bitorozva albérletbe kiadó. Bezerdj u. 18.

ÁLLÁS

Jól képzett női fodrász szakmunkást alkalmazok. Jelentkezés személyesen, Hajdúszoboszló, Hősök tere 14. Péter Istvánné fodrászmester.

Óvodásokor gyermekek szakszerű gondozását vállalom a Bartók Kórház környékén. Erdekldöni „Kertes ház” jellegre a kiadóba.

Bejárónót hetenként járgyszerre, magas fizetéssel felvesszünk. Sallai u. 5.

JÁRMŐ

Trabant Special. ZH frsz., új motorral, rádióval, gumikkal, megkímélt állapotban eladó. Erdekldöni 17 óra után, Debrecen, Ságvári Endre u. 5. II. 10. Telefon: 17-741.

Kifogástalan állapotban levő 1200-as Zsiguli eladó. Háman Kató út 49. IV. 17.

HÁZASSÁG

Diplomás, középkorú, magas, jól szótudó, vonzó egyéniségű férfi, kedves, csinos, fiatal nő ismerettségem keresem kölcsönösen erős vonzalom esetén házasság céljából. „Értekes emberi kapcsolatot” jellegre a kiadóba.

174 cm magas, barna, műszaki értelmiségi, elvált férfi, komoly, lakásal rendelkező, 30—40 év közötti nő ismerettségem keresi házasság céljából. Leveleket „Bizalom” jellegre a nyíregyházi Hirdetőbe.

BÚTOR

Mindenféle szép bútor vétele és eladása. Arany János utca 13. Telefon: 20-019.

Szép bútorok vétele és eladása, szekrényorok, rekamiék. Szabadság útja 12. Vasárnap is nyitva.

Szekrényorok, rekamiék, egyéb bútorok vétele, eladása. Pásti u. 8.

Ertesítem a kedves autólajdonosokat, hogy autólaktrész-üzletemet megnyitottam. Várom kedves vásárlóimat a Görgey u. 18—20. sz. előtti pavilonban. Megköszönöm a 14., 15., 15/A, 28-as autóbusszokat a Doberdó u. végállomásánál. Nyitva 8-tól 18 óráig. Szerdán zárva. Várkonyi Ferenc műszaki-kiekk-kereskedő.

Gáznyújtó töltése, szelepelése, irógép, számlológép, sokszorosító-gép javítása. Ludán, Dimitrov u. 5. Telefon: 25-284. Nyitva: 8—17-ig, szombat szünnap.

Megnyitóm kötődémet 1981. november 25-én Simonffy u. 5. sz. Bajcsy-Zs. utca 8. sz. átjáró alatt. Ott továbbra is üzemel özv. Balla Antalné férjiszabósa. Kész kőtűtőket minden mennyiségben kaphatók. Várom kedves vásárlóimat. Nyitva tartás: hétköznap 8—17 óráig, szombaton 8—13 óráig. Danka Tiborné.

Képtelenül kedves autólajdonosokat, hogy autólaktrész-üzletemet megnyitottam. Várom kedves vásárlóimat a Görgey u. 18—20. sz. előtti pavilonban. Megköszönöm a 14., 15., 15/A, 28-as autóbusszokat a Doberdó u. végállomásánál. Nyitva 8-tól 18 óráig. Szerdán zárva. Várkonyi Ferenc műszaki-kiekk-kereskedő.

Figyelem! Kés, olló, borotva, kocsolya, darálókelek kőtűzölés. Mester u. 39.

Képtelenül kedves autólajdonosokat, hogy autólaktrész-üzletemet megnyitottam. Várom kedves vásárlóimat a Görgey u. 18—20. sz. előtti pavilonban. Megköszönöm a 14., 15., 15/A, 28-as autóbusszokat a Doberdó u. végállomásánál. Nyitva 8-tól 18 óráig. Szerdán zárva. Várkonyi Ferenc műszaki-kiekk-kereskedő.

Képtelenül kedves autólajdonosokat, hogy autólaktrész-üzletemet megnyitottam. Várom kedves vásárlóimat a Görgey u. 18—20. sz. előtti pavilonban. Megköszönöm a 14., 15., 15/A, 28-as autóbusszokat a Doberdó u. végállomásánál. Nyitva 8-tól 18 óráig. Szerdán zárva. Várkonyi Ferenc műszaki-kiekk-kereskedő.

Képtelenül kedves autólajdonosokat, hogy autólaktrész-üzletemet megnyitottam. Várom kedves vásárlóimat a Görgey u. 18—20. sz. előtti pavilonban. Megköszönöm a 14., 15., 15/A, 28-as autóbusszokat a Doberdó u. végállomásánál. Nyitva 8-tól 18 óráig. Szerdán zárva. Várkonyi Ferenc műszaki-kiekk-kereskedő.

Nagyvállalat keres felvételt

termelési osztályvezetőt

felsőfokú műszaki végzettséggel és gyakorlattal.

Pályázatokat részletes önéletrajzzal, jelenlegi munkahely és fizetési igény megjelölésével „Önállóság 205 351” jellegre a Hirdetőbe kérjük leadni

Építész, művezető, gyakorlattal rendelkező szállításvezetőt és ár kalkulátort keresünk.

„Építőpar 205 275” jellegre a Hirdetőbe

Készáru-nyilvántartói munkakörbe közgazdasági szakközépiskolát végzett női dolgozót felvesszünk

Debreceni Építőipari Szövetkezet, Hatvan utca 43. szám. Személyzeti vezető.

Elektromos plató targoncára vizsgával rendelkező targoncavezetőt felvesz

az Erdei Termék Vállalat, Debrecen, Ruyter utca 3. szám.

PAPIRIPARI VÁLLALAT nyíregyházi gyára pályázatot hirdet

számviteli osztályvezetői munkakör betöltésére. PÁLYÁZATI FELTÉTELEK: számviteli főiskolai végzettség, 5 éves szakmai gyakorlat. Pályázati cím: Papiripari Vállalat nyíregyházi gyára, személyzeti osztály, 4400 Nyíregyháza, Tünde u. 2.

A CSŐSZERELŐ-IPARI VÁLLALAT FELVESZ

bádogos, állványozó, mázoló, hőszigetelő szakmunkásokat

Szállás és étkezési hozzájárulás biztosított. Jelentkezés: Debrecen, Bégány u. 1. (faház)

Tájékoztató

Tájékoztatjuk az alábbi településeken lakó vezetékes földgáz-fogyasztókat, hogy a gázszivárgásokat és a gázkészülék-meghibásodásokat az alábbi telefonszámokon, illetve címekre jelentésk:

Hajdúszoboszló, Árpád u. 1. sz. Tel.: 60-530.
Hajdúböszörmény, Bíró P. u. 54. sz. Tel.: 243.
Hajdúnánás, Bocskai u. 100. sz. Tel.: 358.
Nagyhegyes-Elep, Nagyhegyes, Petőfi u. 31.
Kaba, Vörös Hadsereg u. 154. sz.
Nádudvar, Paacsirta u. 1. sz.
Balmazújvárosi nagyközségi Tanács, Kossuth tér 4—5. Telefonon munkanapokon 8—15 óráig: 70-337, más időpontokban: Hajdúszoboszló, 60-530.

Hajdúböszörményben és Hajdúnánáson munkaidőn kívül a telephelyen a készenlétes szerelő neve és címe ki van függesztve

TIGÁZ DEBRECENI ÜZEMIGAZGATÓSÁG H.-B. M.-I KIRENDELTSÉG

Autószerviz

MŰSZAKI IPARI SZÖV. HAJDUBÖSZÖRMÉNY

Bánság tér 1.

Trabant, Zsiguli, Wartburg, Skoda, NYSA, ZUK gépkocsik zárttechnológiás vizsgáztatását vállalja,

VALAMINT

Garanciaidőn túli átvizsgálások, szerkezeti javítások; Karosszéria javítás, -fényezés

OTP-HITELRE IS

NYSA — ZUK gépkocsikon

Garanciaidőn túli átvizsgálások, szerkezeti javítások;

I., III-es szemlék, fődarábfelújítás; Karosszéria teljes javítás, fényezés; Ülések és belső kárpitok javítása, felújítása; Minden típusú gépkocsin olajcsere, szerviz, gépi felsőmosás;

Alváz- és üregvédelem TEROTEX alapanyaggal.

ÉRDEKLŐDÉS, ELŐJEGYZÉS

6—22 óráig személyesen vagy telefonon, Hajdúböszörmény, 87-es számon.

ÉPÍTKEZŐK FIGYELMÉBE!

A TŰZÉP-telepek művi eladással is forgalmazzák a kiváló hő- és hangszigetelő

duzzasztott perlit és perlit-paplan termékeinket.

Igényeiket most szerezzék be a torlódások elkerülése végett.

Kiszolgálás: Perlittelepnyár Nyírtelek-Belegrád

GYÁSZHÍREK

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szerettett édesanyánk, édesanyánk, nagyapánk, dédanyapánk, nászunk és szerettett rokonunk, MATOLCSI MIKLÓSNÉ Bodó Zsuzsanna 67 éves korában, 1981. november 24-én váratlanul elhunyt. Hamvasztás előtti búcsúztatása 1981. november 30-án, hétfőn dé. fél 11 órakor lesz a Köztemető I. o. 3. számú ravatalozójából polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Teleki u. 18.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy drága jó és szerettett édesapánk, apósom, nagyapánk, dédanyapánk, nászunk és szerettett rokonunk, KULCSÁR JÁNOS nyugdíjas, 1981. november 25-én, 91 éves korában, rövid betegség után csendesen elhunyt. Drága halottunktól december 1-én, kedden délelőtt 11 órakor leszünk végső búcsút a Köztemető I. o. 2. számú ravatalozójából polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Arany János u. 6. sz.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szerettett édesanyánk, élettársam, leányom, testvéreim és jó rokonunk, LIPPAY JÁNOSNÉ Bobály Etelka 37 éves korában, 1981. november 25-én, hosszan tartó, súlyos betegség után elhunyt. Szeretett halottunktól 1981. november 30-án, hétfőn délelőtt 3 órakor leszünk végső búcsút a Köztemető I. o. 2. számú ravatalozójából polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Laboncz András tér 8. VIII. em. 65.

100 négyzetméternél nagyobb földszintes helyiséget raktározás céljából bérbe vennénk PIÉRT

Kereskedelmi Vállalat, Debrecen, Vörös Hadsereg útja 41.

PÁLYAKEZDŐK, FIGYELEM!

AZ ÉGSZI DEBRECENI FŐOSZTÁLYA felvételre keres

R—22, R—35 számítógéphez operátori és adatrögzítő munkakörbe munkavállalókat. Az operátori munkakör középfokú végzettséget igényel. A munkakörben megkívánt speciális ismeretanyag a jelentkezőket tanfolyamokon felkészítjük.

CIM: Debrecen, Petőfi tér 10. szám.

A Debreceni Konzervgyár felvételre keres

lakatosokat, villanyszerelőket, elektromoszerelőket, férfi öltözőöregket, férfi és női segéd munkásokat. JELENTKEZÉS a gyár munkaügyi osztályán. Ne jelentkezzenek azok, akik egy éven belül kétszer vagy annál többször változtattak munkahelyet

FIGYELEM!

Villanymotorok, villamosgépek, SCH, HEGA hegesztőgépek, BIBÓ ÉS FLYGT típusú szivattyúk felújítását rövid határidővel, BKHV—UNI akkumulátortöltők javítását és helyszíni karbantartását vállalja a GELKA VILLAMOSGÉP-FELÚJÍTÓ ÜZEM, Debrecen, Vágóhid u. 12/C

Jel órai jó játék elég volt

DMVSC-Diósgyőri VTK 2-1 (1-0)

Nagyerdő Stadion, 6000 néző, vezette: Nagy B.
DMVSC: Szűcs I. — Timár, Szigeti, Szűcs J., Fodor — Sallai, Menyhart, Szijgyártó — Varga, Kerekes, Jankovics.
DVTK: Veréb — Kádár, Giron, Görgey, Teodoru I. — Oláh, Teodoru II., Fűkő, Szemere — Borostyán, Fekete.
Csere: Kádár helyett Sváb a 15., Jankovics helyett Szabó A. a 18. és Teodoru II. helyett Lippai az 59. percben.
Gólszerző: Jankovics a 9., Borostyán a 61. és Kerekes a 70. percben.
Sárga lap: Teodoru I., a 34. percben.

Jankovics gólja. A Verébről elé pattanó labdát este-ben továbbítja a hálóba (Fotó: Iklódy János)

Jó hangulatban kezdődött a mérkőzés, hiszen úgy tűnt, a csapat ott folytatja, ahol a Rába ETO és a Nyíregyháza ellen abbahagyta. Nagy iramban diktálták a középpályások, szépen görögültek az akciók. Az 5. percben Sallai a jobb szélen az ötös magasságából beadás helyett kapura bombázott — Veréb a helyen volt. Majd Jankovics beadását Kerekes fejelte rá — a diósgyőri kapus ismét védett. Nem úgy a 9. percben, amikor Szűcs J. elviharzott a jobbszélen, belőtt átadására Jankovics robbant be, Veréb bizonytalankodott és a róla kijött labdát a balszélső estében a kapura lökte. 1-0. Alig telt el az egy-két perc és a gólszerzőnek már sérülés miatt el kellett hagynia a játékteret. Kádárral ütközött a legvégben és olyan szerencsétlenül estek, hogy mindkettőjüket le kellett vinni a pályáról. (Szerencsére, Kádár sérülése sem annyira komoly, mint ahogy azt a nézőtől meg lehetett féltetni. Reméljük, a Jankovicsé sem!) Közvetlenül ezután Sallai jó beadását Menyhart fejelte kapura, de gyengén. Varga elfutása után begurítását Görgey az utolsó pillanatban vágta ki a jó ütemben érkező Kerekes elől. Majd Menyhartnak volt egy szép megmozdulása. A jobbról beérkező labdát ballal kapásból az ötösről rászúrta, a labda a kapufa elé-ről Teodoru I-re, onnan pedig szögletre pattant. Veréb csak nézte az esetet. Óriási helyzet volt! De ezzel a debreceniek mintha el is lötétek volna a puskaporukat. Vagy megelégedtek volna az egygólos vezetéssel? Unalmas mezőnyjáték folyt a pályán. A féldő hátralevő harminc percben alig történt valami. Szórványos diósgyőri akciók során egyszer Timár mentett az utolsó pillanatban Sváb elől. És még volt egy sárga lap: Teodoru I. tíz másodpercen belül háromszor rúgta meg Vargát, míg „végre” az elesett. Nagy B. játéktevészt ekkor vettük észre először, hogy a pályán van. (34. perc).

Kieső helyen álló együttes-játszott ezen a délután a DMVSC. A diósgyőriek nem is tudtak sokat produkálni. Színtelenül, nagyobb lelkesedés nélkül futballoztak — és az volt az embernek az érzése, hogy ez a csapat, ilyen játékkal nem is lesz képes többre, mint a 16-17. hely megszerzésére. Éppen ezért furcsa, hogy egy ilyen DVTK ellen a debreceniek is nagyon keveset tudtak felmutatni. Szinte éppen annyit adtak ki magukból, hogy ezzel a DVTK fölé kerekedjenek. És ehhez most nem kellett sokat nyújtani. Pedig az első negyedórán úgy indult, a DMVSC ismét „megajándékozta” közönségét egy nagyszerű játékkal. Helyzet helyzetet követett, de a 18. perc után hirtelen teljesen lefékezett a csapat. Érdektelen, gyenge 50 perc következett (a Diósgyőr sem volt jó) és csak a bekapott gólról eszmélt a DMVSC és játszott ismét támadóan, progresszíven, szépen. Igazán jó teljesítmény alig akadt. Ki kell persze emelnünk Menyhart nagyszerű védőmunkáját. Rengeteget szerelt és ha néha utána körülményeskedett is — ebben a mezőnyben ő bizonyult a legjobbnak. Néha az volt az ember érzése, hogy attól veszi el a labdát, akitől akarja! Rajta kívül elsősorban Timár volt jó és tetszett Szigeti is. Dicsérhetjük még Szűcs J. nagy munkabírását, és feltevélenül említett érdemleket Kerekes is, aki amiért játszott — hogy gólt rúgjon — teljesítette. Jankovicsról még annyit: tíz percet töltött a pályán — és ő is szerzett egy gólt.

A DVTK-ból Giron, Görgey és a Kádár sérülése miatt végül is balhátvédet játszó Szemere játéka tetszett.

Nagy Béla játéktevészt — hanem is volt nehéz dolga — kiválóan vezette a mérkőzést. Dombrovsky Ádám

További eredmények:
Videoton—Bp. Honvéd 2-1 (0-0). Góllövők: Novath, Palkovics, illetve Bodonyi. A Videoton biztosabb helyzetkihasználásával, és az igazsághoz tartozik, hogy egy ritkán látható potyagóllal megérdemelten szerezte meg a két pontot.

Rába ETO—PMSC 2-1 (2-1). Góllövők: Szentes és Póczik, illetve Nagy. Az első negyedóra fölénye után visszaesett a hazai csapat.
Ózdi Kohász—Ú. Dózsa 0-0. Ha az ózdiak kihasználják helyzetüket, akkor a forduló nagy meglepetését okozhatták volna.

ZTE—Volán 1-0 (0-0). Góllövő: Szimacsek. A ZTE irányított, helyzeteket is kialakított, de ezeket — még egy 11-est — rendre kihagyta.
Békéscsaba—Csepel 0-0. Mindkét együttes kiábrándítóan gyenge teljesítményt nyújtott.

Tatabánya—Vasas 1-0 (1-0). Góllövő: Csapó. A lelkesebben, nagyobb akarással küzdő bányászok lényegesen több gólhelyzetet teremtettek, így megérdemelten győztek.

SZEOL AK—Haladás 4-3 (1-2). Góllövők: Kovács G., Gruborovics, Kun, Kutasi, illetve Horváth, Szabó F. (11-esből), Garics.

Ferencváros—Nyíregyháza 3-0 (1-0). Góllövők: Kléninger (öngól), Nyilasi, Szikszai (öngól). Nagyon jó iramú és küzdelmes mérkőzést vívott egymással a két együttes.

ASZTALITENISZ

FELNÖTT FERFIK	
1. BMSE	14 12 0 2 163: 61 24
2. Nádudvar	14 11 0 3 141: 84 22
3. Nánási II.	14 10 1 3 137: 87 21
4. Hortobágy	14 8 1 5 128: 96 17
5. Nánási V.	14 6 0 8 108:116 12
6. S.-nyvári	14 3 0 11 65:153 6
7. PMV	14 2 0 11 84:160 6
8. Gázláng II.	14 2 0 12 71:153 4

IFJÚSÁGI FIÚK	
1. BIOGAL	14 10 2 2 150: 74 22
2. Nánási Sp.	14 10 1 3 141: 83 21
3. Gázláng	14 9 1 3 137: 87 19
4. Vörös M.	14 9 0 5 140: 84 18
5. PMÁV II.	14 7 2 5 119:105 16
6. PMÁV serd.	14 3 1 10 79:145 7
7. DUSE	14 2 2 10 77:147 6
8. Hortobágy	14 1 1 12 53:171 3

Sorokban

Negyvenkét esztendőskorában a riói tengerparton víze fulladt Claudio Coutinho, a brazil labdarúgó-válogatott egykori szövetségi kapitánya, aki 1978-ban, az argentin világbajnokság idején irányította a dél-amerikai ország együttesét.

Az idényi fedettszobában szobozó, kabal és püspök-ladányi úszók részvételével rendezték meg a téli bajnokság első fordulóját. Százhatvanan álltak rajtkőre, a legjobban a kabaik szerepeltek.

December 15-én, kedden a budapesti Sportszarnokban rendezik a Magyarországi—Egyesült Államok válogatott ökölvívőmérkőzést. A csoportos jogdíjnyújtást december 5-ig lehet benyújtani a szövetség címére (Dózsa György út 1-3.).

A Debreceni Orvostudományi Egyetem sportkultúrája Kasán járt. Róplabdában a DOTE férfi és női együttese egyaránt 3:0 arányú győzelmet aratott a házigazda Safarik egyetem ellen, férfi kosárlabdában is a debreceniek nyertek, 53:50-re.

ASZTALITENISZ NB III-ban: Miskolci EMTE—D. BIOGAL 14:2, Hajdúnánás—Szolnoki DSK 14:2, Nyíregyháza—D. Vörös Meteor 11:5, Szolnoki Volán—Hajdúszoboszló 9-7, DUSE—Nagykálló 16-0.

A sakk OB I mai fordulójában a DUSE hazai környezetben fogadja a KGM Vasas együttesét. Az éltáblák pórtársa: Emőd—Ribli, Filep—Tompa, Kovács L.—M. Kovács. A debreceniek csak abban az esetben búcsúznak az I. osztálytól, amennyiben a mostani idényzáró mérkőzésen katasztrófális vereséget szenvednének. A Vasas már kiesett, a Pécs és a Törökvés közül kerül ki a másik búcsúzó.

HADHÁZON MEGMOZDULT AZ ÁLLÓVÍZ

Egy nagyközség éveken át egy szomszédos nagyközség sportkörének árnyékában nem tudott igazi sportéletet élni. Pedig Hadházi lakóinak száma kétszer annyi, mint Téglásé. Mégis: mivel a gyár, a Hajdúsági Iparművek annak idején, az ötvenes években Téglásra települt — úgy tűnik, ez alapvetően meghatározta a két nagyközség fejlődési ütemét.

A hadházi sport pedig az elmúlt két évtizedben alig-alig tudott valamit is felmutatni. Csak az öklívívás és persze a Magyarországon minden községben nélkülözhetetlen labdarúgás volt az, ahol valamirevaló munka folyt. A többi sportágban — tehát a labdarúgásban is — a „jobbakk” Téglásra jártak át sportolni.

Persze, bele illhetett ebbe nyugodni, sőt érvként szolgált az a terv is, hogy majdan a két nagyközség úgyszólván egyesül, kár akkor két sportkört is „felfejlesztetni”.

Az egyetlen mozgalmas hadházi sportág az öklívívás volt. Gábor László lelkesedésével és szakértelmével sok-sok tehetséges fiatal nevelt fel, akik közül többen a junior-válogatott kerettségéig vitték. Csász G., Névtelen S., Ábrók L. és Ábrók J. — kitűnő bunyósok lettek. A labdarúgók pedig arra emlékeznek szívesen, hogy valamikor — nem is olyan régen — itt kezdte pályafutását Sallai Sándor.

De gondjaink még a sikeresen működő öklívívóknak is akadtak. Hogy csak egyet említsünk: ring sem volt. Otthon nem rendezhettek egyetlen öklívívó mérkőzést sem.

És az a sportélet egyszer csak — közel két éve — elkezdett „pezsegni”. És mindehhez egyetlen egy emberre volt szükség, igaz, egy mindenre elszántra.

Dr. Újvárosi István lett a sportkör elnöke. — Mindent megtettünk az öklívívókért — mondja a sportkört elnök. — Elkészült a ringjük, alapítottunk egy kupát is. Országos versenyit rendeztünk, mely Sillye Ferenc, Hadház hajdúkapitánya nevével. Ez országos utánpótlás-ranglistán a 20. helyen végeztünk tavaly, de idén talán sikerül még előbb. És a távlati tervek között szerepel, hogy nagyközségünkben öklívívótagozatos általános iskola indul. És pont most, amikor minden így megindult, Gábor László, a kitűnő edző már nem akar nálunk dolgozni.

Az öklívívás mellett megindult a munka a többi sportágban is. Női kézilabdacsapat alakult — indulni szeretnének a megyei II. osztályban. A tömegsportversenyeken eredményesen szerepelnek az asztaliteniszek. Ők is nevezni akarnak a megyébe. Természetjában az iskolai tanulókkal akarják felvenni a kapcsolatot. Labdarúgásban a felnőttek és ificsapat is az élen áll a járási bajnokságban. Alakítottak serdülő együttest is. Az idén szervezett cselgáncsszakosztály szinte tömegeket mozgat: az 55 igazolt serdülő és ifi mellett van 6 női versenyzőjük, és rengeteg olyan fiatal is látogatja az edzéseket, akik még nincsenek leigazolva. Sakkezdő ugyan most nincs, de ez a sportág is népszerű Hadházon.

— Persze, a felsoroltak nem pusztán az én érdemeim — mondja az elnök és sorolja segítőitársait. Néhányan gyorsan le is írom a nevét: Pór Mihály, Horváth Miklós, Sándor István, Szabó Sándor, Felföldi Mihály, Tibba Károly... A névsor persze nem teljes. Egy így is biztos: nem túl sok név.

Az induláshoz — ahhoz legalább — mindenesetre elég.

D. A.

Sokan mondják mostanában, hogy időzavarba került a debreceni sakk-sport. S nem is annyira a jelenről szólnak, hanem a sportág jövőjét illetően hangoztatják borúlátásukat. Még néhány esztendő, s minimálisra csökken a versenyzők létszáma. Nincsenek tömegek a csúcsot jelentő két szakosztály mögött, hiányoznak az igazi alapok.

Aligha kell bizonygatnunk, hogy a sakkzás a legolcsóbb sportágak egyike, népszerűsége pedig óriási a tömegek körében. Utcaik terek padjainál, a strandok, ligetek árnyas zugaiban mindig árgus szemek kísérik a tábla mellett ülő két játékos mozgáslait, soha nincs hiány a kibékeken. Valaha még az sem számított eretnek gondolatnak, ha némely étermek és kavéházak pincéireitől sakkot is kértek a betérő vendégek, s egy-egy nagyfróccs mellett irányították a figurák lépéseit. Vendéglátóiparunk jelenlegi inséges időszakában nem ártana elgondolkodni a régi szokás felélesztésén, valamiképp ez is segítene a vendégek visszaszerezésében.

Persze, mindez nem oldja meg a debreceni sakk-sport ügyét. Olyan helyiségre lenne szükség a városban, ahol rendszeresen nagy tömegek járhatnának, ahol otthonra találhatna a sportág. Valamikor több ilyen terem is volt a megyeszékhelyen: a KPVD SZ helyiségében, a Fegyveres Erők Klubjában, vagy az egykori Szárnyaskeleken (ma Vasutas Klub-könyvtár a Petőfi téren). Délutánonként, esténként mindig zajlott az élet, nemrégiben pedig a Kossuth utcai népfrontklubban adhattak találkozót egymásnak a sportág barátai.

Napjainkban nincs erre lehetőségünk a debrecenieknek, a D. Universitas és a D. Be-

látogathatnak a sportág barátai, s az idő múltával oda szokhatnak.

Reméljük, hogy a megyei sporthivatal és a városi sportfelügyelő aktív segítségével a szövetség vezetőinek sikerül végre otthon találni a debreceni sakkélet számára.

A fent elmondottak persze nem jelentenek újdonságot a város sakk-sportjának irányítói, a szövetség vezetői, a szövetségi sakkosztály vezetői számára. Tisztaban

Időzavar

lalt volt a gondnoktól kölcsönözhető harminc-negyven sakk-tábla. Sokan álltak a sakkosok körül, várva arra, hogy sorra kerüljenek, vagy csupán a lépéseket talogatták. Röpke szellemi tornára betérő oda a munkáját éppen befejező irodai alkalmazottak, a műszakból érkező gyári munkás, a vásárlókörútra küldött férj és a TIT-előadásra készülő tanár. Gyors-schnellpartik köttetek, edzéséget itt csillapította a versenyszerűen sakkozó sportoló, fitogtathatta tudását, próbára tehetette erejét az amatőr.

Nagyapák vizik magukkal kisunokáikat, s a lurkó az ácsingózás, szemlélődés közben akaratlanul is magába szívja a sportág levegőjét. A negyedik alkalommal már tanulatja a lépéseket, amitkor tizedjére ott jár, s éppen szabad egy tábla, akkor asztalhoz is ül, kipróbálni a tanulmányt, s az idők során szép csendben sakkozó válik belőle. Nem egy fényes pályafutás indult hasonló módon.

Ilyen központi klubra lenne szükség most is. A városi szövetség és a két OB-s csapat megoldaná a terem felszerelését, s részt tudna vállalni az anyagi terhekből is, a gondnok fizetésének fedezéséből. Jó lenne, ha a szakosztályok könyvtárát is ide költöztetnék, így a játék mellett a szakmai továbbképzésre is lehetőségük nyílna a központi sakk-klub tagjainak.

vannak azzal, hogy miként lehetne dolgozni, s ötletnek sincsenek híján. Egyetlen gondjuk — nincs hol megvalósítaniuk elképzeléseiket. A népfront klubját felújítják, s nem sok remény van arra, hogy a korszerűsítés után visszatérhet oda a sakk. A KPVD SZ zárt klub lett, a helyi öklívívás művelődési otthonban sincs lehetőség a város sakkéletének koncentrációjára, a vasutas klubkönyvtárból is kiszorult a szervezett sakkosztály. Magától adódik az ötlet: helyet találni a Művelődési Központban. A sakkosztály szellemi sport, igazán nem idegen a kultúra fellegvárától. A szövetség vezetői mind ez ideig tulajdonképpen eredménytelenül tapogatóztak az illetékeseknél — csupán arra kaptak ígéretet, hogy előzetes egyeztetés alapján a Művelődési Központ nagyobb helyiségeit (Bartók Terem, konferenciaterem) versenyek rendezésére bérleti díj nélkül megkapják. Bár ez kétségtelenül gálans gesztus — a központi sakk-kör ügyében mégsem jelent előrelépést. Hiszen a valódi klubélet nem alakulhat meg, ha nem tudja orvosolni a gondokat.

Nos, ha Debrecennek nem is szükséges versenyre kelnie a pompás lehetőséggel — azt viszont mindenképpen el kellene már érni, hogy legyen valamilyen otthon a város sakkéletének. Nem az újság feladata, hogy szíves gazda, a helyiség után kaptasson, valószínűleg tartjuk azonban, hogy szorgos utánajárással és az érintett vezetők sportszeretettel, megfelelő hozzáállással a Művelődési Központ vagy valamelyik tömegsport szervezettel meg tudja oldani a sakkosok égető gondját.

Mert a debreceni sakkélet ugyan ma még a sportág legerősebb vidéki bázisának számít (egyedül itt működik két OB-s szakosztály), de féldő, hogy pozícióját hamar elveszti, s hamarosan már csak szép hagyományaira fog emlékezni. Időzavarba került a sportág, s a sürgőztető lépés megtételére nem lehet sokáig várni. A későn jött segítség lehet, hogy már nem tudja orvosolni a gondokat.

Arvay Sándor

ALAPOSABB ELMÉLETI FELKÉSZÜLTSGÉGET!

Debreceni nagyvállalatok KRESZ-vetélkedője

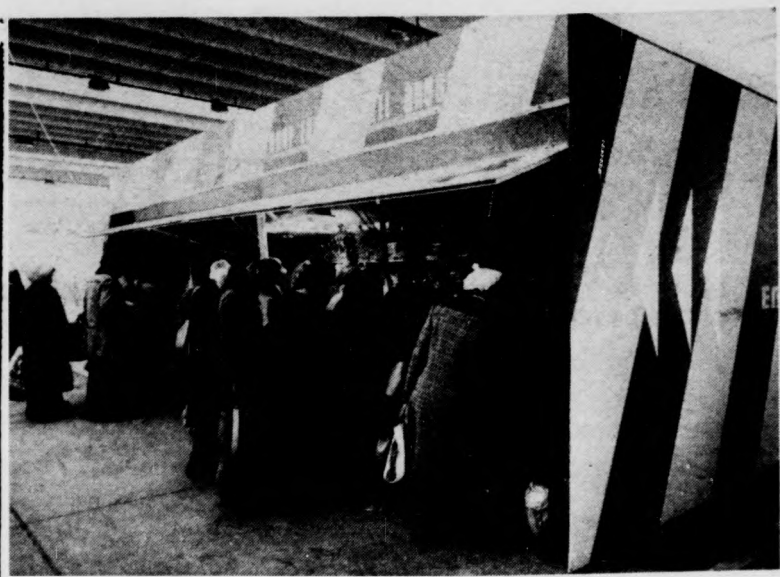
A hivatásos gépjárművezetők munkájukból adódóan nap mint nap aktív részesei a közlekedésnek. Elméleti és gyakorlati felkészültségük — gondolhatnánk — ebből adódóan kifogástalan. Ez természetesen nemcsak a gépkocsivezetők személyes igénye, hanem az adott közlekedési vállalatok vezetői is arra törekednek, hogy bizonyos időnként versenyeken bizonyíthassák jó felkészültségüket a volán kezelői.

Ezért is határozta el a Debreceni városi Közlekedésbiztonsági Tanács az elmúlt évben, hogy évenként egy alkalommal KRESZ-vetélkedőt rendeznek jelentősebb debreceni nagyvállalatok csapatainak részvételével. November 27-én, pénteken a KPM Debreceni Közüti Igazgatóságának egyik üzemmérnökségén tartották meg a résztvevő kilenc háromfős csapat részére a gyakorlati versenyt. A versenyzőknek kijelölt útszakaszon kellett haladniuk gépkocsijaikkal, az értékelő csoport tagjai közben azt vizsgálták, hogyan tartják be a közlekedési szabályokat, miként küzdik le a különböző közlekedési akadályokat, hogyan cselekednek „veszély-

helyzetben” a gépkocsivezetők. Ezt követően november 28-án, szombat délelőtt elméleti versenyre került sor. A csapatok tesztlapokat töltöttek ki, amelyeket a zsűri pontértékeléssel bíralt el.

Az eredményhirdetés során az értékelő bizottság képviselője a tapasztalatokról röviden elmondta, hogy különösen az elméleti felkészültség hiányos, ami talán annak is köszönhető, hogy sokan — a nagyfokú gyakorlat miatt — rutinból vezetnek, nem veszik a fáradságot, hogy utána nézzenek a legújabb érvényben levő KRESZ-szabályoknak. Ettől függetlenül a KRESZ-vetélkedő elérte a célját, ugyanis a döntőt megelőzően az egyes vállalatoknál helyi versenyeket rendeztek, tehát a gépkocsivezetők széles köre gyarapíthatta ilyen módon ismereteit.

Végül is a következő eredmény született: az első helyezést a Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat csapata érte el, második a Budapesti Szállítási Vállalat debreceni üzemigazgatóságának csapata lett, míg a harmadik helyezést a Debreceni Víz- és Gyógyfürdő Vállalat versenyzői érték el.

AJÁNDÉKVÁSÁR

Még csupán néhány napja kezdődött meg az árusítás a Vegyiparcsikk-kiskereskedelmi Vállalat játékvilágában — a debreceni piac csarnokának épületében —, de máris igen nagy a forgalom. Ez egyben azt is jelenti, hogy az ilyenkor már általános zsúfoltság a vállalat szakboltjaiban némiképpen csökkenni fog, ami vevőknek, eladónak egyaránt kedvező.

A kísérleti jelleggel indított vállalkozás a vállalat-ve-

zetői szerint úgy tűnik, hogy meghozza a kívánt eredményt: máris napi 100 ezer forint körül mozog a forgalom a játékokat és sportfelszereléseket árusító pavilonban. Az elképzelések szerint a december 23-ig nyitva tartó elárúsítóhelyen — ahol később a sportfelszerések részlegét a vegyi szakma áruinak adják át — mintegy 2 millió forintos forgalmat szeretnének elérni. Ehhez az árufedezet mind játékokból, mind az egyéb szakmák áruiból biztosítva van.

A Zalacsányi Erdészeti szakemberei a folyamatos fakitermelés új módszereivel ismerkedtek. Ennek lényege, hogy a markoló Skidder hidraulikus ollóval vágja és rakatokba helyezi a rönköket (MTI-fotó — Kiss Ferenc felvétele — KS)

HÍREK

1981. november 29., vasárnap
Taksony napja
A Nap kél 7.08 — nyugszik 15.56 órakor

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Hetvenöt évvel ezelőtt, 1906. november 29-én született, és nemrég halt meg Roman Karmen Lenin-díjas szovjet híradóoperátor, dokumentumfilm-rendező.

VÁRHATÓ IDÓJÁRÁS VASÁRNAP ESTIG: Túnyomán borult idő. Sokfelé havazás, havas eső, eső. Időnként megélénkült, helyenként megerősödő déleleti, déli szél. Várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 0 fok körül, legmagasabb nappali hőmérséklet általában 1-6 fok között. (MTI)

KÖNYVVÁSÁR. A Művelt Nép Könyvtérjesztő Vállalat az ünnepekre megjelenő könyveiből bemutatott és vásárt rendezett az Ujkerületi Általános Művelődési Központ aulájában, amely december 19-ig tart nyitva. A rendezvény keretében kerül sor a gyermekkönyvhétre is, amely november 30-tól december 6-ig áll a vásárlók rendelkezésére, nagy választékkal.

KÖZGAZDÁSZOKNAK. A Magyar Közgazdasági Társaság megyei szervezete rendezésében dr. Medgyesi Péter, a Pénzügyminisztérium főosztályvezetője tart előadást a gazdasági szabályozó rendszer működésének tapasztalatai és a továbbfejlesztés lehetőségei címmel, december 1-én 14 órai kezdettel a társaság Kossuth utca 5. szám alatt levő II. emeleti klubjában.

TEJJEGY. November 30-án az F, G betűvel, december 1-én a G és Gy betűvel, 2-án pedig a H és I betűvel kezdődő igényjogosultak kapják meg a kedvezményes tejutalványokat a városi hivatal debreceni Kossuth utcai ügyfélszolgálati irodájában.

DELTA KÖR. A sejt elektromikroszkópos szerkezete címmel dr. Kulcsár Géza tart előadást december 1-én, kedd 18 órai kezdettel a Kőlcsey Művelődési Központ Hatvani termében.

ORSZÁGOS HAVAZÁS

Szombatra virradóra az ország számos megyéjében és a fővárosban is fehérré oltózott a táj, sok helyütt kiadós havazásra ébredt az ország. Eleinte csak a Dunántúlon, később az ország más területein is esett az eső vagy a hó. A meteorológiai szolgálat tájékoztatása szerint ez a hó rövid idő alatt elolvad. A következő napokban felszakad a felhőzet és megnyílik az út az északra jóval hideg előtti.

A szombat éjszaktól tartó havazás sok helyütt csúszóssá, sikkossá tette az utakat, ami országsszerte és a fővárosban is jelentősen lassította a közlekedést. Az Útiniform tájékoztatása szerint a gépjárművezetők egy része sajnálatosan nem veszi tudomást a havas utakról, s a rendkívül sáros autópályákon, illetve az országutakon 80-100 kilométer sebességgel hajt. Ennek következménye volt, hogy az MT-és és az 1-es főutakon a gépkocsik sorozatban csúsztak árokba, koccantak egymásnak.

A MÁV-nak és a Volánnak

KÖLTÖGETŐ című verses, zenés gyermekműsorát ma, november 29-én 10 órától mutatja be Szabó Tibor, Asbóth Anikó, Megyeri Béla és Hegedűs Csaba a Kőlcsey Művelődési Központ bábszínházában.

KISMAMÁKNAK tart előadást Felkészülés a szülésre címmel dr. Jakab Attila november 30-án, hétfőn 18 órától a Kőlcsey Művelődési Központ hírlapoltvárszobájában.

ÁLLATORVOSI ÜGYELET. Debrecen város területén november 29-én, vasárnap reggel 6 órától hétfőn reggel 6 óráig az ügyeletes állatorvos dr. Boros Gáza, Fáy András utca 39. Telefon: 16-893.

A HAJDÚSÁG GASZTRONÓMIAJA zárórendezvényének keretében ma, vasárnap 10 órakor szakács- és felszolgálóverseny lesz Hajdúszoboszló, az Alföldi étteremben.

egyelőre semmilyen gondot nem okoz a havazás, s hasonlóképpen zavartalan a tömegközlekedés Budapesten is. (MTI)

MOZI • SZÍNHÁZ • TV

A Központi Filmklub kiemelt rendezvénye a francia napok keretén belül hétfőn 5 órakor a Kőlcsey Ferenc Művelődési Központban. Művészen SZEMBEN A NAPPAL című (francia). Vetítés után 7 órától annak a film alkotóival. Vendégünk PIERRE KAST rendező.

Uj szórakozási lehetőség csak 16 éven aluliaknak a diszkómatiné (Klapfédá étterem) ma 3-5 óráig (10 Ft-os helyár, ebben 7 Ft biztosított vendéglátás). Ma 6-10-ig ugyanitt mozidiszkó.

A 3. SZÁMÚ URBÁZIS (angol, 16). Apolló ma, hétfőn 7/12, 7/2. Meteor ma, 3, 4/6, 4/8, Vig ma és hétfőn 7/10, 7/4, 6, 1/8.

A ZSARNOK SZÍVE (magyar, 16). Apolló ma 7/10, 6, 8, hétfőn 7/10, Meteor hétfőn 7/6, 1/8, Vig ma, hétfőn 7/2.

EGY PIKOLÓ VILÁGOS (magyar). Klinika hétfőn 5.

AZ ELSŐ KISERTÉS (angol). Apolló hétfőn 4, 6.

FEKETE KALÓZ (olasz). Meteor hétfőn 3.

HALLO, ITT IVAN CÁN (szovjet). Híradó hétfőn 7/10, 7/8.

HAZATÉRÉS (amerikai, 16). Horváth A. hétfőn 7/7.

JELENETEK EGY HAZASÁGBÓL I-II. (svéd, 18). Művészmese ma 7/5, 7/8, hétfőn 7/8.

A KESELYŰ HÁROM NAPJA (amerikai, 16). Apolló hétfőn 8.

KÉK MADÁR (szovjet-amerikai). Vig mese hétfőn 7/4, 6.

KOLDUS ÉS KIRÁLYFI (angol). Meteor mese ma 3, 7/6.

LILJOMFI (magyar). Horváth A. ma 7/4, 7/6.

MERÉNYLET (magyar). Híradó hétfőn 7/12, 7/2, 7/4, 7/6.

NAGY ZSÁKMÁNY (francia). Vig ma, hétfőn 7/12.

ÓZ, A CSODÁK CSODÁJA (amerikai). Vig mese ma 7/2, 7/4, 6.

A PÁL UTCAI FIÚK (magyar). Meteor mese hétfőn 3, 7/6.

A SPANYOL TANCOSNÓ (spanyol, 16). Híradó ma 7/10, 7/8.

A VALASZT CSAK A SZELE ISMERTÉSE (NSZK). Apolló ma 4.

VÁMMENTES HAZASSÁG (magyar). Híradó ma 7/12, 7/2, 7/4, 7/6.

VOLT EGYSZER EGY VADNYUGAT I-II. (amerikai). Klinika ma 5.

Mozidiszkó: Szünnap hétfőn.

SZÍNHÁZ

Művelődési Központ

Ma: 18 órakor Ördögök, Rát-kay-bérlét.

Hungária:

Ma: 19 órakor A medikus, Csokonai-bérlét.

TV

VASÁRNAP

BUDAPEST, 1. műsor

7.53 Műsorismertetés. 7.55 Idősebbek is elkezdhetik... Tévétorna. 8.00-9.05 Mindenki iskolája. 9.05 Óvodások film-műsora. Kisfilm-összeállítás. 9.30 Aprók tánca. Mezőeső (Vajdakamarás). 9.50 Hírek. 9.55 Egészségünkért. 10.00 Ritmikus sportigazgató Inter-vízió-kupa. 11.30-12.25 Az ember zenéje. Kanadai filmsorozat. VIII/8. rész: Hang vagy nem hang? (ism.). 13.52 Műsorismertetés. 13.55 Matthew Brady. Amerikai rövidfilm (ism.). 14.10 Reklám. 14.15 Szövegekért kérték... Az Onök kérék különkladása a foggyászati szövetkezetek IX. kongresszusa alkalmából. 16.25 Reklám. 16.35 Műsófainkat ajánljuk. 17.00 A Jugoszláv Szocialista Szövetség Köztársaság nemzeti ünnepe. 17.20 A tavasz 17 pillanata. Szovjet tévéfilmsorozat XII/11. rész (felújítás). 18.25 Reklám. 18.35 A Községpszichológiai tájékoztatója. 18.40 Idősebbek is elkezdhetik... Tévétorna. 18.45 Éjszaka. 19.00 A hét. 20.05 Hírek. 20.05 Az Angyal visszatr. Angol bűnügyi tévéfilmsorozat. A bérlylások. 20.55 Kapcsolat. 21.35 Századvég. Portré Garai Gábor költőről. 22.25 Hírek.

BUDAPEST, 2. műsor

17.22 Műsorismertetés. 17.25 Torna-világajnokás. Férfi szerenketi döntők. 19.00 A

hét. 20.00 Hírek. 20.05 Az ember felemelkedése. Angol film-műsora. 10.45 Francia filmvígjáték. 12.15 A héten történt. 12.45 Hangverseny. 13.25 Híradó. 13.40 Publicisztika. 14.20 Egy kis muzsika. 14.30 Női és férfi torna VB. 15.50 Csehszlovákia-Szovjetunió labdarúgó VB selejtező mérkőzés. 17.55 A komikus és világa. 18.25 Kátóknakról. 19.10 Esti mese. 19.30 TV-híradó. 20.00 Vers. 20.10 Kórház a város szélén. Tévésorozat 15. rész. 21.10 Látogatás a Mozart családnál. 1. rész. 21.30 Sporthíradó. 21.40 Sportversenyek, felvételről. 22.30 Hírek.

POZSONY, 1. műsor

8.15 Hírek. 8.20 Gyerekek műsora. 10.45 Francia filmvígjáték. 12.15 A héten történt. 12.45 Hangverseny. 13.25 Híradó. 13.40 Publicisztika. 14.20 Egy kis muzsika. 14.30 Női és férfi torna VB. 15.50 Csehszlovákia-Szovjetunió labdarúgó VB selejtező mérkőzés. 17.55 A komikus és világa. 18.25 Kátóknakról. 19.10 Esti mese. 19.30 TV-híradó. 20.00 Vers. 20.10 Kórház a város szélén. Tévésorozat 15. rész. 21.10 Látogatás a Mozart családnál. 1. rész. 21.30 Sporthíradó. 21.40 Sportversenyek, felvételről. 22.30 Hírek.

POZSONY, 2. műsor

9.00-12.30 Női és férfi torna VB. 16.00 Híradó. 16.15 Sportmagazin. 16.45 Puccini: Bohémélet. Opera. 17.30 Róma. Dokumentumfilm. 18.00 Publicisztika. 18.40 Műsorajánlat. 19.00 Utazó kamera. 19.30 Pedagógusok magazinja. 19.50 Dokumentumfilm. 20.10 Tevéljáték. 20.40 Találkozás a beletel. 21.10 Híradó. 21.25 Roman film.

BUKAREST

7.00 Iskolatélévizió. 8.15 Alice a csodaszárgában. Gyermekfilmsorozat, 1. rész. 8.40 Az egészséges életmód. 9.00 A falu életéből. 10.45 Zenészd. 12.00 Vasárnapi album. 17.40 A képernyő a kicsinyeké. 18.00 TV-híradó. 18.25 Népdalok. 19.30 Változó szerencse. Amerikai játékfilm. 21.10 TV-híradó.

UNGVÁR

17.45 Filmbarangolók klubja. 19.00 Hírek. 19.35 Ritmikus sportgimnasztika VB. 21.05 Hírek. 21.15 Népi tehetségek. 21.45 Lopás. Tévéfilm, II. rész.

A NYÍREGYHÁZI RÁDIO MŰSORA

8.30 Hírek — Időjárás — Lapszemle — Evfordulónapjár. 8.45 Népszemle dallamok. 8.55 Tájékoz. 9.00 Lónya. Riptort: Antal István. 9.25 Az én slágerem. Dr. Sós Árpád gyermekorvosnál Kolláth Adrienne

vendégeskedik. 9.57-10.00 Műsorelévezés.

HÉTFŐ

POZSONY, 1. műsor

15.30 Művelődési magazin. 16.10 Hírek. 16.15 Iskolatévé. 16.30 Riptortműsor. 16.45 Gyerekeknek. 17.10 Kátóknak műsora. 18.05 Szocialista országok életéből. 18.30 Orvosi tanácsok. 18.40 Művelődési körkép. 19.10 Esti mese. 19.35 TV-híradó. 20.00 Elvezettük a napot. Tévéjáték. 2. rész. 21.35 Dokumentumfilm. 22.00 A rendőrség nyomoz. 22.05 Huszonnégy óra a világban. 22.00 A Roman TV zenés összeállítása. 22.35 Hírek.

POZSONY, 2. műsor

17.35 Hírek. 17.40 Laboratórium. 18.30 Rangli zsákmánya. Angol tévésorozat. 18.45 Magazin. 19.25 Telesport. 19.30 Francia nyelvtanfolyam. 20.00 A tudományról. 20.30 Külföldi sportesemények. 21.05 Aktuálisok. 21.35 Európa-Amerika teniszmérkőzés (Lendl-McEnroe).

BUKAREST

12.50 Magyar nyelvű adás. 17.55 A legkisebbeknek. 18.00 TV-híradó. 18.25 Gazdasági híradó. 18.50 Kerítárokknak. 19.00 Szerelm és gyűlölet. Angol-amerikai filmsorozat. 20.00 Népdal. 20.15 Harchab a békeért. 20.35 Tudományos horizont. 21.05 TV-híradó.

UNGVÁR

17.00 Népdalok. 17.15 Teljesítjük a XXVI. pártkongresszus határozatát. 17.40 Balettműsor. 19.00 Híradó. 19.35 A Tretyakov képtárban. 20.50 A párt tervet a mi terveink (magyar nyelven).

A NYÍREGYHÁZI RÁDIO MŰSORA

17.00 Hírek — Időjárás — Lapszemle. 17.10 Hétnyitók. Hétfői információk magazin. Szerkesztő: Várkonyi Zsuzsa (közben: Pályaválasztóknak! Riptort: Gőnczi Mária — A hallgatók leveleire dr. Kövér Antal, a stúdió jogász válasza). 18.00 Észak-tiszántúli krónika. 18.15 Új felvételeinkből. A debreceni Maróthi György kórus énekel. Vezényel: Czibek Lajos. 18.25-18.30 Hírújszefoglaló — Műsorelévezés.

Kádár Szpi Elutazó

Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt Bizottságának első kára hétfőn délelőtt MSZMP KB székházban találkozott Szpirosz Kipriával, a Ciprusi Kóztárs elnökével. A szívélyes lény megbeszélésen velem cseréltek a nemzetközi időszerű kérdéseiről, külön tekintettel az európai béke és együttműködés tésének ügyére.

A találkozó részt vett szonci Pál, az Elnöki T

Hétfőn délelőtt a Külminisztérium Mátyás úti vendégházban magyar ciprusi egyezmények alá sára került sor.

Hetenyi István pénzügy niszter és — a ciprusi áll fő kíséretében Budapest tartózkodó — Nikosz A landisz külügymin

egyezményt írt alá a k adózás elkerüléséről. A állapodás — amelyhez sonlót eddig Olaszország Franciaországgal és NSZK-val kötöttünk —

tövé teszi, hogy az egy országában üzemelő vátok, cégek a jövőben csaa anyaországban adózzana

Dr. Markója Imre iga ügyminiszter és Nikosz

Munkában a MÁV

Nagy színvona

Megtartották a általános tago

Szombat délelőtt Debrecenben, a Bartók tere rendezték meg a Kőlcsey Művelődési Központ általános taggyűlését.

A vetélkedő iránt érdeklődés nyilvánult zül az üzemi versen után kétszáz csapat részt megyei elődöntőt

tíz helyszínen tartott döntők legjobbjai jutott z szombat délelötti m döntőre. A tíz csapat: MGM Elektron brigádja, MÁV Járműjavító Csokonai brigádja, a Cipőgyár Béke brigádja, MÁV Építési Főnökség zsa brigádja, a Nagy

Kőolaj- és Földgázte Vállalat hajdúszoboszló riús 4. brigádja, a K